

Ka:dle molo atlale yu Ma:tiyuta ilimale Ma:tiyu Ma:tiyu buka ya: dulu koko

Ma:tiyuye Yesu ya: alotle tlalo oplami halepo. Ya: hi haleye Libai demdepo. Ya:ta Yu sotapo Yesu dla mikadepe dlepo depame yu ilimale iye hamiwapo. Epapele koko tle ya:ta yu ilimale dulu hema Yesutapo Buka Takala dla atla kokoye ala:msela:uwa depo. Epame Yesuye Yu sota omha:ha:uwa Kelisopo depo.

*Yesu ya: mamadulo
(Luk 3:23-38)*

¹ Yesu Kelisoye Deibidi mate epo A:iblaham mate ya: asiya dulu tle puwapo. Epedeme Yesu ya: mamadulo hiye ipo.

² A:iblaham tle kotiyapame yamiye Aisekpo, epo Aisek yamiye Yokob, epo Yokob yamiye Yuda mate epo akimlala opi matepo.

³ Epedeme Yuda ya: akimlalaye Peles mate Sela mate (ya: waiye Tama), epo Peles yamiye Heslon, epo Heslon yamiye Lam.

⁴ Epo Lam yamiye Aminadab, epo Aminadab yamiye Nason, epo Nason yamiye Salmon.

⁵ Epo Salmon yamiye Boas (Boas ya: waiye Leihab), epo Boas yamiye Obed (Obed ya: waiye Lut), epo Obed yamiye Yesi.

⁶ Epo Yesi yamiye dokopala oplami halale Deibidipo. Epedeme Deibidi yamiye Solomon. (Solomon ya: waiye oplami Yulaya powale ya: sepeyamayo.)

- ⁷ Epo Solomon yamiye Lehoboam, epo Lehoboam yamiye Abiya, epo Abiya yamiye Asa.
- ⁸ Epo Asa yamiye Yehosapat, epo Yehosapat yamiye Yeholam, epo Yeholam yamiye Yusaya.
- ⁹ Epo Yusaya yamiye Yotam, epo Yotam yamiye Ahas, epo Ahas yamiye Hesekeya.
- ¹⁰ Epo Hesekeya yamiye Manase, epo Manase yamiye Amon, epo Amon yamiye Yosaya.
- ¹¹ Epo Yosaya yamiye Yekonaya mate epo akimlala opi matepo.

Oloma hema Isalael soye Babilon mo dla elemtaiyo, wotiyalle dulu dla ka:ka:timolowedeme. ¹² Epedeme Isalael sota Babilon mo dla wotiyalle dulu dla ha:ha:le oloma edla Yekonayatapo maseyemala himiyo, ya: hiye Selatiyel. Epo Selatiyel yamiye Selubabel.

- ¹³ Epo Selubabel yamiye Abiyud, epo Abiyud yamiye Eliyakim, epo Eliyakim yamiye Asol.
- ¹⁴ Epo Asol yamiye Sadok, epo Sadok yamiye Akim, epo Akim yamiye Eliyud.
- ¹⁵ Epo Eliyud yamiye Eleyasa, epo Eleyasa yamiye Matan, epo Matan yamiye Yokob.
- ¹⁶ Epo Yokob yamiye Yosep. Epedeme Yoseptapo Meli hauwapo. A:ya Meli itapo Yesu opata semama Keliso dlaloye hamuwapo.

¹⁷ Epedeme A:iblahamta halale oloma etle kotiyapo tame dokopala oplami Deibidita halale oloma edla, Yesu ya: mamaduloye 14 sota ha:ha:po. Epame dokopala oplami Deibidita halale oloma etle kotiyapo tame Babilon sota Isalael soye wotiyalle dulu dla elemtale oloma edla, Yesu ya: mamadulo ma 14 sota ha:ha:po. Epame etle kotiyapo tame Yesu hamale oloma edla mape Yesu ya: mamaduloye 14 sota ha:ha:po.

Yesu Keliso hamale
(Luk 2:1-7)

¹⁸ Yesu Keliso hamale kokoye ipo elema. Ya: wai Meliye Yosep watle hamilowedeme yu himpo ha:ha:iyo. Amasiyama yia: ala pahalalo ha:ha:mama Meli ya:skamu malanatiyo, ya:ta Hela:dle Sokota itiyamale tle mopapo polaleye. ¹⁹ Amasiyama Yosepye koko iye dalepo batalipo malapame Meliye memellowe solotamaiyo. Epele tope Yosepye koko ka:dle oplamiyo. Epapedeme ya: posolotamaiyo, opa inoma dali tle Meli memelloweye. Epammama ya: solotamaiyo, Meli halowepo depo yu himiliye hemele memellowedeme.

²⁰ Yosep ala koko hema me-momalamhallati God ya: banakakata milamalo ya: dla tulume epo atlaiyo, “Yosep, Deibidi ya: mama, wa: Meli halowe koko dla ase sikemte wota:miya. Adipalati, ya:ye Hela:dle Sokota itiyamale tle mopapo polapo. ²¹ Epedeme ya:tapo maseyemala hamelepe. Epalati wa:tapo ya: hiye Yesu* sepilipe. Adipalati, ya:tapo ya: opaye yia: batalimale dulu tle elepo alikili dla woyamelepe,” diyo.

²² Epapedeme koko hapuloma ita mo-wowoyamaiyo, Lodta ya: tle yu hapame molo atlalo oplami mati tle atlamale kokota mikadepe dlepo depame. Adipalati, ya:ta epo atluwapo,

²³ “Ipilalo oplami koko yeliyeletapo mopapo polopame maseyemala hamelepe.

Epalati opata ya: hiye Imanuwel sepilipe,” duwapo. Hi i ya: dulu kokoye ipo elema, Godye dia: mate halapo.

²⁴ Yosep ya: elale tle sila:tipame Lod ya: banakakata ya: watle atlamale yu e dolumama Meli me-haiyo. ²⁵ Amasiyama Yosep Meli hapo halemama ya: kapala ala

---

* **1:21:** Yesu hi ya: dulu kokoye Hibulu yu mate pasakalo gadlalo demama apopo. Hibulu yu iye Yu so yia: yu ikadepepo.

po-umulalo hallati Melita maseyemala hamaiyo. Epalati Yoseptapo maseyemala hiye Yesu sepiyo.

2

Tamili sesa:lalo sota Yesu natila tale

¹ Helodtapo Yu so mo dokopala oplami halale oloma edla Yudiya mo dulu dla Betliyem mo yemala dla Melitapo Yesuye hamaiyo. Yesu hamale alotle tamili sesa:lalo sotapo salita matlalo tiyama tle Yelusalem dla pumulaiyo. ² Yia: puame Yelusalem dla woyapo epo atlam-siyamaiyo, “Maseyemala Yu so dokopala oplami hallowe hamaleye hadima elema:? Adipalati, di ala di mo dla ha:ha:mama ya: tamilita mo-woyampolla natipame ya: hi di dla ta:dlowedeme pumula,” demsiyamaiyo.

³ Amasiyama dokopala oplami Helod mate epo opa hapuloma Yelusalem dla ha:ha:lalo so mate koko i dalepame sikemte momalamaiyo. ⁴ Epammama Helodta aiyalma aya dokopala so mate epo aiyalma imalalo so mate sisi-lapame epo atlaiyo, “Kelisoye hadima hamelepe demduwa?” diyo.

⁵ Epalati asiyama yia:ta epo atlaiyo, “Yudiya mo pato dulu dla Betliyem mo yemala dla hamelepe demduwa. Adipalati, God tle yu hapame molo atlalo oplamita ipo hatitimuwapo,

⁶ ‘Betliyem so,

Yuda mo pato dulu dla wua: moye yimka:malapo. Amasiyama wua: mo yimka:mala etle dokopala hallowe oplamiye pulupe.

Ya:tapo na: opa Isalael soye omhallepe,’ demduwapo.”

⁷ Epalati Helodta koko i dalepame tamili sesa:lalo so tle tamilita woyamale alila dallowedeme hemele yia: sisilamaiyo. ⁸ Epame yia:ta asiyama yuye atla dalepame

yia:ye Betliyem dla taiya demama yu ipo hamiyo, “Wua:tame maseyemalaye woloma totamtame natipo ma ilame puame na: atlaiye. Epalati na: ma tame ya: dla siyele hamilowepo,” diyo.

⁹⁻¹⁰ Epalati tamili sesa:lalo sotapo Helod yu dalepame ma-tamallati yia:ta yia: mo dla tamili natili hatlo metlo ma natiyo. Yia: tamili e natipame sisiyele mate tamili eta itapu tlati dolumtamalaiyo. Yia: tamili dolumtamha:ha:lati tamilita tame maseyemalata ela aya di dla hedepo polaiyo. ¹¹ Epalati tamili sesa:lalo sota maseyemalata ela aya dulu dla tuwame natilati maseyemalaye ya: wai Melita hamame polla natiyo. Epalati yia:tapo heodepo popa:mama maseyemala dla siyele hamimama ya: hi di dla ta:diyo. Epame ya: watle namkale dle alisisi ipapele halopiyo, gold mani epo ullu ka:pi pamalalo sosoko epame kapala huhutamalalo dakopala alisisi ka:dle. ¹² Amasiyama yia: ma i-ilapo tlowedeme hutiyelati Godta milamalo yia: watle epo atlaiyo, “Wua: ma i-ilapo tamalemama Helod hala dla potlowa. Amasiyama wua: api hale tle ma wua: mo dla taiye,” diyo. Epalati yia:tapo yu e dolumama api hale tle yia: mo dla tamalaiyo.

Isip mo dla potale

¹³ Epo alotle tamili sesa:lalo sota ma-tamallati utula:la edla Yosep ellati milamalo God ya: banakakata tulume epo atlaiyo, “Wa: sila:time maseyemala mate epo ya: wai mate eleme Isip mo dla teletane. Adipalati, Helod ya: opatapo maseyemala e yumuluwedeme totampumullupe. Epedeme wua: potame Isip mo dla ha:ha:lepe. Wua: edla tame ha:ha:lati ma na:ta wua:ta ilampuluwe yuye atlowepo,” diyo.

¹⁴ Epela dalepame utula:la edla Yosepta sila:time maseyemala mate ya: wai mate elepame Isip mo dla

potaiyo. ¹⁵ Yia: edla tame Helodta polopo depame omha:haiyo. Epedeme koko ita mo-woyamaiyo, Lodtapo ya: tle yu hapame molo atlalo oplami mati tle atlale yuta mikadepe dlowedeme. Yu eye ipo,

“Isip mo dulu tle na:tapo na: maseyemalaye sisilamuwapo.”

Akimlala potimale

¹⁶ Amasiyama Helodtapo tamili sesa:lalo sota ya: potalalo ma api hale tle yia: mo dla taleye dalepame sikemte siyaladiyo. Epalati ya:tapo ya: opa watle yu itiyamale hamiyo, yia:tapo Betliyem mo dla epo mo yimlala opi mateka:pi dla popa:mya dla tame akimlala yimka:sikili potimelepo depame. Epalati yia:tapo tame akimlala sokomoko dapiyamte oloma dla ha:ha:lalo so mate epo yia: ko tle hohomale so mate potimtaiyo. Adipalati, Helodta ya:skamu epo malamaiyo, “Tamili sesa:lalo sota tamili natiwa tle puame wata oloma hema sokomoko dapiyamte mo-pololepo. Epedeme na:ta na: opa watle akimlala sokomoko dapiyamte mate epo yia: ko tle hohomale so mate potimtaiya dlepiye, eta maseyemala e ma yumilipe,” diyo. ¹⁷ Epedeme ipapele kokota woyamama God tle yu hapame molo atlalo oplami Yelemayata atlamale yu mate ma-ala:uwapo. Adipalati, ya:ta ipo ilimuwapo,

¹⁸ “Alle yu mate wowolimiyale yu mate Lama mo dla dalepo.

Adipalati, a:ya Laiseltapo ya: yimlala yilo amsela:po. Epedeme ya: sikemte amsela:mama ka:liweponatisema. Adipalati, ya: yimlala hapulomaye mo-potimuwapo.”

Yosepta Nasalet dla tale

¹⁹ Yosep ala Isip mo dla me-hallati dokopala oplami Helodye mo-powaiyo. Epalati God ya: banakaka oplami-tapo Yosep ellati milamalo tulume epo atlaiyo, ²⁰ “Wa: sila:time maseyemala mate ya: wai mate elepame Isalael mo dla ma ilamtane. Adipalati, maseyemala yumuluwa dlalo soye mo-paliwa,” diyo.

²¹ Epalati Yosep yu i dalepame maseyemala mate ya: wai mate eleme ma ilame Isalael mo dla taiyo. ²²⁻²³ Amasiyama Helodta polati ma yami Akeleyosta Yudiya mo dla dokopala oplami halaiyo. Epalati Yosepta dalepame mo edla tlowe wota:iyo. Epalati God ya: banakakata mamisika: milamalo tulume ya: watle epo atlaiyo, “Wa: Yudiya mo dla potlowa,” diyo. Yoseptapo banakaka oplamita epo atla dalepame ma Ga:lili mo pato dulu dla Nasalet mo yemala dla halla taiyo. Epapedeme Godta ya: tle yu hapame molo atlalo oplami mati tle atlale kokotapo mo-mikadepe duwapo. Adipalati, ya:ta epo atluwapo, “Opata Kelisoye semama Nasalet oplami dlepe,” duwapo.

3

*Yon opa yú dla ka:ka:timalalo oplamita yu atlamale
(Maka 1:1-8; Luk 3:1-18; Yon 1:19-28)*

¹ Epedeme Yon opa yú dla ka:ka:timalalo oplamitapo puame Yudiya mo dalupa dulu dla God yu epo atlam-sela:iyo, ² “Wua: malamale meyelope depame wua: bobtal-imale tle heheletimaiya. Adipalati, Pepele dimo kokota* puluweye mo-mateka:pi,” demsela:iyo. ³ Epedeme Yon opa yú dla ka:ka:timalalo oplami kokoye God tle yu hapame molo atlalo oplami Aisayata ipo atluwapo, “Oplami haletapo dalupa dulu dla yu ipo teta:mhalapo,

* **3:2:** Alila hapuloma Ma:tiyutapo God ya: mo koko demama isikimi Pepele dimo koko demde.

‘Lod apiye dinapiya.

Epame ya: apiye ka:depo dolepo himiya,’ demhalapo.”

⁴ Yonye ka:mol aliya dlalota tluka dedlemale asiyamsela:mama alinepi kapalata akolo dla nosowe some asiyamsela:mdiyoy. Epo ya: wolomopi mate topsiyo mate demsela:mdiyoy. ⁵ Opa hapulomatapo Yon yu dallowedeme pumulumama opitapo Yelusalem tle epo Yudiya tle epame opitapo Yoden aloma pili dla ha:ha:lalo tle pumhalaiyo. ⁶ Yia: Yon yu dalepame yia: bobtalimale bobotimatimalati Yontapo yia:ye Yoden yú dla ka:ka:timaiyo.

⁷ Amasiyama Pa:lisi so opa opi mate epo Sa:dusi so opa opi mate Yonta opa yú dla ka:ka:timhallati puame wowoyamaiyo. Epalati Yonta yia: natipame yia: watle epo atlaiyo, “Wua:ye ilama yimlalapo. Antapo wua: watle atlemama isikimi yú tutula:le kokota wua:ye Godta kasilamale pua tle hemele haohaodlepe duwa? ⁸ Wua:ta wua: bobtalimale tle ikadepe heheletimaleye wua:ta ha:ha:le pasakalo tle nati-iyay. ⁹ Epame wuskamu wua: tlo A:iblaham ya: mamadulo depame Godta kasilamale tle hemele haohaodlepe demiya. Adipalati, na: wua: watle ikadepe koko atlema. God ya: dla itiyamale elapo, ewala popa: itapo ma A:iblaham ya: mamadulo ikadepe yiyeloweye. ¹⁰ Mutupa:yatapo dali tou dla ma-dinapopame wome-lapo. Epedeme dali aditapo dlomoko ka:dle pomilimalalo hallepiye, dali eye wostapame dlapa dla mistlepe.

¹¹ Na:tapo wua:ta wua: bobtalimale tle malamale meye-lope dle dla wua:ye isikimi yú siyapo dla ka:ka:tima. Amasiyama na: ko tle pua oplamita itiyamaletapo na: tla:mtana. Epedeme na:ta ya: hete alisisi uptipo halopo tlowe poka:dena. Ya:tapo wua:ye itiyamale hamimama Hela:dle Soko mate epo dlapa mate dla ka:ka:timelepe.

¹² Ya:tapo witi daya mate epo daya kasili mate duka

gladlowedeme ya: oko alisisi mate ma-dinapopo halapo. Ya:ta witi daya mate epo kasili mate duka gladepame daya siyapo tlo aya dla kolumelepe. Epame asiyama daya kasili tlo posumtlalo wekelalo dlapa dla mistlepe.”

Yesuta yú tulli

(Maka 1:9-11; Luk 3:21-22)

¹³ Alila oloma edla Yesuye Ga:lili mo tle Yoden aloma dla puaiyo, Yontapo ya:ye yú dla ka:stlepo depame. ¹⁴ Amasiyama Yonta Yesuye yú dla ka:stlowe alimama ya: watle epo atlaiyo, “Wa: adipalati na:ta wa:ye yú dla ka:stlepo depame na: hala dla puo? Ka:dlepo, wa:ta na: tlo yú dla ka:stlowey,” diyo.

¹⁵ Epalati asiyama Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Ka:dena, wata oloma hema wa:ta na: tlo mepo yú dla ka:stlowey. Adipalati, iye Godta solotamale koko ipo,” diyo. Epalati Yonta yu i dalepame Yesuye yú dla ka:staiyo.

¹⁶ Epame Yesuye yú dla tulupo hetame halemama nati-lati Pepele dita gowaladepo hallati God ya: Hela:dle Soko-tapo seselema tea some ya: dla malla natiyo. ¹⁷ Epalati Pepele di tle yuta epo malaiyo, “Iye na:ta sikemte dupa ellalo maseyemala ikadepepo. Na:ya: dla sikemte siyema,” diyo.

4

Saitenta Yesuye elemala natili

(Maka 1:12-13; Luk 4:1-13)

¹ Hela:dle Sokota Yesuye dalupa dulu dla semtaiyo, Saitenta ya:ye elemala natilipo depame. ² Ya: 40 alila mate utula:la mate daya dimi sela:le oloma dla ma daya ta:le patota ya: dla puaiyo. ³ Epalati Saitenta puame Yesu watle epo atlaiyo, “Wa: ikadepe God Yami dlepiye, wa: ewala hutiye i atlane daya yiyelepo depame,” diyo.

⁴ Amasiyama Yesuta epo atlaiyo, “God yu bukata epo atlapo,

‘Oplamitapo daya siyapo tlo demhalemama pasakalo pohallowa.

Amasiyama ya: God yu tlo daya some demhalemama pasakalo hallepe,’ ” diyo.

⁵ Epame matle Saitenta Yesu seme Yelusalem dla taiyo. Epame aiyalma aya dopuko di ikadepe dla Yesuye pamelepame ya: watle epo atlaiyo, ⁶ “Wa: ikadepe God Yami dlepiye, wa: dopuko di itle ta:la dla putuko dene. Adipalati, God yu bukata epo atlapo,

‘Godtapo ya: banakaka so watle,
wa:ye woloma omha:ha:iya, dlepe.

Epalati yia:tapo wa:ye yia: dota hamelepe,
wa: heteta tulumewala dla heyulala depame.’ ”

⁷ Amasiyama Yesuta epo atlaiyo, “God yu bukata ma epo atlapo,

‘Wa: Lod wa: Godta itiyamale natilowedeme ya:ye elemala natimiya,’ ” diyo.

⁸ Saiten matle Yesu seme tamali pato di dla hetaiyo. Epame ya: watle ta:lamo patotota yia:ta itiyamale mate hela:dle mate hutiyeye kokoye nalati-iyoy. ⁹ Epame Saitenta ma ya: watle epo atlaiyo, “Wa: na: dla heodepo siyele ta:dlepiye, na:tapo ta:lamo pato iye wa: watle hamilowepo,” diyo.

¹⁰ Epalati Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Saiten, wa: na: tle alikili a:ma tane. Adipalati, God yu bukata epo atlapo, ‘Wa: hatlo Lod wa: God dla heodepo siyele ta:demama ya: yu dla salladepo sela:ne.’ ”

¹¹ Epapele oloma edla Saitentapo Yesu saliyome taiyo. Epalati banakaka sotapo Yesuye puame gadiyo.

*Yesuta Ga:lili dla ya: oko kotiyamale
(Maka 1:14-15; Luk 4:14-15)*

¹² Yesutapo Yon opa yú dla ka:ka:timalalo oplamiye amtuwale aya dla ka:stale dalepame ma Ga:lili dla ilam-taiyo. ¹³ Ya: Nasalet mo saliyome ma Kapaniyem mo dla halla taiyo. Kapaniyem mo iye Ga:lili kaula peleyama dla halapo. Ta:la eye Sebulun mate epo Naptali mate yia: asiyadulo ta:layo. ¹⁴ Koko itapo mo-woyamaiyo, God tle yu hapame molo atlalo oplami Aisayatapo atlale mate ala:lowedeme. Adipalati, ya:ta yu ipo atluwapo,

¹⁵ “Ga:lili so, wua: po-Yu so mate ha:ha:po.

Wua: ta:laye Ga:lili kaula peleyama dla elapo, Yoden aloma seme dla.

Epame opata wua: ta:laye Sebulun mate epo Naptali mate yia: ta:la demdepo.

Epedeme wua: na: yu daliya.

¹⁶ Opa amtuwale dulu dla ha:ha:lalo so, wua: hela:dle pato natilipe.

Epame powaleta bopudepo ha:ha:lalo so, wua: dla hela:dle patota pulupe.”

¹⁷ Epame oloma edla Yesutapo God yu imolowe kotiyamama epo imsela:iyo, “Wua: malamale meyelo depame wua: bobtalimale tle heheletimaiya. Adipalati, Pepele dimo kokota puluweye mo-mateka:pi,” demsela:iyo.

*Yesutapo ya: alotle tlalo so ka:yapa hohomale
(Maka 1:16-20; Luk 5:1-11)*

¹⁸ Alila haleta Yesu Ga:lili kaula peleyama tle polomyemama amalo halomsiyamalalo so opa dapiyamte Saimon mate epo ya: ei Endulu mate tlamaiyo. Saimon ya: hi haleye Pitayo. Epapeleye yia: mata yú dulu dla hatitim-siyamalati Yesuta pumama yia: natiyo. ¹⁹ Epame yia: wadle epo atlaiyo, “Wua: na: dolumpumulaiya. Wua: ka:yapa amalo halomalalo so depo ha:ha:uwapo. Amasiyama ma

wata oloma itle wua: opaye ma God dla elempulalo so depo ha:ha:lepe,” diyo. ²⁰ Epalati yia: yu e dalepame yia: mata medla pomelepame Yesu mate tamalaiyo.

²¹ Epame yia: etle ma tamalemama amalo halomsiya-malalo so opa opi tlamaiyo, Sebedi ya: akimlala dapiyamte Yeims mate epo ya: ei Yon mate. Yia:ye yia: a mate koa dulu dla mata dinampopa:iyo. Epalati Yesuta yia: watile epo atlaiyo, “Na: dolumpumulaiya,” diyo. ²² Epalati yia: yu e dalepame yia: mata mate epo yia: a mate koa dulu medla salepame Yesu mate tamalaiyo.

Yesuta esusulumale so ka:ka:dle

²³ Epedeme Yesu Ga:lili mo pato dulu dla mo yim-lala hapuloma dulu dla sela:mama yia:ta inoma sumalalo aya hapuloma dla ka:dle yu Pepele dimo kokoye im-sela:iyo. Epamsela:mama esusulumale so hapuloma mape ka:ka:demsela:iyo. ²⁴ Epalati Ga:lili mo seme Siliya demdiye edla ha:ha:lalo so mape ya:ta koko halom-sela:leye daliyo. Epapele koko tle opatapo esiyele mila:pi meyelope meyelope dle so opaye Yesuta ka:ka:dlepo depame ya: hala dla hohopo pumhalaiyo. Epedeme yia:tapo esiyele mila:pi meyelope meyelope dle ipapeleye Yesu hala dla hohopo pumhalaiyo. Opitapo sikemte wotiyalle dulu dla ha:ha:lalo soye hohopo pumulaiyo, epela opitapo bataliya watalo soye hohopo pumulaiyo, epela opitapo yiyilalimale soye hohopo pumulaiyo, epela opitapo moto palli soye hohopo pumulaiyo. Epalati Yesutapo yia:ta hapulomaye ka:ka:diyo. ²⁵ Epedeme opa hapuloma Ga:lili tle epame Dekapolis tle epo Yelusalem tle epame Yudiya tle epame mo opi Yoden aloma seme dla ha:ha:lalo tle Yesu hala dla puame ya: dolumtamalaiyo.

5

*Yesuta opa imale**(Luk 6:20-23)*

¹ Yesu opa hapulomata ya: hala dla pula natipame tamali di dla hetame polaiyo. Epalati ya: alotle tlalo sota ya: dla puame alumaiyo. ² Epapele oloma edla ya: tapo God yu yia: watle imolowe kotiyamama epo atlaiyo,

³ “Opa anawolotapo gadle yilo God dla hitaha:ha:ma:, wua: sisiyeiya.

Adipalati, Pepele dimo kokoye wuolepo.

⁴ Epame opa anawolotapo dupa kolle mate a:lemha:ha:ma:, wua: sisiyeiya.

Adipalati, Godtapo wua:ye gadlepe.

⁵ Epame opa anawolotapo homta ha:ha:ma:, wua: sisiyeiya.

Adipalati, Godtapo ta:lamo patoye wua: watle hamilipe.

⁶ Epame opa anawolotapo Godta solotamale koko tlo halomolowa depo sikemte solotamha:ha:ma:, wua: sisiyeiya.

Adipalati, Godtapo wua:ta hatlo ya:ta solotamale koko tlo halomha:ha:lepo depame wua:ye gadlepe.

⁷ Epame opa anawolotapo yimkadulo polowamale mate ha:ha:ma:, wua: sisiyeiya.

Adipalati, asiyama Godtapo wua: dla polowamale mate hallepe.

⁸ Epame opa anawolotapo yia: dupa dulu tle ullu pa:po ha:ha:ma:, wua: sisiyeiya.

Adipalati, wua:tapo God natilipe.

⁹ Epame opa anawolotapo yimkaduloye sadle mate ha:ha:lepo depame gademha:ha:ma:, wua: sisiyeiya.

Adipalati, Godtapo wua:ye ya: akimlala dlepe.

¹⁰ Epame opa anawolotapo Godta solotamale koko dolumha:ha:mama wotiyalle halomha:ha:ma:, wua: sisiyeiya.

Adipalati, Pepele dimo kokoye wuolepo.

¹¹ Epedeme opatapo na: koko yilo wua: putlopame hopolemyemama wua: hi mate mala-atlamelepiye, wua: sisiyeiya. ¹² Adipalati, Pepele di dla wua:ta halowe asiyama patoye wua: hi mate ma-dinapopo hutiyepo. Epapedeme wua: malamaiya, wua: dla wotiyalle hapimha:ha: so yia: mamadulotapo ka:yapa ha:ha:uwa God yu molo atlamalalo so dla wotiyalle mepapeleye halopimha:ha:uwapo.”

*Solo mate hela:dle mate
(Maka 9:50; Luk 14:34-35)*

¹³ “Wua: ta:lamo so dla solo epapele some ha:ha:po. Amasiyama solotapo ya:ta opalli pa:lepiye, ma adipo ya:ta opalliye hapa:? Epedeme solo ita ya:ta opalli pa:lepiye, ya: ma koko pa:le ellepe. Epalati ta:la dla hamastlati opata di tle dolemsiyamelepe.

¹⁴ Epame wua:ye ta:lamo so hapuloma dla hela:dle epapele some ha:ha:po. Adipalati, tamali di dla mo pollopiye, mo eye hemele pohaodepo pollowa. Hao, haliyamale dla gillistame polomdepo. ¹⁵ Epedeme oplami haletapo tulomaye otopame kawapo mate pobopudesemde. Hao. Ya: tuloma otopame haliyamale dla pamelemdepo, opatapo aya dulu dla popa:mama hela:dle natilipo depame. ¹⁶ Epapele tle ka:dena, wua:tapo ta:lamo so dla hela:depo ha:ha:loweye. Epapelepiye, opatapo wua:ta koko ka:dle halomha:ha: natipame yia:tapo wua: A God Pepele di dla hala hi di dla ta:dlepe.”

Godta aiyalma koko hatitimale

¹⁷ “Epedeme wua: na:ye Godta aiyalma koko hatitimale mate epo ya: tle yu hapame molo atlamalalo sota God yu hatitimale mateye batalimolowedeme puwayo depo malamha:ha:miya. Hao, na: epapolowedeme popuana. Amasiyama na: isikimi yia:ta atlamale koko hapuloma eye ala:po pustlowedeme puwapo. ¹⁸ Epapedeme na: ikadepe koko wua: watle atlema. Ta:lamo mate epo pepele di mateta ala popa:lalo me-ha:ha:lati Godta aiyalma hatitimale dulu dla hi ilalimale yemala haleta alikili dla pohadlowa. Amasiyama aiyalmata atlamale koko hapulomata mepo wowoyamelepe. ¹⁹ Epedeme oplami antapo Godta aiyalma hatitimale dulu dla aiyalma hatlo yimka:mala dla posalladlalo halemama yimkadulo ma mepapele koko imhallepiye, ya:ye Pepele dimo dla yimka:mala ikadepe hallepe. Amasiyama oplami antapo Godta aiyalma hatitimale hapuloma dla salladepo halemama yimkadulo ma mepapele koko imhallepiye, ya:ye Pepele dimo dla pato depo hallepe. ²⁰ Epedeme na: ikadepe koko wua: watle atlema. Wua:ta God dla salladleta aiyalma imalalo so mate epo Pa:lisi so mateta God dla salladleye potla:mtlalo wekelepiye, wua: Pepele dimo dla po-ulatuluwa.”

Siyaladlowe koko

²¹ “Epedeme Godtapo mo-powataliya di mamadulo dla yu ipo atluwaye wua: ma-daluwapo, ‘Ya:mkale yumula aiyalma, epame ya:mkale yumulalo oplamiye koko gladle dla hamamhetlepe,’ duwa kokoye. ²² Amasiyama na: matle koko hema ipo atlema. Oplami antapo ya:mkale dla siyaladle mate hallepiye, ya: ma koko gladle dla hamamhetlepe. Epame oplami antapo ya:mkale watle, ‘wa: poka:dle oplami’ dlepiye, ka:dena, wua: ya:ye mo dokopala so dla hamamtame ya: koko gladloweye. Epame

oplami antapo ya:mkale watle, ‘wa: yiyilamale oplami’ dlepiye, ka:dena, ya:ye asiyama Dlapa mo dla ka:stloweye.

²³⁻²⁴ Epedeme wa: God watle namkale dle alisisi hamilowedeme halemama ma pakasiyamalalo medla wa: amkaleta wa: dla elle himhala koko malamelepiye, wa: namkale dle alisisiye medla himpame ma hapele tame wa: amkale e mate namkale dlepe. Epame ma ilame puame namkale dle alisisi eye God watle hamilipe.

²⁵ Epedeme wa: alilalo oplamita wa:ye koko gladle dla semtlati wa: hapele api duka dla ya: mate tamama ya:ta wa: dla alli elaye pustlepo depame ya: mate namkale dlepe. Amasiyama wa:ta koko e pahalalo wekelepiye, ya:tapo wa:ye koko gladlalo oplami dla semtame wa: koko gladlepe. Epalati ma koko gladlalo oplamitapo wa:ye amtuwale aya omhallalo oplami dla homellepe. Epalati etle ya:tapo wa:ye ma amtuwale aya dulu dla ka:stlepe.

²⁶ Epedeme na: ikadepe kokoye atlema, wa: amtuwale aya dulu edla halemama alikili dla woyamolowe apiye ponatilowa. Amasiyama wa:tapo ya:ta sale mani sukulu mate ala:po himilipiye, eta wa:ye alikili dla woyamelepe.”

*A:ya uhalowe koko mate epo a:ya mellowe koko mate
(Ma:t 19:19; Maka 10:11-12; Luk 16:18)*

²⁷ “Epedeme wua: yu ipo atlati ma-daluwapo, ‘Ya:mkale a:ya uhala aiyalma’ duwa kokoye. ²⁸ Amasiyama na: matle wua: watle ipo atlema, oplami antapo ya:mkale a:yaye inomata sikemte omelemama dupata malamale tle ya: mate hatlope dlowe solotamelepiye, ya: a:ya eye ya:ta malamale tle mo-uhapo. ²⁹ Epedeme wa: dowala inomata wa:ye batalimale dla semtullupiye, ka:dena, wa: dowala inoma eye holame hamastloweye. Ame adipalati, poka:dena, wa:ta wa: inoma dapiyamte mate halemama Dlapa mo dla tloweye. Amasiyama ka:dena, wa:ta inoma hatlope mate

Pepele dimo dla ulatuluweye. ³⁰ Epame wa: dowala dota wa:ye batalimale dla semtullupiye, ka:dena, wa: dowala do eye ketamastloweye. Ame adipalati, poka:dena, wa:ta wa: do dapiyamte mate halemama Dlapa mo dla tloweye. Amasiyama ka:dena, wa:ta do hatlope mate Pepele dimo dla ulatuluweye.

³¹ Epame wua: yu ipo atlati ma-daluwapo, ‘Oplami antapo ya: a:ya memellowe solotamelepiye, ya:ye a:ya mellalo pepa dla yu ilipame a:ya watle hamilipe,’ duwapo. ³² Amasiyama na: matle koko hema wua: watle ipo atlema, wa: a:ya pomellowa. Epapele tlope dulu hema a:yatapo oplami hale uhalepiye, wa: eta ka:dena, wa: a:ya e memel-loweye. Amasiyama wa: isikimi koko pa:le wa: a:ya e memellepiye, etapo a:ya eye batalimale koko dla sem-tullupe. Adipalati, dulu edla a:ya etapo ma oplami hale halepiye, ya: oplami eye uhapo. Epame oplami mape a:ya eye uhapo.”

Koko halowedeme aiyalma solowe

³³ “Epame wua: di mamadulo dla yu ipo atlati ma-daluwapo, ‘Wa: God dla koko hale halowedeme aiyalma sepame aiyalma eye ma popostlowa,’ duwapo. ³⁴ Amasiyama na: matle koko hema ipo atlema, wa: koko hale halowedeme aiyalma posemhallowa. Epedeme wa: Pepele dimo hi sepame aiyalma posolowa. Adipalati, eye Godta pollalo mopo. ³⁵ Epame ta:lamo hi sepame aiyalma posolowa. Adipalati, eye Godta ya: hete kellepo pollalo mopo. Epame Yelusalem mo hi sepame aiyalma posolowa. Adipalati, mo eye dokopala oplami ya: mopo. ³⁶ Epame wa: dokopala umpame aiyalma posolowa. Adipalati, wa:ta atla kokotapo wa: dokopala dulu kokosase haleye mila:pi pomeyelpedesemde. ³⁷ Epedeme wa: koko

hale halowedeme solotamelepiye, isikimi ‘yao, na: me-solotama’ dlepe. Epame koko hale halowe allipiye, isikimi ‘hao, na: posolotamasema’ dlepe. Adipalati, wua:ta pe-epapalalo isikimi aiyalma tlo selepiye, wa: yu eye Saiten tle pua atlapo.”

Asiyama halowe koko

(Luk 6:29-30)

³⁸ “Epame wua: yu ipo atlati ma-daluwapo, ‘Wa: ya:mkale heyumama inoma topa:dlepiye, ka:dena, oplami haleta asiyama wa: heyumama inoma topa:dloweye. Epame matle wa: ya:mkale a:pe nama dla heyumama a:pe hatlo holamastlepiye, ka:dena, ma asiyama oplami haleta wa: a:pe nama dla heyumama a:pe holamastloweye.’

³⁹ Amasiyama na: koko edla ma ipo atlema, wa: oplami haleta wa: dla batalimale koko adipapele halepiye, wa: asiyama epapele kokoye ya: watle ponati-iliwa. Epedeme oplami haletapo wa: damta dla heyulupiye, ka:dena, ma damta seme dla heyulupo depame ya: dla haiyeloweye.

⁴⁰ Epame oplami haleta wa: sede halowe solotamama wa:ye koko gladle dla hamamtelepiye, ka:dena, wa:tapo wa: sede e mate epame wa: kapumale tluka mate ya: watle me-hapine. ⁴¹ Epame oplami haletapo wa: mate mo hale dla tlowa depo puame ha:ha:melepiye, ka:dena, wa: ya: gademama ya: mate telepe. ⁴² Epedeme oplami haleta wa: dla alisisi otelepiye, ya: dla isikimi me-hamine.”

Wua: dla opahale demha:ha: soye sikemte bokotiyapo malamha:ha:iya

(Luk 6:27-28, 32-36)

⁴³ “Epedeme wua: yu ipo atlati ma-daluwapo, ‘Wa: amkale tlo bokotiyapo malamama asiyama wa: dla opa-hale dlalo oplami tlo aline’ duwaye. ⁴⁴ Amasiyama na:

ma koko hema wua: watle ipo atlema, wua: dla opa-hale demha:ha: soye bokotiyapo malamha:ha:iya. Epamama wua: dla wotiyalle hapimha:ha: so yilo inoma sumale himme ha:ha:iya. ⁴⁵ Epedeme wua:ta ipapele koko hamha:ha:lepiye, eta wua:ye Pepele di dla hala A God ya: akimlala ikadepe dlepe. Epapele dulu dla Godtapo ka:ka:dle so dla epo bobtalimale so dla sali ka:depo silaple mate epo tiyo mate hapimhalapo.

⁴⁶ Epapedeme wua: isikimi hatlo wua: dla sikemte malamale himha:ha: so tlo malamha:ha:lepiye, wua: asiyama ka:pi hapa:? Hao, pohalowa. Adipalati, batalimale so mape mepamdepo. ⁴⁷ Epame wua: isikimi wua: amkadulo tlo namkale demhallelepiye, e ka:dle kokota:? Hao, alikili so ma koko mepapele hamdepo. ⁴⁸ Epedeme wua: A Godta opa hapuloma sikemte bokotiyapo malamhalaye, mepammama wua: ma opa hapulomaye bokotiyapo malamha:ha:iya.”

6

Atali so gadlowe koko

¹ “Epapedeme wua: isikimi opata natilipo depame ka:ka:dle koko halomha:ha:miya. Adipalati, wua: koko ipapele halomha:ha:lepiye, wua: A God Pepele di dla hala tle asiyama pohalowa.

² Epapele dulu dla wa: atali so watle alisisi halopiliwedeme haliyamale opa inoma dali tle halopimiya. Adipalati, yiskamu pepeyalimalalo sotapo opata yia: tlo ka:ka:dle so dlepo depame ipapele kokoye inoma sumalalo aya dla epame mo duka dla halomsiyamdepo. Epedeme na: ikadepe koko wua: watle atlema. Yia:ta epapele koko halomha:ha:lati opata yia: natipo sisiyemha:ha: tle yia: asiyama ma-hamha:ha:po. Epapedeme yia: God tle asiyama hale pohalowa. ³⁻⁴ Epedeme wa: atali so watle

alisisi halopiliwedeme apelepiye, wa: hemele yia: watle halopilipe. Epalati wa: A Godta wa:ta hemele ka:dle koko ha e natipame wa: watle asiyama hamilipe.”

Inoma sumolowe koko
(Luk 11:2-4)

⁵ “Epame wua: inoma sumama yiskamu pepeyalimalalo so some ha:ha:miya. Adipalati, yia:ye opata yia: natilipo depame mo duka dla epame inoma sumalalo aya dulu dla itapu ikadepe dla tuwame ha:ha:mama inoma sumha:ha:mdepo. Epedeme na: ikadepe koko wua: watle atlema. Yia:ta epapele koko halomha:ha: tle yia: asiyama ma-hamha:ha:po. Epapedeme yia: God tle asiyama hale pohalowa. ⁶ Amasiyama wa: inoma sumolowedeme wa: aya dulu dla tuwame kokoloma himomelepame opata ponatilalo wekelalo A God dla inoma sumelepe. Epalati ya:tapo wa:ta ya: watle epo inoma sumale himhala nati-pame wa: watle asiyama hamilipe.

⁷ Epame wua: inoma sumama God koko yeitamale sota inoma sumalalo some inoma sumha:ha:miya. Adipalati, yia:ta inoma sumale dulu dla isikimi koko pa:le yu sikemte seselemalli atlamtamdepo. Adipalati, yia:ta malamale-tapo Godta yia:ta inoma sumale yu seselemalli atlamalati tlo sikemte dallowe solotama demdepo. ⁸ Epedeme wua: yia: some koko pa:le inoma sumale yu atlamha:ha:miya. Adipalati, wua:ta solotamale kokoye wua: A God ya: tatile mo-malapo halemdepo. ⁹ Amasiyama wua:ta inoma sumale dulu dla ipo inoma sumha:ha:lepe,
‘Di A Pepele di dla hallalo,

hatlo wa: hita alila hapuloma dulu dla aiyalma depo hallepe.

¹⁰ Epame di solotama, wa: mo kokota pulupo depame. Epame Pepele dimo dla wa:ta solotamale koko halomha:ha: epapele kokoye

ma ta:lamo sota halomha:ha:lepe.

¹¹ Epame alila hapuloma dulu dla dita dlowe alisisiye halopimhalane.

¹² Epame di bobtalimaleye hihiyotipo woweline.
Adipalati, di mape di amkadulota dia: dla batalimale koko halomde hapulomaye wowelimdepo.

¹³ Epame dia:ye elemala natili kokalle dla elemtaiya demiya.
Amasiyama dia:ye Saitenta itiyamale tle alikili dla eleme woyamane.’

¹⁴ Epedeme wua:tapo wua: amkadulota wua: dla batalimale koko halati yia: batalimaleye wellipe. Wua:ta epapelepiye, asiyama wua: A Pepele di dla halatapo wua: bobtalimaleye hiyotipo wowellipe. ¹⁵ Amasiyama wua:tapo wua: amkadulota wua: dla bobtalimale koko halati yia: bobtalimaleye powelilalo wekelepiye, asiyama wua: Atapo wua: bobtalimaleye pohiyotipo welilowa.”

Daya dimi inoma sumha:ha:lowe koko

¹⁶ “Epame wua: daya dimi inoma sumha:ha:mama ase yiskamu pepeyalimalalo sota aplalo some amha:ha:miya. Adipalati, yia: daya dimi ha:ha:mama yia: mila:pi sikemte alistame ha:ha:mdepo, opatapo yia:ta daya dimi ha:ha: koko natilipo depame. Epedeme na: ikadepe koko wua: watle atlema. Yia:ta epapele koko hamha:ha: tle yia: God tle asiyama pahalowa. ¹⁷ Amasiyama wa: daya dimi inoma sumpollowedeme apelepiye, wa: mila:pi woloma howahapame alisisi woloma dinapopo siyele mila:pi himpollepe. ¹⁸ Wa:ta epo pollopiye, opata wa:ta daya dimi hala kokoye pomalanatilowa. Amasiyama opata ponatilalo wekelalo A Godtapo wa:ta hemele daya dimi pola kokoye natipame wa: watle asiyama ka:dle hamilipe.”

Alisisi poposatilipo ha:ha:lowe koko

(Luk 12:33-34)

¹⁹ “Epapedeme wua: ase ta:lamo hema alisisi sikemte poposatilipame kokolupo ha:ha:miya. Adipalati, ta:lamo hema wua: alisisi opiye musasuta dlomdepo. Epame opiye miyelo batalimdepo. Epame opiye uhalalo sotapo tuwame uhalomdepo. ²⁰ Amasiyama wua: Pepele dimo dla alisisi sikemte kokolupo ha:ha:iya. Adipalati, mo edla musasutapo alisisi podlomasemde, epo alisisitapo miyelo pobatalimasemde, epame uhalalo sota tuwame alisisi upohalomasemde. ²¹ Epapedeme wua: alisisi pasatale kokotapo mo hadima hutiyelepiye, wua:ta malamale mape edla hatitipo ha:ha:mdepo.

²² Epedeme wa: inomatapo wa: moto pato dla tuloma epapele some halapo. Epedeme wa: inomata ka:depo hallepiye, wa: moto patota hela:dle dulu dla hallepe. ²³ Amasiyama wa: inomata batalimelepiye, wa: moto patoye amtuwale dulu dla hallepe. Epapele dulu dla wa: dla hela:dle elaye sumtame hallepiye, wa: ikadepe sikemte amtuwale dulu dla halapo.

²⁴ Epapedeme oplamitapo dokopala so dapiyamte yu dla salladepo sela:mama oko halowe ye po-ala:na. Adipalati, ya: dokopala oplami hale tlo solotamama hale ye allipe. Epammama ya:tapo dokopala oplami hale yu dla salladepo sela:mama ma hale yu dla posalladlowa. Epapedeme wa: poka:dena, God dla salladepo sela:lalotapo matle mani dla salladepo sela:lowe ye.”

Hatlo God dla hitaha:ha:iya

(Luk 16:13, 12:22-31)

²⁵ “Epedeme na: wua: dla atlema, wua:ta ha:ha:mama daya demha:ha:lowe mate epo tluka didiyemha:ha:lowe mate dla ase sikemte momalamha:ha:miya. Adipalati, dlowe alisisita koko pato pohalasema. Hao. Amasiyama

wua: pasakalota koko pato halapo. Epame tluka alisisita koko pato pohalasema. Hao. Amasiyama wua: motota koko pato halapo. ²⁶ Epapedeme wua: tea natipame mala-maiya. Yia: dlowe alisisiye empame ma pohauwalesemde. Epame yia: dla yia:ta dlowe alisisi kokolumolowe ye aya hawapo. Amasiyama epapele tlope wua: A Pepele di dla halatapo yia:ye dlowe alisisi ilimhalapo. Amasiyama wua: A God mila:pi tle teata pase koko pato pohalasema, amasiyama wua:tapo ya: mila:pi tle koko patoto ha:ha:po. ²⁷ Epedeme oplami antapo tluka alisisi mate epo daya dlowe koko mate dla sikemte momalamhalemama ya: pasakaloye ma a:ma selemalemdi?

²⁸ Epedeme wua: adipalati tluka alisisi dla sikemte momalamha:ha:ma:? Amasiyama wua: isikimi moku dla dali haha ka:ka:dleta ha:ha:mde dla natimama malamaiya. Adipalati, yia:tapo yiskamu gadlowe dla oko hapame ma yia: tluka podedlalimasemde. ²⁹ Epedeme na: wua: watle atlema, ka:yapa Solomonta dokopala oplami haluwa oloma edla ya:tapo tluka alisisi mila:pi ka:ka:dle didiyemhaluwapo. Amasiyama moku dla dali haha ha:ha:mde yia: mila:pitapo Solomonta tluka didiyemhaluwa mila:piye tla:mtame halapo. ³⁰ Epedeme dali haha ka:dletapo wata u-uplatipo ha:ha:po depame ma alila hale dla pakasiyamalalo mo-totolemdepo. Epapele tlope Godtapo dali haha dla mepo tluka ka:ka:dle didiyemelemhalema dlepiye, na: ma mikadepe dema, Godtapo wua:ye tluka ka:ka:dle didiyemelemhalapo. Wua: ase mikadepe dle pa:talo so some ha:ha:miya.

³¹ Epapedeme wua: ase sikemte momalamha:ha:mama ipo atlemha:ha:miya, 'Di dita daya mate yú mate dlowe hadima hapa:? Epame dita tluka didiyelowe ma hadima hapa:?' demha:ha:miya. ³² Adipalati, alikili sotapo ipapele alisisi yilo sikemte momalamha:ha:mdepo. Amasiyama

wua: A Pepele di dla halaye me-ya:malamana, wua:ta ipapele alisisi halomolowedeme solotamale himha:ha:ye. ³³ Epedeme wua: Pepele dimo koko totamama wua: Ata solotamale koko tatile ala:iya. Wua:ta epapelepiye, asiyama ya:tapo wua:ta totamha:ha: alisisi hapulomaye wua: watle hapilipe. ³⁴ Epedeme wua: iyelata koko halopo puluwe dla ase sikemte momalamha:ha:miya. Adipalati, iyela kokoye e iyela kokopo. Amasiyama wua: wata alila dla koko wowoyamolowe tlo momalamaiya.”

7

*Yimkadulo kokoye isikimi glademha:ha:miya
(Luk 6:37-38, 41-42)*

¹ “Wa: wa: amkaleye batalimale oplami demiya, epalati asiyama wa:ye pobatalimale oplami dlowa. ² Adipalati, wa:tapo ya:mkale kokoye adipo gladlepiye, asiyama wa: koko ma mepo gladlepe.

³ Wa: adipalati wa: amkale inoma dla hakaka yemala ela tlo sikemte natimama asiyama wa: inoma dla sokotalo patota ela tlo ponatilalo wekema:? ⁴ Epame wa: inoma dla sokotalo pato elaye ponatilalo, wa: ma adipalati wa: amkale dla atlemama, ‘Wa: inoma dla hakaka yemala elaye holahamastali,’ demdi? ⁵ Wa: ikadepe wa:skamu pepemalalo oplamipo. Adipalati, wa: ka:dena, wa: inoma dla sokotalo pato ela e tatile holamastloweye. Eta wa: amkale inoma dla hakaka yemala elaye woloma natipo holamastlepe.

⁶ God watle halopiliwe alisisiye esemala watle halopimiya. Adipalati, esemalaye isikimi ilame wa: yellepe. Epame wa: dla ka:ka:dle alisisi hutiyeye aliya dla pololemiya. Adipalati, aliyata alisisi eye dlolemsela:mama batalimelepe.”

Totamelepiye, natilipe
(Luk 11:9-13)

⁷ “Epapedeme na: wua: dla atlema, wua: atlanatiya. Epapelepiye, wua: dla hapilipe. Epame wua: totamaiya. Epapelepiye, wua: natilipe. Epame wua: kokoloma dla heyulumaiya. Epapelepiye, kokolomaye wua: dla gowaladlepe. ⁸ Adipalati, atlanatilalo oplamitapo koko halepe. Epame totamalalo oplamitapo koko natilipe. Epame kokoloma dla heyulumalalo oplami watle kokolomaye gowaladlepe.

⁹ Epapedeme adulo wua: daliya. Oplami antapo ya: maseyemalata daya yilo amalati ya: watle ewala hamimdi? ¹⁰ Epame ya:tapo ma amalalo yilo amalati wa: ya: watle wa:ha:le hamimdi? ¹¹ Wua: batalimale so tlope, wua:malamana, wua: yimlala dla ka:ka:dle alisisi tlo halopiliweye. Epapedeme dimalamana, A God Pepele di dla halata ya: watle alisisi otomha:ha:lalo so dla alisisi ka:ka:dle hapimhalapo. ¹² Wua: apa kokoye opata wua: dla halepo depo solotamelepiye, ka:dena, wua: tatile ya: dla epapele kokoye halepe. Adipalati, Mosesta aiyalma hatitimale mate epo God tle yu hapame molo atlamalalo sota hatitimale mateta imale ya: dulu kokoye ipo.”

Kokoloma kokotomale
(Luk 13:24)

¹³ “Epapedeme kokoloma kokotomale tle u-ulapo tuwaiya. Adipalati, Dlapa mo dla tlalo api kokolomaye pta pato epame api mape pta pato. Epapele tle opa hapulomatapo kokoloma etle u-ulapo api medla tamhalapo. ¹⁴ Amasiyama pasakalo apiye pta yimka:mala. Epame api edla ulatulalo kokoloma ma pta yimka:mala. Epame isikimi opa pastotapo api e natipame api etle tamhalapo.”

*Biskapa God yu molo atlamalalo so woloma natiya
(Luk 6:43-44)*

¹⁵ “Ka:e, wolomape! Wua: biskapa God yu molo atlamalalo soye woloma natiya. Adipalati, yia:ye kapala di tle ka:ka:dle so some pumdepo. Amasiyama yia: opasi dulu tle moko esemala kakasilamale epapele some pumdepo. ¹⁶ Epedeme wua: yia:ta moto mate koko halomale tle yia:ta ha:ha: kokoye malanatimdepo. Adipalati, pigi dlomoko mate epo gla:pi dlomoko mate biskapa dali dla pomilimasemde. ¹⁷ Epedeme dlomoko dali ka:dletapo dlomoko ka:ka:dle siyapo tlo mimdepo. Epame dlomoko dali batalimaletapo dlomoko bobtalimale siyapo tlo mimdepo. ¹⁸ Epedeme dlomoko dali ka:dletapo dlomoko batalimale pomisemde. Epame dlomoko dali batalimale-tapo dlomoko ka:dle pomisemde. Hao. ¹⁹ Epapele dulu dla dlomoko dali aditapo dlomoko ka:ka:dle pomilalo hallepiye, dali eye wostapame dlapa dla mistlepe. ²⁰ Epapele koko tle wua: biskapa God yu molo atlamalalo soye yia:ta dlomoko milimale tle yia: kokoye malanatilipe. ²¹ Epedeme pase opa hapulomata Lod, Lod demha:ha: sotapo Pepele dimo dla po-ulahetlowa. Amasiyama opa anawolotapo na: A Pepele di dla halata solotamale koko tlo halomha:ha:ma:, ewolota hetlepe. ²² Epapedeme koko gladle oloma dla opa opitapo na: watile puame epo atlamyelepe, ‘Lod, Lod, di wa: hi tle God yu atlamsiyamduwapo, epame wa: hi tle bataliya yimlalaye opa dulu tle alikili dla dodolomsalemsiyamama ulugiyemale koko ma halomsiyamduwapo,’ demyelepe. ²³ Amasiyama na:tapo yia: watile asiyama epo atellepe, ‘Wua: pona: opa ikadepe, na: tle alikili a:ma dla tamalaiya, wua: bobtalimale sopo.’ ”

*Opa dapiyamteta aya halomale
(Luk 6:47-49)*

²⁴ “Oplami antapo na: yu dalepame salladepo sela:lepiye, ya:ye oplamita aya hamama munamu sikemte mumuwalepo alumiti kellepo aya halë epapele some halapo. ²⁵ Adipalati, sokomoko mate tiyo mate puame aya dla heyulati ayata me-kokalepo polaiyo. Ame adipalati, aya alumiti munamuye sikemte halopo kelliyo. ²⁶ Amasiyama oplami antapo na: yu dalepame posalladlalo sela:ma:, ya:ye oplamitapo aya hamama munamu pase mumuwallalo wekele epapele some halapo. ²⁷ Adipalati, sokomoko mate tiyo mate ya: aya dla puame heyulati ayata pokokallalo dokalamhamastauwapo.”

²⁸ Yesuta imhalepo gudlati opa hapulomata ya:ta imale koko natipame sikemte yiyeliyo. ²⁹ Adipalati, ya:ta imale dulu dla po-aiyalma imalalo sota imalalo epapiyo. Amasiyama ya:ye sikemte itiyamale oplamita imalalo epapele some halaiyo.

8

*Yesuta kapala batalimale oplami ka:dle
(Maka 1:40-45; Luk 5:12-16)*

¹ Yesu tamali di tle mallati opa hapulomatapo ya: alotle dolumtamalaiyo. ² Epapele oloma edla kapala batalimale oplamita puame Yesu hete sitali dla polomama epo atlaiyo, “Lod, wa: na: ka:dlowe solotamelepiye, na: ka:dene,” diyo.

³ Epalati Yesuta ya: do mate oplami ummama epo atlaiyo, “Na: wa: ka:dlowe solotama, epedeme wa: ma-ka:dene,” diyo. Epalati pakasiyamalalo ya: kapala batalimaleta ma-ka:diyo.

⁴ Epame Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Wa: tame opa opi watle na:ta wa: ka:dle kokoye atlemiyo. Amasiyama wa: tame God ka: epo opa ka: duka dla hallalo oplami watle wa: kapalata ka:dle kokoye nati-ine. Epame wa:ta ka:dle

koko dla Mosesta atlale namkale dle alisisi mate God watle hapine, opata koko etle wa:ta ka:dle kokoye malanatilipo depame,” diyo.

*Loum opahale so omhallalo oplamita mikadepe dle koko
(Luk 7:1-10)*

⁵ Yesu Kapaniyem mo dla tame woyamalati Loum opahale so omhallalo oplamita gadle yilo Yesu watle puame epo atlaiyo, ⁶ “Lod, na: oko oplami haleye sikemte esiyeme elemama sila:tilowe wekepo elema,” diyo.

⁷ Epalati Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Na: tame ya:ye ka:dlowepo,” diyo.

⁸ Amasiyama Loum opahale so omhallalo oplamita epo atlaiyo, “Lod, wa:ta na: aya dla puluwe poka:dena. Adipalati, na: batalimale oplami. Wa: isikimi metle halemama yu tlo atlane, na: oko oplamita ka:dlepo depame.

⁹ Adipalati, na: ma opa opi isili tle oko hamhalemama ya: yu dla salladepo sela:mdepo. Epame opa opi mape na: isili tle ha:ha:mama na: yu dla salladepo siyamdepo. Epedeme na:ta na: oko oplami hale watle, ‘huma tane,’ dlati ya: edla tamdepo. Epame ma hale watle atlemama, ‘hema puane,’ dlati ya: ma pumdepo. Epame matle hale watle, ‘wa: koko i hane,’ dlati ya: ma koko e hamdepo. Epapedeme wa: mape isikimi yu tlo atlane, na: oko oplamita ka:dlepo depame.”

¹⁰ Yesuta yu i dalepo yelepame ya: alotle dolumtale so hapuloma watle epo atlaiyo, “Na: ikadepe koko wua: watle atlema. Na:ta Isalael mo dla sela:uwa dla mikadepe dle kokalle oplami ipapele ponatimdena. ¹¹ Epapedeme na: wua: watle atlema, opa hapuloma ta:lamo meyelo meyelo dle tle puame Pepele dimo dla A:iblaham mate epo Aisek mate epo Yokob mate yimkata daya dlowedeme puame popa:lepe. ¹² Amasiyama Yu soye alikili amtuwale dla polollepe. Epalati edla ha:ha:mama a:lle mate a:pe tetekelalimha:ha:lepe.”

¹³ Epo halemama Yesuta Loum opahale so omhallalo oplami watle epo atlaiyo, “Wa: aya dla ma-tane. Wa:ta mikadepe dle tle wa:ta solotamale koko eta ma-hallepe,” diyo. Epapele oloma medla Loum opahale so omhallalo oplami ya: oko oplami aya dla esiyeme elaletapo ma-ka:diyo.

*Yesuta opa hapuloma ka:ka:dle koko
(Maka 1:29-34; Luk 4:38-41)*

¹⁴ Epame Yesuye Pita aya dla taiyo. Ya: edla tame nati-lati Pita ya: dokotapo aya dulu edla esiyeme ella natiyo.

¹⁵ Epalati Yesuta a:ya e ya: do dla hamalati esiyeta ya: tle pa:iyo. Epame ya:tapo sila:time daya ha:po Yesu watle hamiyo.

¹⁶ Epapele tamila:la oloma edla opatapo bataliya wat-alo so hapulomaye Yesu hala dla hohopo pumhalaiyo. Epalati ya:tapo yu itiyamale mate bataliya yimlalaye opa dulu tle alikili dla dodolomsalepame esusulumale so opa hapuloma mape ka:ka:diyo. ¹⁷ Epedeme God tle yu hapame molo atlalo oplami Aisayata atlamale yu mate ala:lowedeme apiyo. Adipalati, ya:ta ipo atluwapo, “Ya:tapo dia: dla hutiyee esusulumale koko hapulomaye ma ya:ta halomama dia: tlo ka:ka:depo meluwapo.”

*Yesu dolumtlowe koko
(Luk 9:57-62)*

¹⁸ Yesutapo opa hapulomata ya: hala dla puame alumyela natipame ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Di kaula seme dla ulluwa,” diyo. ¹⁹ Epalati oloma medla aiyalma imalalo oplami haleta puame ya: watle epo atlaiyo, “Imalalo oplami, wa:ta hadima adipo tam-sela:lepiye, na: wa: dolumsela:lowepo,” diyo.

²⁰ Yesu asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Moku dla moko esemalata ha:ha:laloye me-ha:ha:po, epame tea hapulo-mata hutiyelalo etoye me-popa:po. Amasiyama Opa Yami dla ya:ta ellalo ayaye pohalasema, hawa,” diyo.

²¹ Epapalati opa opi Yesu alotle dolumsiyamale so dulu dla oplami haletapo Yesu watle epo atlaiyo, “Lod, na: wa: dolumtlowe solotama. Amasiyama wa: aseka na: dla alila hamine, na:ta na: a polati hamatilipo depame,” diyo.

²² Amasiyama Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Wa: na: dolumpuane. Adipalati, soko tle palli sotapo miyelo palli soye hatimha:ha:lepe,” diyo.

*Yesuta sokomoko mate ulo mate ka:lli
(Maka 4:35-41; Luk 8:22-25)*

²³ Epame Yesu mate epo ya: alotle tlalo so mate koa dla tulume alupame tamalaiyo. ²⁴ Yia: tamha:ha:lali sokomoko patota bibikilimama ulo patotota silliyo. Epame ulo patotota sillimama yia: koa dla yúta pasataiyo. Amasiyama Yesuye koa dulu dla sikemte pa:tame elaiyo. ²⁵ Epalati Yesu ya: alotle tlalo sota tuwame ya: esesa:mama epo atlaiyo, “Lod, wa: di gadene. Di yú dla tutula:la yakoma,” diyo.

²⁶ Amasiyama Yesuta elale tle yelepoyia: watle epo atlaiyo, “Wua: adipalati sikemte wowota:ma? Wua:ta mikadepe dleye pta yimka:sikili ikadepe,” diyo. Epame ya: sila:time sokomoko mate ulo mateta keidlepo depame yu itiyamale mate atlaiyo. Epalati sokomoko mate epo ulo mateta medla keidlali kaulata ma woloma keilipo elaiyo.

²⁷ Epalati Yesu ya: alotle tlalo sota koko i natipame yiyelepame wowota:mama epo atlamyaiyo, “Oplami iye adipapele oplamita? Mosisi mate epo ulo mateta ya: yu dla dalepame keidlepo,” demyaiyo.

*Yesuta bataliya watalo so opa dapiyamte ka:ka:dle
(Maka 5:1-20; Luk 8:26-39)*

²⁸ Epame Yesu kaula seme dla ulumyame Gadala mo so ta:la dla tame woyamaiyo. Ya: edla tame woyamalati bataliya watalo so opa dapiyamteta popliyele hatili mo tle ya: hala dla puame wowoyamaiyo. Opa dapiyamte iwolota yiyilamsiyamama sikemte itiyamale mate siyamalati mo sota popliyele hatili api etle posiyamasemdiyo. ²⁹ Epalati bataliya watalo sotapo puame Yesu watle yu teta:le mate epo atlaiyo, “God Yami, wa: dia: dla apa koko hala puo? Wa:ye Godta alila himili ala me-hallati duka medla dia:ye mo-batalimala puo?” diyo.

³⁰ Yia:ta ha:ha: mateka:pi medla aliya halo hapulomatapo ketame modlomsiyamaiyo. ³¹ Epalati bataliyatapo Yesu watle otomama epo atlaiyo, “Wa: dia:ye alikili dla dodolomsallowedeme apelepiye, ka:dena, wa: dia:ye aliya dulu dla tuwaiya dene,” diyo.

³² Epapalati Yesuta yia: watle aliya dulu dla tuwaiya diyo. Epapele oloma edla bataliya yimlalatapo opa dapiyamte iwolo tle u-ulapo tame ma aliya dulu dla tumulaiyo. Epalati aliya hapulomatapo donapi di tle ullumtulume yú dla tutula:mama paliyo.

³³ Aliya omha:ha:lalo sotapo koko i natipame ma hapele yia: mo dla ullumtame aliya dla koko woyamale mate epo opa dapiyamteta ma ka:dle koko mate atlamtaiyo. ³⁴ Epalati mo dulu edla ha:ha:lalo so opa hapulomatapo Yesu natila taiyo. Yia: tame ya: natipo ya: watle otomama epo atlamyaiyo, “Wa: di mo itle alikili a:ma tane,” demyaiyo.

9

*Yesuta akoloyale oplami ka:dle
(Maka 2:1-12; Luk 5:17-26)*

¹ Epame Yesu ya: ma koa dulu dla posokolepame il-ame ya:ta hallalo mo Kapaniyem dla uliyo. ² Ya: edla yame woyamalati opatapo akoloyale oplamiye wa:ya dla himpame ya: hala dla hamampumulaiyo. Epalati Yesu yia:ta mikadepe dle natipame akoloyale oplami watle epo atlaiyo, “Namkale, wa: ase sikemte wota:miya. Wa: bobtalimaleye mo-hiyotipame wellipo,” diyo.

³ Amasiyama aiyalma imalalo so opa opitapo Yesuta ipo atla dalepame allimama ipo momalampopa:iyo, “Oplami iye God hi mate putlopo atlalepo. Adipalati, hatlo God tlo ya: dla batalimale hiyotimolowe itiyamale elapo,” dem-popa:iyo.

⁴ Amasiyama Yesu yia:ta momalamale ma-natipame epo atlaiyo, “Wua: adipalati na:ta atlale kokoye batalipo momalampopa:mama sikemte allimpopa:ma:? ⁵ Wua: akoloyale oplami i natiya. Ya: dla adipo atlowe tlo kokaleta:? ‘Na:ta wa: batalimaleye ma-hiyostalepo,’ dlowe kokota kokaleta:? O ‘Wa: sila:time ma-tane,’ dlowe kokota kokaleta:?” ⁶ Epedeme Opa Yamita ta:lammo hema batalimale hiyotimolowe dla itiyamale hamsela:ye wua:ta natilipo depame na:tapo wata akoloyale oplami iye ka:dlowepo.” Epo atlepame Yesutapo akoloyale oplami watle epo atlaiyo, “Wa: sila:time wa: wa:ya hame wa: aya dla ma-tane,” diyo. ⁷ Epalati akoloyale oplamita sila:time ya: aya dla ma-taiyo. ⁸ Epame opa hapulomata koko i natipo yiyelepame God hi di dla ta:demyaiyo. Adipalati, Godta itiyamale iye opa dla hamili natipame.

*Yesuta Ma:tiyu sisilamale
(Maka 2:13-17; Luk 5:27-32)*

⁹ Koko i gudlati alotle Yesu ma tamama natilati ta:kis mani halomalalo oplami Ma:tiyuta ta:kis mani halomalalo aya dulu dla polla natiyo. Epalati ya: watle epo atlaiyo,

“Wa: na: dolumpuane,” diyo. Epalati ya: sila:time Yesu mate taiyo.

¹⁰ Yesutapo ya: alotle tlalo so mate Ma:tiyu aya dla hetame daya dempopa:lati ta:kis mani halomalalo so mate epo batalimale so mateta puame yia: mate hatlo godepo daya dempopa:iyo. ¹¹ Amasiyama Pa:lisi sotapo koko i natipame allimama Yesu ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Wua: imalalo oplami adipapalati ta:kis mani halomalalo so mate epo batalimale so mate daya dempoloma:?” diyo.

¹² Epalati Yesuta yu i dalepame asiyama epo atlaiyo, “Esiyele pa:talo sotapo dakopala ilalo oplami hala dla potasemde. Amasiyama isikimi esusulumale sotapo dakopala ilalo oplami hala dla tamdepo. ¹³ Epedeme God yu buka dla ipo atlapo, ‘Na: ya:mkale gadlowe tlo sikemte malamama asiyama wua:ta na: dla alinepi poyupo hapilowe koko tlo pase malamasemde,’ depo. Epapedeme wua: tame yu ipo atla ya: dulu kokoye woloma totamaia. Adipalati, na:ta puwaye, ka:ka:dle soye sisilamolowedeme popuana. Amasiyama bobtalimale so tlo sisilamolowedeme puwapo.”

Daya aiyalma depo hallowe koko dla atlanatili

(Maka 2:18-22; Luk 5:33-39)

¹⁴ Alila haletapo Yon ya: alotle tlalo sota puame Yesu watle epo atlaiyo, “Dia: mate epo Pa:lisi so mate inoma sumha:ha:mama daya aiyalma depo ha:ha:mdepo. Ame adipalati wa: alotle tlalo so tlo daya po-aiyalma dlalo ha:ha:ma:?” diyo.

¹⁵ Epalati asiyama Yesuta yia: watle wayu mate epo atlaiyo, “A:ya halalo oplamita a:ya halowedeme daya dinapopo yimkadulo sisilamelepe. Epalati yimkadulota puame, dayaye aiyalma depo popa:pa:? Hao. Yia: sisiyele mate a:ya halalo oplami mate popa:mama dayaye

yimkata dempopa:lepe. Amasiyama alila haleta a:ya halalo oplamiye yia: tle alikili dla hamame telepiye, eta yia:tapo daya aiyalma depopalepe.”

¹⁶ Yesu ma wayu mate epo atlaiyo, “Oplamitapo tluka takala dla tluka amko ketahame badepo podedlemasemde. Adipalati, tluka amkota itiyamama tluka takalaye tallatallademama opokoko sikemte pato dlepe.

¹⁷ Epedeme matle oplamitapo wain yú amkoye aliya kapalata ita iwale takala dla posimasemde. Adipalati, wain yú amkota itiyamama aliya kapalata iwale ita takalaye gladlati wain yúye alikili dla otlepe. Epapedeme ka:dena, wain yú amkoye woloma aliya kapalata iwale ita amko dla simoloweye. Epapelepiye, eta wain yú mate epo ita mate pobatalimolowa.”

*Yesuta amseyemala ka:dle mate epo a:ya hale ka:dle mate
(Maka 5:21-43; Luk 8:40-56)*

¹⁸ Yesu yu ala atlempollati inoma sumalalo aya omhalalo oplamita puame ya: hete sitali dla heodepo polomama epo atlaiyo, “Na: amseyemalaye ala poa. Epedeme wa: puame ya:ta ka:dlepo depame wa: dotapo ya:ye umane,” diyo. ¹⁹ Epalati Yesu mate epo ya: alotle tlalo so mate sillipame oplami ya: mate tamalaiyo.

²⁰⁻²¹ Yia: ala me-tamaha:ha:lati a:ya hale 12 sokomoko dulu dla ya: toto koko natimama ka:lliwe pa:le esiyele hampollalota yia: mate tamama epo malamtaiyo, “Na: isikimi Yesu tluka ipi tlo umili, eta na:ye ka:dlepe,” diyo. Ya: epo malapame opa dulu tle tuwame Yesu tluka ipi umaiyo.

²² Epapele oloma medla Yesu helestame a:ya natipo ya: watle epo atlaiyo, “Namkale, wa: ase wota:miya. Wa:ta mikadepe dletapo wa:ye ma-ka:dlepo,” diyo. Epalati a:yatapo oloma medla ma-ka:diyo.

²³ Epame Yesu ma etle tame inoma sumalalo aya omhallalo oplami aya dla hetaiyo. Yia: edla hetame natilati opa opitapo dupa kolle salaye pitikako epapele mate sesa:lalimyaiyo. Epalati opitapo wowolimyemama a:lemyaiyo. ²⁴ Yesuta koko e natipame yia: watle epo atlaiyo, “Wua: alikili a:ma taiya. Amseyemala iye popowame elasema. Amasiyama ya:ye isikimi elema,” diyo. Epalati yia:ta hapulomata Yesu yu dalepame pomikadepe dlalo isikimi eimelemyaiyo. ²⁵ Amasiyama Yesutapo opa hapulomaye alikili dla posalepame amseyemalata elale aya dla tuwame ya: do dla hamaiyo. Epalati amseyemalata mopowame elale tle ma-sila:tiyo. ²⁶ Epapalati mo hapulomata koko iye ma-dlalemtaiyo.

Yesuta inoma pa:talo so mate epo yu pa:le oplami mate ka:ka:dle

²⁷ Yesu aya etle tulum tamhallati inoma pa:talo so opa dapiyamtetapo ya: alotle dolumtamalaiyo. Yia: tamalemama yu teta:limale mate ipo atlamtamalaiyo, “Deibidi Yami, wa: di polowamama di gadene,” demtamalaiyo.

²⁸ Epame Yesu ma aya dulu dla hetlati inoma pa:talo so iwolota ya: hala dla pumulaiyo. Epalati Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Wua:ye ikadepe na:ta wua: ka:dlepe demama na: hala dla pumulo?” diyo. Epalati asiyama yia:ta epo atlaiyo, “Yao Lod, di mikadepe dema,” diyo.

²⁹ Epapalati Yesuta yia: inoma dla ummamama epo atlaiyo, “Wua:ta mikadepe dle koko tle wua: dla wua:ta solotamale kokota woyamelepe,” diyo. ³⁰ Epalati yia: inomatapo ma-ka:ka:diyo. Amasiyama Yesutapo yu itiyamale mate yia: watle epo atlaiyo, “Wua: tame koko iye opa opi dla atlamiyo,” diyo. ³¹ Amasiyama yia:ta dapiyamteta tame opa hapuloma dla Yesu kokoye atlamtaiyo.

³² Inoma pa:talo so ala alikili a:ma woyapo tamha:ha:lati opata ma bataliya walle oplamiye Yesu hala dla seme pumulaiyo. Oplami iye bataliyatapo ya: dulu dla hale-mama yu pa:po halaiyo. ³³ Epapeleye Yesutapo bataliya yemalaye ya: tle alikili a:ma dla dodolomalati ya:tapo matle yukamolowe kotiyamaiyo. Epalati opa hapulomata koko i natipo yiyelepame epo atlamyaiyo, “Di Isalael mo dulu dla ipapele koko ponatimha:ha:mdena,” demyaiyo.

³⁴ Amasiyama Pa:lisi sotapo epo atlamyaiyo, “Bataliya yimlala yia: dokopala oplamitapo Yesu watle itiyamale hamilati itiyamale etle bataliya yimlalaye alikili dla dodolomsalemsela:ma,” demyaiyo.

Yesuta opa sikemte polowamale

³⁵ Epedeme Yesuta mo hapuloma dulu dla sela:mama Yu sota inoma sumalalo aya hapuloma dla ka:dle yu Pepele dimo kokoye imsula:mdiyo. Epame esusulumale so hapuloma ma ka:ka:demsela:mdiyo. ³⁶ Epapeleye Yesutapo opa hapuloma natipame sikemte polowamaiyo. Adipalati, yia:ye gadle pa:le ha:ha:mama sipi aliyata yia: omhallalota pa:lati ha:ha:mdiyе, epapele some popa:iyo. ³⁷ Epo halemama Yesutapo ya: alotle tlalo so watle epo at-laiyo, “Osalo dulu dla alisisi hapulomata ma-hauwallowe oloma dla ha:ha:ma. Amasiyama alisisi hauwallowe so tlo pase pasatana. ³⁸ Epedeme wua: inoma sumale yu mate osalo omhallalo oplami dla atlaiya, ya:tapo ya: osalo dulu dla emale alisisi hauwallalo soye taiya dlepo depame,” diyo.

10

*Yesuta opa 12 hohomale
(Maka 3:13-19; Luk 6:12-16)*

¹ Yesutapo ya: alotle tlolo so 12 sisilapame yia: watle itiyamale hamiyo, yia:tapo opa dulu tle bataliya yimlalaye alikili dla dodolomsalemsiyamama esusulumale so ma ka:ka:demsiyamelepo depame.

² Epapedeme Yesutapo Taiya dle so 12 iwoloye homoiyo. Saimon, ya: hi hale Pita, epame ya: ei Endulu, epo Sebedi ya: akimlala dapiyamte Yeims mate epo ya: ei Yon mate, ³ epame Pilipi, epo Batolome, epo Tomas, epo ta:kis mani halomalalo oplami Ma:tiyu, epame Alpiyes yami Yeims, epo Tadiyes, ⁴ epame Loum gamani so mate opahale demhalale oplami Saimon, epo Yudas Iskaliyot, alotle Yesuye opahale so do tama dla homelle oplami.

Yesuta opa 12 taiya dle

(Maka 6:7-13; Luk 9:1-6)

⁵ Yesuta opa 12 iwoloye taiya demama yia: watle yu ipo hamiyo, “Wua: tamalemama po-Yu so mate epo Samaliya so mate dla potlowa. ⁶ Amasiyama Isalael so opa dla telepe. Adipalati, yia:ye sipi aliya halota yia: omhallalo pa:le ha:ha:mdiyee, epapele some ha:ha:po. ⁷ Epedeme wua: tamama God yu ipo atlamtelepe, ‘Pepele dimo kokoye mo-mateka:pi halema,’ demtamellepe. ⁸ Epammama esusulumale so ma ka:ka:dlepe, epo palli so dla ma pasakalo hapilipe, epame kapala bobtalimale so ma ka:ka:dlepe, epame bataliya yimlalaye opa dulu tle alikili dla dodolomsallepe. Na:ta wua: watle itiyamale hami iye asiyama pa:na. Epapedeme wua: ma opa gagademsiyamama asiyama yilo po-otomsiyamolowa.

⁹ Wua: tamama mani mate pahalopo tlowa. ¹⁰ Epame duli pahalopo tlowa. Epame sede ma dapiyamte pahalopo tlowa. Epo hete alisisi ma pahalopo tlowa. Epame dali ku ma pahalopo tlowa. Adipalati, oko soye yia: oko asiyama halomdepo.

¹¹ Wua: mo hadima telepiye, wua: edla tame koko ka:dle oplami hale totamelepe. Wua: epapele oplami hale natipame ya: mate ya: aya dla ha:ha:lepe. Epame wua:ta mo etle mo-tlowedemeta aya eye saliyomta dem-siyamelepe. ¹² Wua: aya hadima eleme hetlepiye, wua: aya edla ha:ha:lalo so watle namkale dle yu atlemama, ‘Godta sadleta wua: mate hallepe,’ dlepe. ¹³ Epalati aya dulu edla ha:ha:lalo sota wua: mate namkale demama sadle mate wua:ye elemhetlepiye, wua:ta namkale dle yu atlamaletapo yia: mate hallepe. Amasiyama yia:ta wua:ye pe-elemhetlalo wekelepiye, wua:ta namkale dle yu atlamaletapo yia: mate pohallowa.

¹⁴ Epame wua: mo hadima tlati opata wua:ye pe-elemhetlalo wekemama wua: yu ma podallalo wekelepiye, wua: mo e saliyome tlowedeme yia: mo sokopeta wua: hete dla popolahaleye hihiyollepe, Godta kasilamale kokota yia: dla pua kokoye imolowedeme. ¹⁵ Epedeme na: mikadepe koko wua: dla atlema. Koko gladle oloma edla wua: alilalo so epapeleye asiyama sikemte wotiyalle pato halepe. Amasiyama Sodom so mate epo Gomola so mate yia: asiyama wotiyalle yimka:mala halepe.”

Pumhala wotiyalle koko

(Maka 13:9-13; Luk 21:12-17)

¹⁶ “Epapedeme na: wua:ye sipi aliya halo epapele some moko esemala kakasilamale dulu dla taiya dema. Epedeme wua: ilamata kakaletalimale epapele some ha:ha:iya. Epame wua: ma banapita ullu pa:pame sal-ladepo sela:mdiye, wua: ma epapiya.

¹⁷ Epedeme wua: wolomape. Opata wua:ye hohopame koko gladlalo aya dla eleme ta demha:ha:lepe. Epame wua:ye yia: inoma sumalalo aya dla eleme het-ame hohopole demha:ha:lepe. ¹⁸ Epo na: koko tle wua:ye dokopala so patoto mila:pi dla elemhetame ipila:

demha:ha:lepe. Amasiyama wua:ta edla na: kokoye yia: watle epo po-Yu so dla atlama demha:ha:lepe. ¹⁹ Epapele dulu dla opata wua:ye koko gladle aya dla hohopo hetlati wua: ase wua:ta atlowe dla sikemte pomomalamolowa. Adipalati, oloma edla Hela:dle Sokotapo wua:ta atlowe malamale ka:dleye hapilalo hallepe. ²⁰ Epalati wua: muwolo poyuhalowa, amasiyama God ya: Hela:dle Sokota wua: mate halemama yukamelepe.

²¹ Oloma edla oplamitapo ya: bapa mate ya: ei mateta pallipo depame yia: allimha:ha: so dla homellepe. Epame atapo ya: yimlala dla ma mepapelepe. Epame akimlalatapo sillipame yia: adulo mate epo waidulo mate palliwe dla eleme telepe. ²² Adipalati, wua:ta na: dla mikadepe dle koko tle opa hapulomata wua: dla elle pato himha:ha:lepe. Amasiyama antapo ya:ta mikadepe dleye kokalepo halemama mosukulu dla tame woyamelepiye, ya: pasakalo hallowe halepe. ²³ Epedeme wua: opata wua: dla wotiyalle hamilati ma etle mo hale dla potlepe. Epame ma mo edla ha:ha:lalo sota wua: dla wotiyalle hamilati wua: ma mo hale dla pota demsiyamelepe. Amasiyama na: ikadepe koko wua: watle atlema. Wua: ala mepamsiyamalati Opa Yamita medla me-pulupe.

²⁴ Epedeme imalalo oplamiye ya: alotle tlalo sota potla:mtame halasema. Epame oko halalo sota yia: dokopala oplamiye potla:mtame ha:ha:sema. ²⁵ Epapele dulu dla yia: imalalo oplami dla apa kokota woyamelepiye, ya: alotle tlalo so ma ma-dinapopo ha:ha:lepe, mepapele kokota yia: dla woyamalala depame. Epame dokopala oplami dla apa kokota woyamelepiye, ya: oko halalo oplami ma ma-dinapopo hallepe, ya: dla mepapele kokota woyamalala depame. Epedeme aya ya: ata hi batalimale hapo hallepiye, aya dulu edla ha:ha:lalo so ma hi batalimale halopo ha:ha:lepe.”

*Ta:la so wowota:miya
(Luk 12:2-7)*

²⁶ “Epapedeme wua: alimha:ha: so dla ase sikemte wowota:miya. Adipalati, hemele towalipo hutiye koko hapulomaye ma haliyamale dla bobotimatimelepe. Epame opata podallalo wekemduwa kokoye ma haliyamale dla atlamelepe. ²⁷ Epedeme na:ta wua: mate sela:mama hemele atlamsela: koko hapulomaye ma wua:tapo haliyamale dla bobotimatimelepe. Epame na:ta apa kokoye wua: dla hemele molo yu atlamsela:ma:, ma alotle aya dopuko di tle koko eye yu sisiyatlemale mate atlamelepe. ²⁸ Epedeme wua: opa wua: alimha:ha: so natipo ase wowota:mha:ha:miya. Adipalati, yia: isikimi wua: moto tlo potipame ma koko hale haloweye po-ala:na. Amasiyama wua: hatlo God tlo wowota:mha:ha:iya. Adipalati, ya:tapo wua: motoye potipame matle wua: sokoye Dlapa mo dla ka:ka:timoloweye ala:na. ²⁹ Epedeme wua: malamaiya, daliyama tea yimlala dapiyamteye isikimi palli manita halomdepo. Amasiyama dulu edla tea yimlala haleta poloweye wua: A God tatl malamdepo. ³⁰ Epapedeme God me-ya:malamana, wua: dokopala dla kokosase hapuloma ha:ha:ye. Adipalati, ya:tapo hapuloma eye ma-sesa:uwapo. ³¹ Epapedeme wua: ase sikemte wowota:mha:ha:miya. Adipalati, God mila:pi tle teata koko pato pahalasema. Hao. Wua:tapo koko pato ha:ha:po.

³² Epedeme oplami antapo opa mila:pi tle halemama ya:ta na: dla mikadepe dle kokoye botomastlepiye, asiyama na:tapo na: A God Pepele di dla hala ya: mila:pi tle ya:ye na: oplami dlowepo. ³³ Amasiyama oplami antapo opa mila:pi tle halemama ya:ta na: dla mikadepe dle kokoye botomastlowe wota:lepiye, asiyama na:tapo na: A God Pepele di dla hala ya: mila:pi tle ya:ye welliwepo.”

*Duka gladlowe koko**(Luk 12:51-53, 14:26-27)*

³⁴ “Epedeme wua: na:ta:po ta:lamo hema sadle ham-puwayo depo malamha:ha:miya. Adipalati, na: sadle koko pohampuana, asiyama duka gladle kokoye hampuwapo.

³⁵ Epapedeme na:ta puwa ya: dulu koko epapena.

Akimlalatapo me-yia: adulo mate duka gladle ellepe.

Epame utukakatapo me-yia: waidulo mate duka gladle ellepe.

Epame meneledulotapo me-yia: meneledulo mate duka gladle ellepe.

³⁶ Epapele dulu dla mo-wa: asiyadulotapo wa: mate duka gladle ellepe.

³⁷ Oplami antapo ya: a mate epo ya: wai mate epo yami mate epo yoti mate dla sikemte malamale pato himhalemama, asiyama na: dla malamale yimka:mala himhallepiye, ya:ye na: dolumtlowe po-ala:na.

³⁸ Epame oplami antapo meyelo ya: dali yekelehmihili maka:himme na: dolumpuluwe allipiye, ya:ye na: mate po-ala:na. ³⁹ Epedeme oplami antapo ya: pasakalo meyelo omhalli dlepiye, ya: pasakaloye haodlepe. Amasiyama oplami antapo na: koko dla ya: pasakalo haodlepiye, ya: halepo halepo pasakalo halepe.”

*Asiyama ka:pi halowe**(Maka 9:41)*

⁴⁰ “Oplami antapo wua:ye ya: aya dla semhetlepiye, ya:ye na: semhetamama apopo. Epedeme oplami antapo na:ye semhetlepiye, ya:ye na: A na: tane duwaye e semhetamama apelepe. ⁴¹ Epame oplami antapo God tle yu hapame molo atlalo oplamiye ya: aya dla semhetlepiye, ya: God tle yu hapame molo atlalo oplamita asiyama haloweye, ya: ma asiyama epapele halepe. Epame ma

oplami antapo ka:dle oplamiye ya: aya dla semhetlepiye, ya:ye ka:dle oplamita asiyama haloweye, ya: ma asiyama epapele halepe. ⁴² Epame oplami antapo na: dolumalalo oplamita yú ta:lali yú tipo hamilipiye, ya: ma asiyama pato halepe. Epedeme koko iye ikadepepo.”

11

¹ Yesuta ya: alotle tlalo so 12 dla koko i atlamhalepo gudepame ma Ga:lili mo pato dulu dla God yu imsula:la taiyo.

*Yesu mate epo Yon opa yú dla ka:ka:timalalo mate
(Luk 7:18-35)*

² Yon opa yú dla ka:ka:timalalo oplamitapo amtuwale aya dulu dla halemama Kelisota koko halomsela:le dalepame ya: alotle tlalo so opa opi watle Yesu hala dla taiya diyo. ³ Epalati yia: tame Yesu hala dla woyapo ya: watle epo atlaiyo, “Yonta dia:ye wa: watle taiya demama yu ipo hami, ‘Wa: ikadepe Keliso, dita omha:ha:uwa oplamita:? O, di ala oplami hale tlo me-omha:ha:pa:?’ de,” diyo.

⁴ Epalati asiyama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Wua: ma ilame tame Yon watle wua:ta tlamale koko mate epo dlalle koko mate atlamaiye. ⁵ Adipalati, inoma pa:talo sota ma tlamapo. Epame akoloyalemale so mape ma ka:ka:depo siyamapo. Epame kapala bobtalimale so mape ma ka:ka:depo siyamapo. Epame molo pa:talo so mape ma ka:ka:depo dlalemsiyamapo. Epame palli so mape ma sillipo siyamapo. Epame ka:dle yuye atali sota ma-dalepo. ⁶ Epapedeme opa anawolota na: koko tle pokustamtlalo wekelepiye, Godta yia: dla siyelepe.”

⁷ Yon ya: alotle tlalo sota ma ilame tlali Yesuta opa watle Yon koko atlemama epo atlaiyo, “Wua: dalupa dulu

dla apa koko natila tauwa? Mosisita osamokolo dla yu-mama holumhallati natila tauwa? ⁸ Wua: oplamita tluka ka:ka:dle didiyepo pollati natila tauwa? Hao. Adipalati, tluka ka:ka:dle didiyelalo soye dokopala sota popa:lalo aya dla popa:mdepo. ⁹ Epame wua: God tle yu hapame molo atlalo oplami natila tamama apuwa? Yao, wua:ta tame natiwa oplami Yon etapo God tle yu hapame molo atlamalalo so ka:yapa ha:ha:uwaye ma-tla:mtame halapo. ¹⁰ Adipalati, God yu buka dla ipo atlaleye Yon koko atlapo, ‘Na:tapo na: yu hamsela:lalo oplami tatile tane dlowepo.

Ya:tapo wa: apiye dinapelepo depame,’ depo.

¹¹ Epapedeme na:tapo ikadepe kokoye wua: watle atlema. Yonta ka:yapa ha:ha:mpuwa opa hapulomaye tla:mtame halapo. Amasiyama epapele tope oplami antapo Pepele dimo koko dla yimka:mala depo hallepiye, ya:tapo Yonye tla:mtame halapo. ¹² Epedeme Yonta God yu atlamsela:uwa oloma etle kotiyapo puame wata oloma hema batalimale sotapo Pepele dimo kokoye batalipo hamastlowedeme sikemte akumyemama ma yia:ta ele-dostla yakomduwapo. ¹³ Yon ala pohallalo hallati Mosesta aiyalma hatitimale mate epo God tle yu hapame molo atlamalalo sota hatitimale mateta Pepele dimo kokoye atlamhaluwapo. ¹⁴ Epedeme wua: yia:ta atlamale yu hema mikadepe dlepiye, eta wua:tapo Yonye ma Ilayapo dlepe. Adipalati, God yu bukatapo Ilayata puluwe kokoye ma-atlamhaluwapo. ¹⁵ Epedeme molo watalo so, wua: yu iye woloma daliya.”

¹⁶ Epame Yesu matle epo atlaiyo, “Wata oloma hema opa ha:ha:ye adipapele sota:? Yia:ye akimlala yimka:sikili some api duka dla popa:mama yimkadulo watle asiyama atla asiyama atla dempopa:mama ipo atlampopa:mdepo, ¹⁷ ‘Dita siyele sala dodolumpopa:lali wua:ta posiyalem-dena. Epame dita dupa kolle sala dodolumpopa:lali

wua:ta po-a:lemdena,' demdepo. ¹⁸ Wua: ma epapele so some ha:ha:po. Adipalati, Yon opa yú dla ka:ka:timalalota puwaye, ya: daya mate wain yú mate podemsela:na. Amasiyama wua:ta ya:ye bataliya walena demyapo. ¹⁹ Epame Opa Yami mape mo-puwapo. Ya:ta puame daya mate wain yú mate demsela:lati wua:ta ya:ye daya mate wain yú mate sikemte dlalo oplami demyapo. Epame wua:tapo ya:ye ta:kis mani halomalalo so mate epo batalimale so mate namkale dlalo oplami demyapo. Amasiyama God ya: opata ka:depo ha:ha:la natipame opa opitapo e natimama God kokoye ka:pi demha:ha:lepe.”

*Yesuta pomikadepe dle so moye sikemte atlamale
(Luk 10:13-15)*

²⁰ Yesutapo mo opi dla ulugiyemale koko hapuloma halomsela:lati mo so opata yia: bobtalimale tle poheheletimalalo wekelati ya:tapo ipapele so koko dla sikemte atlemama epo atlaiyo, ²¹ “Ka:e, Kolasin so mate epo Betsaida so mate, wua: wolomape! Wotiyalle patota wua:ye omelapo. Adipalati, na:ta wua: mo dla ulugiyemale koko patoto halomsela:uwa epapeleye ma po-Yu so mo Taya mate epo Saidon mate dla halomsela:matiye, yia: pakasiyamalalo yia: bobtalimale tle heheletimelemla. Epame yia:ta yia: bobtalimale koko tle ma-heheletimale kokoye nati-imama tluka bobtalimale didiyepame tilepu huhutapo siyamelemla. ²² Epedeme na: wua: dla atlema, Godta koko gladle oloma dla Taya so mate epo Saidon so mate dla wotiyalle yimka:mala hamilipe. Amasiyama Kolasin so wua: mate epo Betsaida so wua: mate dla wotiyalle pato hamilipe. ²³ Amasiyama Kapaniyem so, wua: alila oloma edla wua:ye Pepele dimo dla ta:dlepo depo momalaha:ha:ma:? Hao. Wua:ye hohopame Dlapa mo dla ka:ka:timelepe. Na:ta wua: mo dla ulugiyemale

koko patoto halomsela:uwa epapeleye ma Sodom mo dla halomsela:matiye, wata oloma hema Sodom moye pobatalimalalo ala me-hallemla. ²⁴ Amasiyama na: wua: dla atlema, Godta koko gladle oloma edla Sodom mo so dla wotiyalle yimka:mala hamilipe. Amasiyama Kapaniyem so wua: dla wotiyalle pato hamilipe.”

Na: hala dla puame hedle haiya

(Luk 10:21-22)

²⁵ Epalati Yesuta epo atlaiyo, “A, pepele di mate epo ta:lamo mate wa:tapo Lod depo halapo. Epedeme na: wa: dla siyele hamima. Adipalati, wa:tapo wa: mo koko hemele hutiyeye, koko malamale so dla pobotomastlalo wekuwapo. Amasiyama wa:tapo isikimi koko yeitamale so dla botomastauwapo. ²⁶ Yao A, ikadepe, koko iye wa:ta solotamale kokopo.”

²⁷ Yesu ma opa watle epo atlaiyo, “Na: Atapo koko hapulomaye na: watle ma-halopiwapo. Oplami hale-tapo Yamiye poya:malamana. Amasiyama hatlo A tlo Yamiye ya:malamana. Epame oplami haletapo Aye poya:malamana. Amasiyama hatlo Yami tlo Aye ya:malamana. Epame opa anawolo dla Yamita A kokoye botomastlowe solotamelepiye, opa ewoloye A kokoye yia: ma malamelepe.

²⁸ Epedeme opa anawolotapo upiyele alisisi didiyepo siyamama susukalle mate siyama:, wua: na: hala dla puaiya. Epalati na:tapo wua: watle hedle hamilowepo. ²⁹ Epame na:ta imale kokoye hapame na: koko natipo dolumaiya. Adipalati, na:ye pta sikemte sadena. Epa-pedeme wua: puame na: dla hedle haiya. ³⁰ Adipalati, na:ta imale koko wua: dla hamilowedeme halaye pase kokalena. Epame na:tapo wua:ta didiyepo telepo depame

alisisi kokomale hamilowedeme hala iye pta sikemte holokamana.”

12

Pa:lisi sota yia:ta inoma sumalalo alila koko dla Yesu mate yu topulolle

(Maka 2:23-28; Luk 6:1-5)

¹ Yu so inoma sumalalo alila hale dla Yesuta ya: alotle tlalo so mate witi daya emale dulu tle tamalaiyo. Epame Yesu ya: alotle tlalo sota daya teta:mama witi dlomoko hauwalepame dlomtamalaiyo. ² Epalati Pa:lisi sota koko i natipame Yesu watle epo atlaiyo, “Wa: alotle tlalo sota adipalati dita inoma sumalalo alila dla dlowe alisisi hauwali? Yia: di aiyalma ma-hauwokokomalepo,” diyo.

³ Yesuta asiyama epo atlaiyo, “Wua: God yu buka dla Deibidi mate ya:mkadulo mate yia:ta daya teta:lati koko halëye posesa:mdi? ⁴ Adipalati, Deibiditapo God ya: aiyalma aya dulu dla tuwame aiyalma dayaye hapame ya:mkadulo mate douwapo. Amasiyama aiyalma daya iye di aiyalma dolumama isikimi God ka: epo opa ka: duka dla ha:ha:lalo so siyapota dlomduwapo. Epapele tlope Deibiditapo di aiyalma postamama ya: opa mate mepele dlomuwapo. ⁵ Epame wua: Mosesta aiyalma hatitimale dulu dla yu haleta ipo atlaye wua: posesa:semde? Eye God ka: epo opa ka: duka dla ha:ha:lalo soye dita inoma sumalalo alila dla aiyalma aya dulu dla yia: oko halomdepo. Yia:ta epamha:ha:mdiye eta yia: ma aiyalma hauwokokomdepo. Amasiyama Godta koko e natimama pobatalimana desemde. ⁶ Epedeme na: wua: dla atlema, koko hale amkotapo wata oloma hema mo-puame hale-mama aiyalma ayata itiyamaleye mo-tla:mtame halapo. ⁷ Epapedeme God yu bukata epo atlapo, ‘Na: ya:mkale gadlowe tlo sikemte malamama

asiyama wua:ta na: dla alinepi poyupo hapilowe koko tlo pase malamasema,' depo.

Wua: yu e ya: dulu koko ikadepe sikemte malastame ha:ha:lepiye, wua: na: alotle tlalo soye pobatalimale so dlowa. ⁸ Adipalati, Opa Yamitapo wua:ta inoma sumalalo alilaye ya:ta dokopala depo halapo.”

*Yesuta do seme powale oplami ka:dle
(Maka 3:1-6; Luk 6:6-11)*

⁹ Yesuta yu i atlamhalepo gudepame ma etle yia:ta inoma sumalalo aya dla hetaiyo. ¹⁰ Epame aya dulu edla oplami hale do seme powale ma me-polaiyo. Epapele dulu dla Pa:lisi sotapo Yesuye batalimale oplami dlowe api totamama ya: watle epo atlaiyo, “Dita inoma sumalalo alila dla oplami ka:dloweye ka:deta:?” diyo.*

¹¹ Amasiyama Yesutapo yia: watle epo atlaiyo, “Wua: dulu dla wua: sipi aliya epapeleta dita inoma sumalalo alila dla munamu dulu dla teyulupiye, wua: ya:ye poholahalalo wekepa:? Hao. Wua: ya:ye munamu dulu tle holalepe. ¹² Epapedeme God mila:pi tle sipi aliyatapo koko pato pohalasema. Hao. Oplamitapo koko pato halapo. Epapedeme oplamitapo dita inoma sumalalo alila dla ka:dle koko haloweye aiyalma kokota pobatalimana desema.”

¹³ Epammama Yesutapo do seme powale oplami watle epo atlaiyo, “Wa: do powaleye mo-dolene,” diyo. Epalati oplamita ya: do powaleta mo-dollati ya: dota maka:demama ma ya: do seme ka:dle some halaiyo. ¹⁴ Epalati Pa:lisi sotapo koko i natipame siyalasiyalademama yia:ta inoma sumalalo aya tle alikili dla tamalaiyo. Yia: tame

---

* **12:10:** Pa:lisi sotapo Yesu watle ipo atlaiyo, adipalati, yia: aiyalma koko dolumama yia:ta inoma sumalalo alila dla esiyele oplami hale ka:dloweye aiyalmayo.

yiskamu yia: dulu dla Yesuye adipo hampo yumpa: dle kokoye esemaiyo.

Yesuye Godta sale oplamipo

¹⁵ Epedeme Yesu yia:ta yu hatitimpopa:le koko dalepame ma mo hale dla taiyo. Epalati opa hapulomatapo ya: dolumtamalaiyo. Epalati ya:tapo yia: dla esusulumale hutiyele hapulomaye ka:ka:depame yia: watle itiyamale mate epo atlaiyo, ¹⁶ “Na: kokoye ase opa hapuloma dla esemsiyamiyo,” diyo. ¹⁷ Eye God tle yu hapame molo atlalo oplami Aisayata atlamale mate ala:lowedeme apiyo. Adipalati, ya:tapo epo atluwapo, ¹⁸ “Na: oko oplami natiya.

Ya:ye na:ta sale oplamipo.

Na: ya:ye sikemte malamama
ya: dla siyema.

Na:tapo na: Sokoye ya: watle hamilowepo.

Epalati ya:tapo ikadepe kokoye po-Yu so hapuloma dla atlamelepe.

¹⁹ Epame ya:tapo oplami hale mate yu ga:ga:lemama yu potopulolowa.

Epo oplami haletapo ya:ta yu topulolle yuye mo duka dla podallowa.

²⁰ Epame ya:tapo osamokolo illiye popostlowa.

Epo tuloma yimka:mala ullumhallaloye posumtlowa. Epedeme ya:tapo opaye epo gagademhala kokoye yipta pomellowa.

Amasiyama opa hapulomata Godta solotamale koko tlo dolumha:ha:la natipame medla gudlepe.

²¹ Epapedeme ya: hi tle po-Yu so opa hapulomatapo yia:ta omha:ha:mama dalemha:ha: pasakaloye halepe.”

*Yesu mate Belsebul mate
(Maka 3:20-30; Luk 11:14-23)*

²² Oloma edla opatapo oplami hale bataliya yemalata ya: dulu dla tuwame halemama inoma mate epo yu mate pa:po halaleye Yesu hala dla hamampumulaiyo. Epalati Yesutapo ya:ye ka:diyo. Epapele oloma medla oplamitapo ya: inoma mo-towanatipame yukamolowe ma mokotiyamaiyo. ²³ Opa hapulomata koko i natipo yiyelepame epo atlamyaiyo, “Oplami iye Deibidi Yami mle,” demyaiyo.

²⁴ Amasiyama Pa:lisi sotapo koko i dalepame epo atlamyaiyo, “Yesuye Belsebulta itiyamale tle bataliya yimlalaye alikili dla dodolomsalemsela:ma. Adipalati, Belsebulye bataliya yimlala ya: apo,” demyaiyo.

²⁵ Amasiyama Yesu ya:ta malamaleye momalanatipame ya: watle epo atlaiyo, “Mo hatlope sotapo yiskamu ya: dulu dla duka gladepame opahale dlepiye, mo eye pohallowa, batalimelepe. Epame asiya hatlope sota yiskamu ya: dulu dla duka gladepame opahale dlepiye, asiya ewoloye poha:ha:lowa, batalimelepe. ²⁶ Epapedeme Saitentapo bataliya yimlalaye alikili dla dodolomsalemhallepiye, eta ya:skamu ya: alumale dulu dla duka gladepame opahale dlepe. Ya:ta epapelepiye, adipammama ya: mo kokota kokó elepa? Batalimelepe.

²⁷ Amasiyama na:ta bataliya yimlalaye alikili dla dodolomsalemsela: itiyamale iye ikadepe Belsebulta itiyamale tle amsela:ma dlepiye, ame mo-wua: opata bataliya yimlala alikili dla dodolomsalemsiyamaye itiyamale adi tle hapo siyamama amma? Epedeme wua: opa ewolotapo wua:ta na: dla atlamyaleye pomikadepe dlowa. ²⁸ Amasiyama na:tapo God ya: Sokota itiyamale tle bataliya yimlalaye alikili dla dodolomsalemsela:ma dlepiye, God ya: mo kokotapo wua: dla mo-puwapo.

²⁹ Epedeme oplami haletapo itiyamale oplami aya dla hetame alisisi uhalomolowedeme apelepiye, ya: ka:yapa

itiyamale oplami tatile dea mate yupo himilipe. Epame alotle ya: aya dulu dla hetame ya: alisisi uhalomelepe.

³⁰ Epapedeme oplami antapo na: tiyama tle pohallalo wekelepiye, ya:ye na: mate opahale demhalapo. Epame oplami antapo na: mate opaye God hala dla pe-elempulalo wekelepiye, ya:tapo opaye God tle ma alikili dla dodolom-salemhalapo. ³¹ Epedeme na: wua: watle ikadepe koko atlema. Batalimale koko hapuloma opata halomde mate epo yu batalimale God hi mate putlopo atlepiye, Godta howahapo hiyostlepe. Amasiyama oplami antapo Hela:dle Soko watle putlopo atlepiye, Godta ya: batalimaleye pohowahapo hiyostlowa. ³² Epedeme oplami antapo Opa Yami dla batalipo putlopo atlepiye, Godtapo ya: batalimaleye howahapo hiyostlepe. Amasiyama oplami antapo Hela:dle Soko dla batalipo putlopo atlepiye, ya: kokó elepo ellalo batalimale hapo. Epedeme ya: batalimaleye Godtapo pohowahapo hiyostlowa.”

Dlomoko tle dali malanatimdepo

(Luk 6:43-45)

³³ “Epedeme dlomoko dali ka:dletapo dlomoko ka:ka:dle mimdepo. Epame dlomoko dali batalimaletapo dlomoko batalimale mimdepo. Epedeme dlomoko dali hapulomaye yia: dlomoko tle malanatimdepo. ³⁴ Epedeme wua: ilama yimlalapo. Wua: bobtalimale so depo ha:ha: tle ma adipammama ka:ka:dle koko atlapa:? Epapedeme adipapele kokotapo oplami dupa dulu dla pasatapo ellepiye, ya: mati tle epapele kokoye atlamdepo. ³⁵ Epedeme ka:dle oplamitapo ka:ka:dle koko ya: dupa dulu dla hutiyeye ya: mati tle halopo wowoyamdepo. Epalati batalimale oplamitapo ya: dupa dulu tle bobtalimale kokoye halopo wowoyamdepo. ³⁶ Epapele dulu dla na: mikadepe koko wua: watle atlema. Koko gladle oloma edla opa hapuloma hatlope hatlope

dletapo yia:ta bobtalimale yu atlamale hapulomaye God dla bobotimatimelepe. ³⁷ Epedeme Godtapo wa: koko glademama mowolo yu adipo atlamsela:mduwa yu e mate wa: kokoye gladlepe. Epapele dulu dla wa: yu ka:ka:dle tlo atlamsela:mduwayo, ya:tapo wa:ye ka:dle oplami dlepe. Amasiyama wa: yu bobtalimale tlo atlamsela:mduwayo, ya:tapo wa:ye batalimale oplami dlepe.”

*Opata ulugiyemale koko natilowe solotamale
(Maka 8:11-12; Luk 11:29-32)*

³⁸ Alila hale dla Pa:lisi so opi mate epo aiyalma imalalo so opi mate Yesu hala dla puaiyo. Yia:tapo Yesuta itiyamale hamsela:ye ikadepe God tle malata: depame ya: watle epo atlaiyo, “Imalalo oplami, di wa:ta ulugiyemale koko hale halati natilowe solotama,” diyo.

³⁹ Yesuta asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Wata oloma hema ha:ha: so opaye pta bobtalimana. Epame yia: ma God kokoye pokoko desemde. Epammama yia: isikimi ulugiyemale koko tlo tlamha:ha:lowedeme na: watle atlamha:ha:po. Amasiyama na: yia: dla ulugiyemale koko hale ponati-iliwa. Isikimi God tle yu hapame molo atlalo oplami Yona koko tlo yia: watle nati-iliwepo.

⁴⁰ Yonatapo alila dapahatlope amalo pato koko dulu dla eluwapo. Epammama Opa Yami mape alila dapahatlope ta:la dulu dla ellepe. ⁴¹ Epedeme Niniba sotapo koko gladle oloma dla wua: mate ha:ha:mama wua: kokoye gladepo wua:ye batalimale so dlepe. Adipalati, Yonata God yuye yia: dla hampulati yia:tapo yia: bobtalimale tle maheheletimuwapo. Amasiyama na:tapo Yonaye tla:mtame halapo. Epapele tlope na:ta God yuye wua: dla hampulati wua:ta dalepame wua: bobtalimale tle poheheletimana.

⁴² Epame koko gladle oloma dla Siba mo dokopala a:ya mape wua: mate koko gladle dla halemama wua: kokoye

gladepo wua:ye batalimale so dlepe. Adipalati, ya:tapo mo pateka:mu tle pato oplami Solomonta imale koko dalla puwapo. Amasiyama na:ta Solomonye tla:mtame halapo. Epapele tlope wua:tapo na: yuye dalla allipo.”

Bataliyata ma ilame puluwe koko
(Luk 11:24-26)

⁴³ “Epedeme bataliya yemalata oplami tle alikili dla ulatepiye, ya: tame dalupa dulu dla ya:ta hedlowe moye totamsela:lepe. Ya: epo totamsela:mama ya:ta hedlowe mo ponatilalo wekelati ma ya:skamu epo atellepe, ⁴⁴ ‘Na: na:ta haluwa aya dla ma ilame tali,’ dlepe. Ya: epo puame natili dla ayata ala aya siyapo woloma hakaka towalipo hallati natilipe. ⁴⁵ Epalati ya: ma tame bataliya yimlala opi 7 sikemte i-itiyamale tlo el-empuame aya edla hallepe. Epapelepiye, oplami itapo ya:ta ka:yapa haluwaye memelepame ma sikemte batalipo hallepe. Epapedeme wata oloma hema batalimale dulu dla ha:ha:lalo so dla epapele kokota woyamelepe.”

Yesu ya: wai mate epo ya: eidulo mate
(Maka 3:31-35; Luk 8:19-21)

⁴⁶ Yesu opa alumale dla ala me-yukamhallati ya: wai mate epo ya: eidulo mateta alikili tle puame ha:ha:mama ya: mate yukamolowe solotamaiyo. ⁴⁷ Epalati oplami haletapo Yesu watle epo atlaiyo, “Wa: wai mate epo wa: eidulo mateta wa: mate yukamolowe solotamama alikili dla puame omha:ha:ma,” diyo.

⁴⁸ Amasiyama Yesutapo ya: watle epo atlaiyo, “Na: wai anata:? Epo na: eidulo ma anawolota:?” diyo. ⁴⁹ Epame ya:ta ya: alotle tlalo so dla do dlokomama epo atlaiyo, “Iwoloye na: wai mate epo na: eidulo matepo. ⁵⁰ Adipalati, opa anawolotapo na: A Pepele di dla halata solotamale

koko halomha:ha:lepiye, ewoloye na: eidulopo, epo notimadulopo, epo na: waidulo ikadepepo.”

13

*Witi daya ale ka:ka:lle mate wayu atlale
(Maka 4:1-9; Luk 8:4-8)*

¹ Alila hatlo medla Yesu aya dulu tle alikili dla woyapame Ga:lili kaula peleyama dla polla tuluiyo. ² Ya: edla tulume impollati opa hapulomatapo ya:ta imale dalowedeme ya: hala dla puame sikemte alumaiyo. Epalati Yesuta koa dla posokolome polomama impollati opa hapulomata tamali tle dalempopa:iyo.

³ Epame ya:tapo koko hapulomaye wayu mate opa hapuloma dla impolomama epo atlaiyo, “Alila haleta oplami haletapo witi daya aleye ka:ka:lla taiyo. ⁴ Ya: witi daya ale ka:ka:lemsela:mama ale opitapo api duka dla teteyuiyo. Epalati teata puame deiyo. ⁵⁻⁶ Epalati witi daya ale opitapo ewala ta:la dla teteyupame hapele popeyalimaiyo. Amasiyama yia:ye sali alemalleta yumama pakasiyamalalo paliyo. Adipalati, ta:la popta:deme yia: keseye ta:la dulu dla sikemte potutula:lalo wekiyo. ⁷ Epo ma witi daya ale opita osamokolo dulu dla teteyuiyo. Yia: epame pakasiyamalalo popeyalimaiyo. Amasiyama yia:ta teta:le oloma edla osamokolota yia: mate mata-mama dukuluta popoliyelati yia:ta hapulomata paliyo. ⁸ Epame witi daya ale opita ta:la ka:dle dla teteyuiyo. Epame yia:tapo popeyalipo teta:pame dlomoko sikemte milimaiyo. Epele dulu dla witi daya ale opitapo 100 dlomoko milimaiyo. Epo opitapo 60 dlomoko milimaiyo. Epo opitapo 30 dlomoko milimaiyo. ⁹ Epedeme molo watalo so opa, wua: yu i daliya.”

Adipapalati Yesuta wayu mate imsula:mduwa?

(Maka 4:10-12; Luk 8:9-10)

¹⁰ Epalati Yesu ya: alotle tlalo sota puame Yesu watle epo atlaiyo, “Wa: adipalati opa watle wayu mate imsula:mdi?” diyo.

¹¹ Yesu asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Wua:tapo Pepele dimo kokoye malastlepe. Adipalati, ka:yapa Godta ya: mo kokoye hemele hatiyomeleme haluwaye wata wua: dla botomastapo. Amasiyama ya: opa opi dla pobotomastana.

¹² Epedeme woloma ka:pi dallalo oplami dla Godtapo ka:pi malamale pasataleye hamilipe. Amasiyama oplami antapo na: yuye podallalo wekelepiye, Godtapo ya: dla ka:dle malamale yemala elaye kolahalepe. ¹³ Na:tapo opa watle wayu mate imsula:mdepo. Adipalati, ‘yia:tapo natimama ya: dulu kokoye woloma ponatilalo wekelepo depame.

Epame yia:tapo dalepame woloma ya: dulu kokoye pomalamalalo wekelepo depame.’

¹⁴ Epalati Aisayata atlale yutapo yia: tle ikadepe depo. Adipalati, ya:ta ipo atluwapo, ‘Wua: woloma kulume dallepe, amasiyama wua: woloma pomalamolowa.

Epame wua: woloma kulume natilipe, amasiyama wua: woloma pomalanatilowa.

¹⁵ Adipalati, yia: dupa dulu malamaleye pta kokalalimana. Epapedeme yia: molo mate epo yia: inoma mateye ma-hihimamuwapo.

Amasiyama yia:ta inomata natipo molota dalepame malamale hapo na: dla ilame pumatiye, Eta na:ta yia: bobtalimaleye hiyotimelemla.’

¹⁶ Amasiyama Godtapo wua: dla siyemhalapo. Adipalati, wua: inomatapo koko tlamha:ha:po, epame wua: molotapo koko dlalemha:ha:po. ¹⁷ Epedeme na: wua:

watle ikadepe koko atlema. God tle yu hapame molo atlalo so ka:yapa ha:ha:uwa mate epo God mila:pi tle ka:ka:dle so opa matetapo wua:ta wata tlamde kokoye natilowa depame omha:ha:uwapo. Amasiyama yia: potlamana. Epame wua:ta wata dlalemde koko mape dallowa depame omha:ha:uwapo. Amasiyama yia: podalena.”

Wayu ya: dulu koko

(Maka 4:13-20; Luk 8:11-15)

¹⁸ Yesu ma epo atlaiyo, “Epapedeme witi daya ale ka:ka:lle wayu i ya: dulu kokoye woloma daliya. ¹⁹ Epapedeme opa opitapo witi ale api duka dla teteyuli epapele some ha:ha:po. Yia: ka:dle yu Pepele dimo kokoye dalepame woloma pohalalo wekelepiye, Saitenta puame God yu iye yia: dupa dulu tle kolahamdepo.

²⁰ Epalati opa opitapo witi daya aleta ewala ta:la dla teteyuli epapele some ha:ha:po. Epedeme yia:tapo God yu atla dalepame siyele mate ma-hamdepo. ²¹ Amasiyama God yutapo yia: dupa dulu dla kese woloma potutula:semde. Epedeme yia:ta God yuye dalepame isikimi alila kiyele dla mikadepe demdepo. Amasiyama yia:ta God yu hamale koko tle kokalle koko mate epo wotiyalle koko mateta yia: dla woyamalati yia:ta God yu dla ha:ha: etle ma-hapele alikili dla potamdepo.

²² Epalati opa opitapo witi daya ale osamokolo dulu dla teteyuli epapele some ha:ha:po. Yia:tapo God yu dalepame hamdepo. Amasiyama ta:lamo pasakalo moma-lamale mate epo alisisi poposatilipo ha:ha:lowe malamale mateta yia:ta mikadepe dleye yumdepo. Epapele koko tle yia:ta mikadepe dle kokota dlomoko pomilimasemde.

²³ Epapalati opa opitapo witi daya ale ta:la ka:dle dla teteyuli epapele some ha:ha:po. Yia:tapo God yu dalepame woloma hamdepo. Epammama yia:ta dlomoko

milimama opita 100 dlomoko milimdepo, epo opita 60 dlomoko milimdepo, epo opita 30 dlomoko milimdepo.”

Witi daya ale mate epo osamokolo ale mate

²⁴ Epame matle Yesutapo wayu hale mate ipo imaiyo, “Pepele dimo kokoye ipapena. Oplami haletapo witi daya aleye ya: ta:la dla ka:ka:liyo. ²⁵ Amasiyama utula:la edla opa hapulomata mo-hutiyelati ya: dla opahale dlalo oplamitapo puame ya:ta witi daya ale ka:ka:lle di tle osamokolo aleye ka:ka:lemtaiyo. ²⁶ Epedeme witi dayata matapame dlomoko milimale oloma edla osamokolo ma mataiyo.

²⁷ Epalati ya: oko sota puame epo atlaiyo, ‘Wa: osalo dulu dla witi daya ale siyapo tlo ka:ka:luwapo. Amasiyama adipammama osamokolo ma dulu medla matama?’ diyo.

²⁸ Epapalati asiyama ya:ta epo atlaiyo, ‘Dia: mate opa-hale dlalo oplamitapo puame ka:ka:luwayo,’ diyo.

Epame ya: oko sotapo ya: watle epo atlaiyo, ‘Ka:deta:, dita tame osamokolo eye poptalipo alikili dla polollow-eye?’ diyo.

²⁹ Amasiyama ya:tapo yia: watle epo atlaiyo, ‘Hao, wua: pe-epapolowa. Adipalati, wua: osamokolo e poptalimama witi daya mate poptalilala. ³⁰ Epedeme aseka yia:ta yimkata mepo teta:lepo. Epame hauwallowe oloma dla na:tapo na: oko so watle osamokolo tatile poptalipame dlapa dla mistaiya dlowepo. Amasiyama witi daya tlo woloma hauwalepame na: aya dla hampuame kolumaiya dlowepo.’ ”

Masted dlomoko ale yimka:mala mate epo yist mate dla Yesuta wayu imale

(Maka 4:30-32; Luk 13:18-21)

³¹ Epame matle Yesutapo wayu hale mate ipo imaiyo, “Pepele dimo kokoye ipapena. Oplamitapo masted

dlomoko ale yemala yimka:mala ikadepeye hamtame emomellepe. ³² Amasiyama dlomoko ale yemala etapo peyapame ta:lepiye, osalo dulu edla dlomoko dali eta pato hallepe. Epalati teatapo puame ya: dlo dla eto tilimyelepe.”

³³ Epame matle Yesutapo wayu hale mate ipo imaiyo, “Pepele dimo kokoye ipapena. A:yatapo palawa daya ha:lowedeme ka:yapa dukumama palawa daya pato dulu dla yist yimka:malaye kustamdepo. Epalati yist yimka:mala etapo palawa dayaye sikemte ta:mdepo.”

³⁴ Epedeme Yesutapo isikimi wayu ipapele mate opa hapulomaye imsela:mdiyu. ³⁵ Ya:ta ipapele koko halom-sela:uwaye God tle yu hapame molo atlalo oplamita atluwa koko mate ala:lowedeme apuwapo. Adipalati, ya:ta ipo atluwapo,

“Na:tapo opa watle God yu imama
wayu mate imsela:lowepo.

Epame na:tapo ka:yapa ta:lamo kotiyamale tle hemele
hahatiyopo hutiyele kokoye
ma haliyamale dla bobotimatimelepe.”

Witi daya mate epo osamokolo mate wayu atlale ya: dulu koko

³⁶ Yesu opa alumaleye medla pomelepame ma aya dulu dla hetaiyo. Epalati ya: alotle tlalo sota ya: watle puame epo atlaiyo, “Wa: di watle witi daya ale mate osamokolo ale mate ka:ka:lle wayu ya: dulu kokoye woloma imane,” diyo.

³⁷ Epapalati Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Witi daya ale ka:ka:lle oplamiye e Opa Yamipo. ³⁸ Epalati witi daya ale ka:ka:lle osaloye ta:lamopo. Epedeme witi daya aleye God ya: akimlalapo. Amasiyama osamokolo aleye Saiten ya: akimlalapo. ³⁹ Epapele dulu dla osamokolo ale ka:ka:lle oplamiye Saitenpo. Epapedeme hauwallowe

alilaye ta:lamo mosukulupo. Epalati witi daya hauwallalo soye God ya: banakaka sopo.

⁴⁰ Epedeme osamokoloye potopame dlapa dla mistemdiye, epammama ta:lamo mosukulu dla Opa Yamita Saiten ya: akimlalaye dlapa dla epo mistlepe. ⁴¹⁻⁴² Epapele dulu dla Opa Yamitapo ya: banakaka soye taiya dlepe, yia:tapo tame opa anawolotapo yimkaduloye batalimale koko dulu dla elemtullalo so mate epo batalimale koko halomalalo so mateye eleme Dlapa mo dla ka:ka:timelepe. Epalati yia:tapo dulu edla a:lemha:ha:mama yia: a:pe tetekelalimyelepe. ⁴³ Amasiyama Godta ka:dena dle so-tapo yia: A God mo dla sali some silapompopa:lepe. Epedeme molo walle oplamitapo yu iye dallepe.”

Mani hemele hatiyomeleme elale koko mate wayu atlale

⁴⁴ “Epapedeme Pepele dimo kokoye ipapena. Oplamitapo ta:la muwalemtamama oplami haleta mani sikemte pato mo-powataliya hemele hatiyomelleye natilipe. Ya: mani e natipame matle ta:la mate kakapulomelepe. Epame ma siyele mate ya: aya dla ilame tame ya: alisisi hapulomaye opa watle hapipame asiyama mani tlo halepe. Ya: epame mani e mate ta:la e halepe. Epammama dulu edla mani pato hemele hatiyomeleme ela eye e ma ya:tapo halepe.”

Moli ka:dle mate wayu atlale

⁴⁵ “Epame Pepele dimo koko ma ipapena. Oplamitapo moli epapele totamsela:lepe. ⁴⁶ Ya: totamsela:mama moli sikemte ka:dle natilipiye, ya: tame ya: alisisi hapulomaye opa watle hapipame asiyama mani tlo halepe. Ya: epame mani e mate moli ka:dle eye halepe.”

Amalo halalo mata mate wayu atlale

⁴⁷ “Epame Pepele dimo koko ma ipapena. Amalo halomalalo sotapo yia: mataye yú dulu dla pololepame

amalo sikemte halomdiye epapena. ⁴⁸ Epapele dulu dla amalota yia: mata dla sikemte tumulale hallepiye, yia: mata eye hallumhetame tamali di dla popa:mama hukullupe. Yia: hukulumama amalo ka:ka:dle tlo duli dulu dla hamama, asiyama huhutalemale tlo polollepe. ⁴⁹ Epapedeme ta:lamo mosukulu dla koko epapeleta me-woyamelepe. Epammama God ya: banakaka sotapo ta:lamo pato dla tame ka:ka:dle so mate bobtalimale so mate duka gladlepe. ⁵⁰ Epame bobtalimale so tope Dlapa mo dla ka:ka:timelepe. Epalati yia:tapo dulu edla a:lemha:ha:mama yia: a:pe tetekelalimyelepe.”

⁵¹ Yesu epo halemama ya: alotle tlalo so dla epo atlaiyo, “Wua: na:ta atlama ya: dulu kokoye woloma malama:?” diyo. Epalati yia:tapo asiyama epo atlaiyo, “Yao, di me-malama,” diyo.

⁵² Epalati Yesuta yia: watile epo atlaiyo, “Aiyalma imalalo oplami antapo Pepele dimo kokoye sikemte malastame hallepiye, ya:ye aya ya: a epapele some halapo. Ya:tapo aya dulu etle alisisi amko mate epo takala mate halopo pua demhallepe.”

*Yesuye ya: mo sota alli
(Maka 6:1-6; Luk 4:16-30)*

⁵³ Yesu opa hapulomaye wayu mate imhalepo gude-pame ma-taiyo. ⁵⁴ Ya: ma ilame tame ya: mo ikadepe Nasalet dla halemama yia:ta inoma sumalalo aya dla hetame opaye God yu mate imhalaiyo. Epalati opa hapulomatapo ya:ta imale dalepame sikemte yiyelemama epo atlamyaiyo, “Oplami ita imale hamsela:leye hadima hauwa? Epame ya:ta ulugiyemale koko halomsela:ye, apa kokota:?” ⁵⁵ Ya: isikimi Meli yamipo. Epame ya:ye isikimi hema hallalo aya halalo oplami yamipo. Epo ya:ye Yeims mate epo Yosep mate epo Saimon mate epo Yudas mate

yia: bapapo. ⁵⁶ Epame yotumadulo mape dia: mate midla popa:po. Epapedeme Yesuta koko halomsela: iye hadima hauwa?" demyaiyo. ⁵⁷ Epedeme yia:ta ipo malamale tle Yesuta imale haloweYE alliyo.

Epalati Yesuta yia: watle epo atlaiyo, "Opatapo God tle yu hapame molo atlalo oplami yu dla dalepame heodemdepo. Amasiyama ya: mo so mate epo ya: asiyadulo mateta ya: yu dla dalepame poheodesemde," diyo.

⁵⁸ Epedeme Yesu yia:ta ya: dla mikadepe dle pa:le nati-pame ya: mo edla ulugiyemale kokoye pase halomaiyo.

14

Yon opa yú dla ka:ka:timalalo oplami yumili

(Maka 6:14-29; Luk 9:7-9)

¹⁻¹² Alila haleta Ga:lili mo omhallalo oplami Helod-tapo ya: ei Pilipi ya:llu Helodiyasye kolahaiyo. Epalati Yonta koko i natipame Helodye sikemte atlemama epo atlemdiyo, "Wa:ta wa: ei ya:llu kolahaloweYE poka:dena. Adipalati, eye aiyalmapo," demdiyo.

Epalati Helodta sikemte siyaladepame Yonye amtuwale aya dla ka:staiyo. Epammama ya: solotamaiyo, Yon yu-muluwedeme. Epele tlope ya: opa wota:mama poyumiyo. Adipalati, opa hapulomata Yonye God tle yu hapame molo atlalo oplami demdiyo.

Epame alotle Helod ya: hamale alilata umalati ya:tapo ya:mkadulo mate eleme puame daya dempolaiyo. Epalati Helodiyas yotitapo puame yia: mila:pi tle ka:pi yomama Helod dla siyele hamiyo. Epalati asiyama Helodtapo yu itiyamale himimama ya: watle epo atlaiyo, "Wa:ta solota-male alisisiye na: watle atlepiye, na:ta alisisi eye wa: watle hamilowepo," diyo. Ya: epo atla dalepo yomhalepo gude-pame ya: wai hala dla tuwame ya:ta solotamale kokoye

daliyo. Epo ma ilame matime Helod watle epo atlaiyo, “Na: Yon opa yú dla ka:ka:timalalo oplami dokopala tlo solotama. Epedeme wa: watapo ya: dokopalaye ketahapo kowepa dla himme puame na: watle hamine,” diyo.

Helodta koko i dalepame Yon dokopala ketahapo hamiloweye posolotamaiyo. Amasiyama ya:ta amseyemala watle yu itiyapo himili kokoye ya: mate daya dempopa:le so ma me-daliyo. Epapedeme ya:tapo koko hema alliweye api ponatiyo. Epedeme ya:tapo ya: opa watle yu itiyamale hamiyo, yia:tapo tame Yon dokopalaye ketahame hampulupo depame. Epalati ya: opatapo tame Yon dokopalaye ketahapo kowepa dla himimpuame amseyemala watle hamiyo. Epalati ma ya:tapo ya: wai watle hamiyo. Epalati Yon ya: alotle tlalo sota puame Yon motoye hamtame wabasi dla hamatiyo. Epo tame Yesu watle atlaiyo.

Epapele koko alotle Helodtapo Yesuta koko halomsela:le dalepame ya: oko so watle epo atlaiyo, “Oplami iye Yon opa yú dla ka:ka:timalalo oplami mle. Epedeme ya:tapo powale tle sila:time ma ulugiyemale koko ipapele halomsela:po,” diyo.

Yesuta 5,000 opa daya ilimale

(Maka 6:30-44; Luk 9:10-17; Yon 6:1-14)

¹³ Yesuye Helodta Yon yumili koko dalepame koa dla tulume posokoleme homta ellalo mo dla hedlowedeme taiyo. Amasiyama opa hapuloma mo meyelope meyelope dle dla ha:ha:lalo sota koko i dalepame tamali api tle Yesu hala dla tamalaiyo. ¹⁴ Yesu koa tle tamali dla posokolome halemama opa hapuloma alumale natipame yia:ye sikemte polowamama esusulumale soye ka:ka:diyo.

¹⁵ Yesu epamsela:lati ya: alotle tlalo sota tamila:la puame ya: watle epo atlaiyo, “Sali mo-tulupo. Epedeme

wa: opa hapuloma iye ma-taiya dene, yia:tapo mo mateka:pi hema popa: dla tame daya halomelepo depame. Adipalati, dita popa: mo iye daya pa:na,” diyo.

¹⁶ Epalati Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Wua: yia:ye daya halomala taiya demiya. Amasiyama muwolo yia:ye daya halopiya,” diyo.

¹⁷ Epalati asiyama yia:tapo ya: watle epo atlaiyo, “Dia: dla isikimi daya mo-halomale do supulastale mate amalo dapiyamte mateta hutiyema,” diyo.

¹⁸ Epalati Yesuta asiyama epo atlaiyo, “Daya e mate epo amalo e mate na: watle halopo puaiya,” diyo. ¹⁹ Epame ya: opa hapulomaye tuptu dla popa:iya depame daya mo-halomale do supulastale mate amalo dapiyamte mate halopame pepele di dla omhalemama God dla siyele yu atlepame daya hauwokokomaiyo. Epame ya: alotle tlalo so watle hapiyo, yia:tapo ma opa hapuloma watle alemelepo depame. ²⁰ Opa hapulomatapo daya dlopame sikemte susukalemama daya popokadiyo. Epalati Yesu ya: alotle tlalo sota daya akutu mate amalo akutu mate popomell-eye yekalo 12 dla atilimama sikemte poposatilimaiyo. ²¹ Epedeme opa mate epo wola: mate epame yimlala mate daya i deiyo. Amasiyama sesa:le oloma edla opa siyapo tlo sesa:mama 5,000 umaiyo.

Yesuta yú di tle tale

(Maka 6:45-52; Yon 6:15-21)

²² Yesuta 5,000 opa daya ilipo gudepame ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Wua: tatle koa hame kaula seme dla uliya. Na: opa iwoloye taiye depo alotle puluwamo,” diyo. ²³ Epame ya: opa alumaleye ma-taiya depame ma meyelo hallowedeme tamali di dla inoma sumala het-aiyo. Ya: tamali di edla hetame hallati ma-amtuwaiyo. ²⁴ Amasiyama oloma edla ya: alotle tlalo sotapo koa dla alupame mo-kaula dukuslopi dla tamha:ha:iyo. Epalati

mosisita ulo mate puame yia: koa dla heyulati yia:tapo sikemte itiyamale mate koa sosolemtamalaiyo.

²⁵ Epo utulala ikadepe ala iki yulumhallati Yesutapo yú di tle yia: hala dla taiyo. ²⁶ Epalati yia:tapo Yesu natipame sikemte yiyelepo wowota:mama ikiyeliyo. Adipalati, yia:ta malamaleta semte bataliyata pumapo diyo.

²⁷ Amasiyama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Ase sikemte wowota:miya. Na:ta puma,” diyo.

²⁸ Epalati Pitata epo atlaiyo, “Lod, ikadepe wa:ta puma dlepiye, wa: ma na:ye yú di tle puane dene,” diyo.

²⁹ Epalati asiyama Yesuta epo atlaiyo, “Puane.” Epapele oloma dla Pitata tulume yú dla posokolome yú di tle kotiyapo Yesu hala dla taiyo. ³⁰ Amasiyama ya: tamama ulo patotota pumhalla natipame sikemte wota:iyo. Epapele oloma edla ya:tapo yú dulu dla mollodemtulumama yu teta:le mate epo atlaiyo, “Lod, na: gadene,” diyo.

³¹ Epalati Yesuta pakasiyamalalo ya: dota ola:mtulume ya:ye hampame ya: watle epo atlaiyo, “Wa:ta mikadepe dleye pta yimka:mala. Wa: adipalati malamale tatlamo?” diyo.

³² Epame yia:ta madipatata koa dulu dla poposokollati mosisita medla ka:liyo. ³³ Epalati ya: alotle tlalo sota Yesu hete sitali dla tulume heodepo popa:mama epo atlaiyo, “Wa:ye ikadepe God Yamipo,” diyo.

*Genesalet mo dla esusulumale sota Yesu hala dla puale
(Maka 6:53-56)*

³⁴ Yesu mate ya: alotle tlalo so mate kaula ulume Genesalet mo dla tame woyapame koa himiyo. ³⁵ Edla ha:ha:lalo opata Yesu malanatipame mo meyelo pe meye-lope dle dla yu hamtamalaiyo. Epalati opata esusulumale so opa hapulomaye Yesu hala dla hohopo pumhalaiyo.

³⁶ Epalati esusulumale sota Yesu watle otomama epo atlamyaiyo, “Di isikimi wa: tluka ipi tlo umamolowama,” demyaiyo. Epapele dulu dla Yesu tluka ipi umamale so hapulomata ma-ka:ka:dlalimaiyo.

15

*Godta aiyalma imale mate opata aiyalma imale mate
(Maka 7:1-13)*

¹ Pa:lisi so opa opi mate epo aiyalma imalalo so opa opi mate Yelusalem tle puame Yesu hala dla alupame ya: watle epo atlaiyo, ² “Wa: alotle tlalo sota di toto koko podolumalalo wekemama yia: doye woloma pohowahalo-malalo daya dlompopa:ye adipalati amma:?” diyo.

³ Amasiyama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Ame wua: adipalati Godta imale aiyalma kokoye melepame ma opata imale aiyalma koko dolumsiyama:?” ⁴ Adipalati, Godta epo atluwapo, ‘Wa: a mate wa: wai mate yia: yu dla heodepo salladepo siyamaiya. Amasiyama antapo ya: a mate ya: wai mate dla yu batalimale atlepiye, ya:ye yumuluwe ka:pi,’ duwapo. ⁵ Amasiyama wua:ta atlemama oplamitapo ya: a mate ya: wai mate gadlowe yilo alisisi himhalal-eye ma God watle hamiloweye ka:pi demdepo. ⁶ Epapele koko tle wua:tapo oplamita ya: a mate ya: wai mate gadlowe yilo dinapopo halaleye humatlemdepo. Wua:ta ipapele koko hamha:ha:mama Godta aiyalma hamili koko tlo podolumalalo, ma wua: toto koko tlo dolumha:ha:po. ⁷ Wua: wuskamu pepemalalo sopo. God tle yu hapame molo atlalo oplami Aisayata ikadepe koko atluwapo, wua: epapele so dla. Adipalati, ya:ta ipo ilimuwapo,

⁸ ‘Opa iwolotapo isikimi mati tle na: dla siyele ta:demdepo. Amasiyama yia: dupa dulu dla na: malamaleye hawa ikadepe.

⁹ Epedeme yia:ta na: dla heodepame na: hi di dla ta:demha:ha:ye dulu koko pa:na.
Adipalati, yia:tapo opata imale aiyalmaye na:ta imale tepo depame ma opa watle imsiyamapo.’”

*Apa kokota opaye batalimdi?
(Maka 7:14-23)*

¹⁰ Yesuta opa hapuloma sisilapame yia: watle epo atlaiyo, “Wua:ta hapuloma na: yu dalepame malamale haiya. ¹¹ Epedeme wua: natiya, oplamitapo dlowe alisisi demdeta ya: dupa duluye pobatalimasemde. Amasiyama oplami ya: dupa dulu tle malamale woyamdeta ya: dupa duluye batalimdepo,” diyo.

¹² Epalati ya: alotle tlalo sota ya: watle puame epo atlaiyo, “Wa: Pa:lisi sotapo wa:ta atlamale koko dla siyalasiyaladeye me-malanatima:?” diyo.

¹³ Amasiyama Yesuta asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Dlomoko dali adiye na: Ata pe-emalalo wekuwa, dlomoko dali hapuloma eye kese mate dodokalepo polollepe. ¹⁴ Epedeme Pa:lisi soye dlomoko dali epapele some ha:ha:po. Wua: yia: ase sikemte malamiya. Yia: inoma pa:talo so epapele some ha:ha:mama opaye elemtapo. Epapedeme inoma pa:le oplamitapo ya:mkale inoma pa:le oplami haleye semtlepiye, yia:ta madipatata munamu dulu dla teteyulupe.”

¹⁵ Epalati Pitata epo atlaiyo, “Wa:ta atla wayu ya: dulu kokoye di watle woloma imane,” diyo.

¹⁶ Epapalati asiyama Yesutapo epo atlaiyo, “Wua: ala yu i ya: dulu kokoye yeitampopa:pa? ¹⁷ Epedeme wua: natiya, wua:ta dlowe alisisi hame dlomdeta wua: dupa dulu pobatalimasemde. Adipalati, dlowe alisisi iye isikimi koko dulu dla tulupame ma alikili dla ulatamdepo.

¹⁸ Amasiyama oplami mati tle yukamde koko hapulo-matapo ya: dupa dulu tle woyapame ya:ye batalimdepo. ¹⁹ Adipalati, ya: dupa dulu tle ipapele kokota wowoy-amdepo, batalimale koko malamolowe, epo ya:mkale yu-muluwe, epo ya:mkale ya:llu mate ya:mkale ya:wolali mate uhalowe, epo opa mate wola: mate uhalomolowe, epo upo alisisi uhalowe, epo ya:mkale mala-atlowe, epo ya:mkale hi mate putlopo atlowe. ²⁰ Epedeme batalimale koko hapuloma itapo wa:ye batalimale oplami demdepo. Amasiyama do pohowahalalo daya dlomdetapo wa:ye po-batalimale oplami desemde.”

*Po-Yu a:yata mikadepe dle koko
(Maka 7:24-30)*

²¹ Yesu mo eye saliyome ma Taya mo mate epo Saidon mo mate dla taiyo. ²² Ya: edla tame woyamalati a:ya haletapo ya: hala dla puaiyo. A:ya eye Keinan a:yayo. Epapeleye ya:tapo Yesu natipame yu teta:le mate epo atlaiyo, “Lod, Deibidi Yami, wa: na: polowamane. Adipalati, na: amseyemalaye bataliyata ya: dulu dla tuwame halemama ya: dla wotiyalle pato hapimhalemde,” diyo.

²³ Amasiyama Yesuta yu e dalepame yu hale po-atlaiyo. Epalati ya: alotle tlalo sota Yesu watle puame epo atlaiyo, “A:ya iye di dolumsela:mama sikemte yu teta:msela:ma. Epedeme wa: ya:ye ma-tane dene,” diyo.

²⁴ Epalati Yesutapo yia: watle epo atlaiyo, “Godtapo na:ye isikimi Isalael so dla tane duwapo. Adipalati, Isalael soye ma sipi aliya halo epapele some mo-haohaodepo ha:ha:po,” diyo.

²⁵ Epedeme a:yatapo ma puame Yesu hete sitali dla heodepo polomama epo atlaiyo, “Lod, na: gadene,” diyo.

²⁶ Epalati Yesuta asiyama a:ya watle wayu mate epo atlaiyo, “Yimlala dayaye halopame ma esemala dla ilimoloweye poka:dena,” diyo.

²⁷ Amasiyama a:yatapo Yesu watle epo atlaiyo, “Yao, Lod, wa: ikadepe atlapo. Epapele tlope esemalaye yia: ata daya demama akutu ta:la dla teteyulati dlomsiyamdepo,” diyo.

²⁸ Epalati Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “A:ya, wa:ta mikadepe dleye pta pato. Epedeme na:tapo wa:ta atlale kokoye ala:lowepo,” diyo. Epapele oloma medla a:ya e ya: amseyemalata ma-ka:diyo.

*Yesuta 4,000 opa daya ilimale
(Maka 8:1-10)*

²⁹ Yesu mo e saliyome ma Ga:lili kaula peleyama tle polomyaiyo. Ya: etle ma hetame tamali di dla polaiyo. ³⁰ Epalati opata Yesu watle esusulumale so hohopo puame ya: hete sitali dla ipila:iyo. Opitapo akoloyalemale so hohopo pumhalaiyo, epo opitapo inoma pa:talo so, epo opitapo moto palli so, epo opitapo yu pa:talo so, epame esusulumale opi mila:pi meyelo meyelo dle so opi ma me-hohopo pumhalaiyo. Epalati Yesutapo esusulumale so hapulomaye ka:ka:diyo. ³¹ Epapele dulu dla opata koko i natipame sikemte yiyelemama Isalael so yia: God dla siyele pato ta:diyo. Adipalati, yu pa:talo sota ma yuhamyaiyo, epame moto palli so ma mo-sillipo siyamaiyo, epame akoloyalemale so ma ka:ka:depo siyamaiyo, epame inoma pa:talo so ma ma-tlamaiyo.

³² Epalati Yesutapo ya: alotle tlalo so sisilapame epo atlaiyo, “Opa alumale iwoloye na: mate alila dapahatlope dla siyamuwapo. Epame ma yia:ta daya dimi popa:lati

natipame yia: sikemte bokotiyama. Na: yia: daya po-ilimalalo ma-taiya dlowe tlope yia: api duka dla tamale-mama daya yilo hopeyalimelepe,” diyo.

³³ Epalati ya: alotle tlalo sota ya: watle epo atlaiyo, “Dlowe pa:le mo hema dita hadima dlowe hapo opa pato iwolo ilipa:?” diyo.

³⁴ Epalati Yesuta asiyama epo atlaiyo, “Wua: dla daya adisowata hutiyema:?” diyo.

Epalati yia:ta asiyama epo atlaiyo, “Isikimi daya 7 mate epo amalo dapiyamte yemalata hutiyema,” diyo.

³⁵⁻³⁶ Epalati Yesuta opa hapulomaye ta:la dla popa:iya depame daya 7 mate epo amalo mate halopo siyele yu God dla hamiyo. Epo daya mate amalo mate hauwokokopo ya: alotle tlalo so watle hapiyo, opa watle alemelepo depame.

³⁷ Opa hapulomata daya dlopo sikemte susukaliyo. Epalati ya: alotle tlalo sota daya akutu ipi popomelleye yekalo 7 dla atilimama poposatilimaiyo. ³⁸ Epedeme opa mate epo wola: mate epame yimlala mate daya i deiyo. Amasiyama

sesa:le oloma dla opa siyapo tlo sesa:mama 4,000 umaiyo.

³⁹ Yesu opa hapuloma ma-taiya depame ya: alotle tlalo so mate koa dla tulume alumaiyo. Epame Magadan mo mateka:pi dla uliyo.

16

*Opata ulugiyemale koko natilowe solotamale
(Maka 8:11-13; Luk 12:54-56)*

¹ Epame Pa:lisi so mate epo Sa:dusi so mate Yesu hala dla puame ya:ta itiyamale hamsela:ye ikadepe God tle malata: depame epo atlaiyo, “Wa: pepele di tle ulugiyemale koko di watle nati-ine,” diyo.

²⁻³ Amasiyama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Wua: tamila:la salita ka:pi tutula:la natipame epo atlemdepo, ‘Iyela sali ka:pi hallepe,’ demdepo. Epame wua: ma

utulalati wuala dikilita pepele di bopudepo ellati nati-pame, ‘Wata tiyo hellepe,’ demdepo. Epedeme wua: ipapele kokota wowoyamolowe ye mo-wua:malamana. Amasiyama wata oloma hema wowoyamhala koko hapu-loma yia: dulu kokoye powua:malamana. ⁴ Wata oloma hema ha:ha: so opaye pta bobtalimana. Epame yia: ma God kokoye pokoko desemdepo. Epammama yia: ulugiyemale koko tlo tlamha:ha:lowedeme na: watle atlamha:ha:po. Amasiyama na: yia: dla ulugiyemale koko hale ponati-iliwa, isikimi Yona koko tlo yia: watle nati-iliwepo.” Yesu koko i atlepo gudepame yia: saliyome ma-taiyo.

*Pa:lisi so mate epo Sa:dusi so mate yia:ta imale dolumiya
(Maka 8:14-21)*

⁵ Epame Yesu mate epo ya: alotle tlalo so mate kaula seme dla uliyo. Yia: edla tame popa:mama ya: alotle tlalo sota yia:ta daya dimi puale kokoye momalampopa:iyo. ⁶ Yia: epo momalampopa:lati Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Ka:e, wolomape! Pa:lisi so mate Sa:dusi so mate yia:ta imale kokoye daya haka:le sepena. Adipalati, daya amko ka:dleye daya haka:le mate dukumelepiye, daya amko ka:dleye batalimelepe.”

⁷ Amasiyama Yesu ya: alotle tlalo sota koko i dalepame yiskamu yia: dulu dla esempopa:mama epo atlamyaiyo, “Dita daya pohame pulalo wekele koko tle Yesutapo di natipo yu epo atlapo,” demyaiyo.

⁸ Epapalati Yesuta yia:ta momalampopa:leye manatipame yia: watle epo atlaiyo, “Wua: adipapalati wua:ta daya pohampulalo wekele koko dla sikemte momalampopa:ma:? Wua:ta mikadepe dleye pta yimka:sikilipo. ⁹ Epame wua: na:ta itiyamale dla ala pomikadepe dlalo ha:ha:pa? Epame wua: na:ta 5,000 opaye daya do supulastale mate hauwokokopo ilmuwaye

mo-woweluwapa? Epame yia:ta daya dlopo popomellati wua:tapo yekalo adisowa dla atilimuwa? ¹⁰ Epame wua: ma na:ta 4,000 opaye daya 7 mate hauwokokopo ilimuwaye wua: e ma mo-woweluwapa? Epame yia:ta daya dele popomelleye yekalo adisowa dla atilimuwa? ¹¹ Epedeme na: daya kokoye wua: watle po-atlana. Wua: koko iye adipalati ala pomalamalalo popa:ma:? Amasiyama na:ta atlama kokoye wua:tapo Pa:lisi so mate epo Sa:dusi so mate yia:ta imale dla tullala depame wuskamu woloma omha:ha:lepo depo yu i atlalepo.” ¹² Epalati ya: alotle tlalo sotapo edla malanatiyo, Yesuta ikadepe daya koko dla po-atlalo, isikimi Pa:lisi so mate epo Sa:dusi so mateta imale koko dla atlaleye.

*Pitata Yesu kokoye botomastale
(Maka 8:27-30; Luk 9:18-21)*

¹³ Yesuta tame Kasaliya Pilipi mo dla sela:mama ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Opatapo Opa Yamiye ana demdi?” diyo.

¹⁴ Epalati yia:ta ya: watle epo atlaiyo, “Opa opitapo wa:ye Yon opa yú dla ka:ka:timalalo demdepo. Epame ma opita wa:ye Ilaya mle demdepo. Epalati asiyama opita wa:ye Yelemaya mle demdepo. Epame ma opita wa:ye God tle yu hapame molo atlamalalo so ka:yapa ha:ha:uwa oplami hale mle demdepo.”

¹⁵ Epalati Yesuta asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Amasiyama wua:ta na:ye ana demdi?” diyo.

¹⁶ Epalati Saimon Pitata asiyama epo atlaiyo, “Wa:ye Keliso, kokó halepo halemhala God Yamipo,” diyo.

¹⁷ Epapalati asiyama Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Saimon Pita, Yona yami, wa:ye siyene. Adipalati, oplami haletapo wa: watle koko iye po-imana. Amasiyama na: A Pepele di dla halatapo wa: imalepo. ¹⁸ Epedeme Pita, na:

wa: dla atlema, wa:ye ewalapo. Epedeme na:tapo ewala tama hema na: sosye kotiyamolowepo. Epapele dulu dla polowe itiyamaletapo sos eye potla:mtlowa. ¹⁹ Epame na: Pepele dimo kokoloma eloye wa: watle hapilowepo. Epedeme wa: apa kokoye ta:lamo hema polupo ellepiye, Pepele dimo dla ma mepo polupo ellepe. Epame wa: apa kokoye ta:lamo hema towastlepiye, Pepele dimo dla ma mepo towastlepe.”

²⁰ Ya: epo halemama yu itiyamale mate ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Wua: opa watle atlemama na:ye Kelisopo demiyo,” diyo.

*Yesuta ya:ta polowe koko atlale
(Maka 8:31-33; Luk 9:22)*

²¹ Epame oloma etle Yesutapo ya: alotle tlalo so watle ya:ta polowe kokoye atlamsela:lowe kotiyamaiyo. Epamama ya:ta yia: watle epo atlaiyo, “Na:ye Yelusalem dla hetlati Yu so dokopala so mate epo aiyalma aya dokopala so mate epo aiyalma imalalo so mateta na: dla wotiyalle hamilipe. Epame opata na:ye yumulati wabasi dulu dla powame elepo alila dapahatlope dla ma pasakalo depame sila:tilipe,” diyo.

²² Epalati Pitata Yesuye alikili dla hamamtame halemama ya: watle epo atlaiyo, “Hao Lod, koko ipapeleta wa: dla woyamoloweye poka:dena,” diyo.

²³ Amasiyama Yesuta Pita dla helestame halemama epo atlaiyo, “Saiten, na: tle alikili a:ma tane. Wa:ta yu ipo atlatapo na:ye pogadesema. Adipalati, wa:ta yu atlalaye God tle popuasema. Amasiyama opata malamale tle puapo,” diyo.

*Yesu yilo hallowe
(Maka 8:34-38; Luk 9:23-26)*

²⁴ Yesu matle ya: alotle tlalo so dla epo atlaiyo, “Oplami antapo na: dolumpuluwe solotamelepiye, ya: ya:skamu ya:ta solotamale koko hamsela:ye memelepame ya: dali yekelehmihiliye maka:himsela:mama na: dolumpulupe.

²⁵ Amasiyama oplami antapo ya: pasakaloye meyelo gadlowedeme apelepiye, ya: pasakaloye haodlepe. Amasiyama oplami antapo na: yilo ya: pasakaloye haodlepiye, ya: matle halepo halepo pasakalo halepe.

²⁶ Amasiyama oplami antapo ta:lamo pato hema halemama ya:ta solotamale koko hapulomaye mahalopame hatlo pasakalo hallowe koko tlo hotlepiye, ya: ma apa koko hapa:? Hawa. Adipalati, ya:ta alisisi hapuloma ta:lamo hema halopo halale e mate halepo halepo pasakalo pahalowa. ²⁷ Epapedeme Opa Yamitapo ya: ata hela:dle mate epo ya: banakaka so mate pumama opa hapuloma dla yia:ta halomha:ha:le asiyamaye mepo ala:po halopilipe. ²⁸ Epapele dulu dla na: mikadepe koko wua: watle atlema. Wua: dulu dla opa opi me-ha:ha:po. Yia:tapo Opa Yamita ya: Pepele dimo koko mate pulati natipame alotle pallipe.”

17

Yesuta Moses mate Ilaya mate yukamhalale

(Maka 9:2-10; Luk 9:28-36)

¹ Epame alila 6 mogudlati Yesutapo Pita mate epo Yeims mate epo Yeims ya: ei Yon mate tamali di ikadepe dla miyelo ha:ha:la hetaiyo. ² Yia: edla hetame popa:mama natilati Yesutapo ya: Pepele dimo mila:pi himhalla natiyo. Epalati ya: mila:pitapo sali some hela:demama usiye-maiyo. Epame ya: tlukatapo sikemte kamama hela:dle some halaiyo. ³ Yia: edla me-ompopa:mama natilati Moses mate epo Ilaya mate wowoyapo Yesu mate yuhamha:ha:iyo. ⁴ Epalati Pitata Yesu watle epo atlaiyo,

“Lod, di mo hema ha:ha:lowe ka:pi. Epedeme wa:ta ka:dena dlepiye, na: hema kimna:ya dapahatlope kimti-molowepo. Kimna:ya haleye wolëpo, epame haleye Moses tete, epame haleye Ilaya tete dlowepo,” diyo.

⁵ Pita ala me-yukamhallati wuala sikemte hela:dletapo malame yia:ye bopudiyo. Epalati wuala dulu tle yuta epo atlaiyo, “Iye na:ta sikemte malamama dupa ellalo maseyemalapo. Na: ya: dla sikemte siyema. Epedeme ya: yu dla daliya,” diyo.

⁶ Epalati Pita wolota koko i natipame sikemte wowota:mama ta:la dla tulume hutiyemama yia: mila:pi isili dla poutalepo hutiyeyo. ⁷ Amasiyama Yesuta puame yia: dla umama epo atlaiyo, “Wua: silliya. Ase sikemte wowota:miya,” diyo. ⁸ Epalati yia:ta sillipame toko natitepo Yesuta meyelo halla natiyo.

*Yesu ya: alotle tlalo sotapo Ilaya koko dla atlanatili
(Maka 9:11-13)*

⁹ Epame yia: tamali di tle malemha:ha:mama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Wua:ta tlamale kokoye opa opi watle atlamiyo. Amasiyama Opa Yamita popo sila:time me-hetlati alotle atlamsiyamaiye,” diyo.

¹⁰ Epalati Pita wolota Yesu watle epo atlanatiyo, “Adi-palati aiyalma imalalo sota imama ‘Ilayata itapu pulati Kelisota alotle pulupe’ demdi?” diyo.

¹¹ Yesuta asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Ikadepe, Ilaya tatle puame koko hapulomaye ma woloma ka:ka:depo dinapelepe. ¹² Amasiyama na: wua: dla atlema, Ilayaye mo-puwapo. Epapele tlope opatapo ya:ye woloma poma-lanatilalo ya: dla wotiyalle halopimyeuwapo. Epammama yia:tapo Opa Yami dla ma mepo wotiyalle halopimyelepe.”

¹³ Epalati yia:tapo Yesuta epo atla dalepame asiyaama yia:ta malamaleta Yon opa yú dla ka:ka:timalaloye semte ikadepe Ilayata pua tepo diyo.

Yesuta bataliya walle maseyemala ka:dle

(Maka 9:14-29; Luk 9:37-43)

¹⁴ Yesuta ya: alotle tlalo so dapahatlope mate tamali di tle tulumu opa hapuloma yia: ompopa:le so dla woyamalati oplami haleta puame Yesu hete isili dla heodepo polomama epo atlaiyo, ¹⁵ “Lod, wa: na: maseyemalaye polowamane. Adipalati, ya:tapo yiyilamaleta ya: dla halati ya:skamu yú dulu dla epo dlapa dulu dla tutura:msela:mama wotiyalle pato hamde. ¹⁶ Epapeleye na:tapo maseyemala eye wa: alotle tlalo so dla puame nati-ilati yia:tapo ya:ye poka:dena,” diyo.

¹⁷ Asiyama Yesuta epo atlaiyo, “Wua:ye mikadepe dle pa:talo bobtalimale sopo. Wua:ta na: dla mikadepe dlepo depame na: alila adisowaye wua: mate halepa:? Amasiyama maseyemala eye na: watle hamampuaiya,” diyo. ¹⁸ Epame Yesuta maseyemala dulu tle bataliyaye alikili dla dodolomaiyo. Epapele oloma edla maseyemalatapo ma-ka:diyo.

¹⁹ Koko ita tame gudlati alotle Yesu ya: alotle tlalo sotapo miyelo popa:mama Yesu watle epo atlaiyo, “Di adipalati bataliyaye maseyemala tle alikili dla dodolomolowe dla itiyamale hawa halo?” diyo.

²⁰ Epalati Yesuta asiyaama yia: watle epo atlaiyo, “Wua:ta mikadepe dleye pta yimka:sikili ikadepe. Epapele koko tle wua:ta bataliya i alikili dla dodolomolowe itiyamale hawa halalepo. Epedeme na: ikadepe koko wua: dla atlema. Wua:ta mikadepe dleta dlomoko ale yimka:sikili epapele some wua: dla me-hutiyelepiye, eta wua: ala:na, tamali watle atlemama ‘ma huma tame polane’ dlepiye,

mepapelepe. Epedeme koko haletapo wua: dla pokokallowa. [²¹ Amasiyama bataliya ipapeleye isikimi daya aiyalma depo halemama inoma sumale mate alikili dla dodolomlala.”]

Yesuta ya:ta polowe koko dla ma atlale

(Maka 9:30-32; Luk 9:43-45)

²² Yesu ya: alotle tlalo sota puame Galili dla alupame ha:ha:lali Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Opa Yamiye opa do tama dla homellepe. ²³ Epalati yia:tapo ya:ye yumilipe. Amasiyama ya:ye powame elepame ma dapahatlope alila dla ma pasakalo depame sila:tilipe.” Epalati Yesu ya: alotle tlalo sotapo yu i dalepame sikemte dupa koliyo.

Aiyalma aya gadlowe koko dla ta:kis mani hatitimolowe

²⁴ Epame matle Yesu mate epo ya: alotle tlalo so mate tame Kapaniyem mo dla woyamalati aiyalma aya gadlowe koko dla ta:kis mani halomalalo sotapo Pita watle puame epo atlaiyo, “Wua: imalalo oplamiye aiyalma aya gadlowe koko dla ta:kis mani hatitimdi?” diyo.

²⁵ Epalati Pitata asiyama epo atlaiyo, “Yao, mehatitimdepo,” diyo. Amasiyama Pita ala aya dulu dla tumhallati Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Pita, wa: koko iye na: dla atlane. Ta:lamo dokopala sotapo opa anawolo tle ta:kis mani halomdi? Me-yia: yimlala tle halomdi, o opa opi tle halomdi?” diyo.

²⁶ Epalati Pitata asiyama epo atlaiyo, “Opa opi tle halomde,” diyo.

Epalati asiyama Yesuta epo atlaiyo, “Epedeme dokopala oplami ya: yimlalatapo yia: a watle ta:kis mani pohatitimolowa. ²⁷ Amasiyama di poka:dena, aiyalma aya gadlowe koko dla ta:kis mani halomalalo so iwolo dla siyaladle hamiloweye. Epapedeme wa: tame kaula dla tudi pololepame amalo yelene. Epame ya: mati gowalastame

elo mani natilipe. Epame wa: mani e hamtame yia: dla takis mani hamimama nolë mate epo wolë mate hatitimane,” diyo.

18

*Pepele dimo dulu dla anta pato halema?:
(Maka 9:33-37; Luk 9:46-48)*

¹ Alila oloma edla Yesu ya: alotle tlalo sotapo puame Yesu watle epo atlaiyo, “Pepele dimo dulu dla anta pato halema:?” diyo.

² Epalati Yesutapo maseyemala hale sisilapame yia: dulu dla pamelepo halemama ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, ³“Na: ikadepe koko wua: watle atlema. Wua: mala-male meyelope depame maseyemala yimka:mala ipapele some pohaha:lalo wekelepiye, wua: Pepele dimo dla po-u-ulapo tuluwa. ⁴ Epedeme oplami antapo maseyemala yimka:mala ipapele some ya:skamu isili dla hamtulupo hallepiye, ya:ye Pepele dimo dulu dla pato depo halapo.

⁵ Epame oplami antapo maseyemala ipapeleye na: hi tle ya: aya dla seme hetlepiye, ya: na:ye seme hetamama apelepe. ⁶ Amasiyama na: dla mikadepe dlalo maseyemala yimka:mala ipapeleye oplami antapo seme batalimale koko dla tullupiye, ka:dena, oplami eye ewala patota tumuku dla himomeleme ewatalo dla hamastloweye.

⁷ Ka:e, ta:lamo dla ha:ha:lalo so, wua: yimkadulo! Adipalati, ta:lamo pato hema wua: batalimale dla elemtul-lalo kokoye pta pasatana. Epedeme epapele kokota mepumhallepe. Amasiyama oplami antapo ipapele koko kotiyamhalema:, wa:ye wolomape! Godtapo epapele oplami dla wotiyalle sikemte pato hamilipe. ⁸ Epedeme wa: do aditapo wa:ye batalimale dla hamame tullupiye, ka:dena, do seme e ketamastloweye. Ame adipalati,

ka:dlepo, wa:ta do hatlope mate Pepele dimo dla ulatuluweye. Amasiyama poka:dena, wa:tapo do dapiyamte mate halemama kokó elepo ellalo Dlapa mo dla tulluweye. Epame wa: hete aditapo wa:ye batalimale dla hamame tullupiye, ka:dena, hete seme e ketamastloweye. Ame adipalati, ka:dlepo, wa:ta hete hatlope mate Pepele dimo dla ulatuluweye. Amasiyama poka:dena, wa:tapo hete dapiyamte mate halemama kokó elepo ellalo Dlapa mo dla tulluweye. ⁹ Epame wa: inoma adita wa:ye batalimale dla hamame tullupiye, ka:dena, inoma seme eye holamastloweye. Ame adipalati, ka:dlepo, wa:ta inoma hatlope mate Pepele dimo dla ulatuluweye. Amasiyama poka:dena, wa:ta inoma dapiyamte mate halemama Dlapa mo dla tulluweye.

¹⁰ Epedeme wua: wolomape. Yimlala yimka:sikili iye koko pa:talo so demiya. Adipalati, yia: banakaka soye Pepele dimo dla na: A mila:pi tle me-ha:ha:po. [¹¹ Epedeme Opa Yamitapo alikili dla haohaodle soye gadla puwapo.”]

*Sipi aliyata haodle
(Luk 15:3-7)*

¹² “Oplamitapo 100 sipi aliya haloye omhallepe. Epapele dulu dla hatlota haodlepiye, ya: ma apa koko hapa?: Ka:dena, ya:tapo 99 sipi aliya opiye medla pomelepame ma hatlo haodle tlo totamtlepe. ¹³ Epedeme na: ikadepe koko wua: watile atlema. Ya: 99 aliya halo pohaoahlalo wekele dla siyele me-elapo. Amasiyama ya: hatlo haodleye totapo ma natili dla sikemte siyele pato elapo. ¹⁴ Epapedeme wua: A Pepele di dla halata posolotamasema, yimlala ipapele dulu dla haleta haodloweye.”

Wa: amkale mikadepe dle oplamita batalimale dulu dla tullati gadene

¹⁵ “Epedeme wa: amkale mikadepe dle oplamitapo wa: dla batalimale koko halepiye, ka:dena, wa: hemele ya: hala dla tame atellepe. Epapele dulu dla ya:ta wa: yu dallepiye, wa: oplami eye batalimale dla ma-tlati ma ka:dle api dla sempumama apelepe. ¹⁶ Amasiyama ya:tapo wa: yu dalepo pahalalo wekelepiye, wa: epalati ma mikadepe dle so opa opiye ya: hala dla elemtelepe, yia:ta wa: gadlepo depame. ¹⁷ Epapele dulu dla ya:tapo ma yia: yu podallalo wekelepiye, epalati koko iye sos dokopala so dla atlane. Amasiyama ya: ala me-sos dokopala so yu dla podallalo wekelepiye, wa: epalati ya:ye ma alikili oplami dlepe.

¹⁸ Epedeme na: ikadepe koko wua: dla atlema. Wua: apa kokoye ta:lamo hema polupo ellepiye, Pepele dimo dla ma mepo polupo ellepe. Epame wua: apa kokoye ta:lamo hema towastlepiye, Pepele dimo dla ma mepo towastlepe.

¹⁹ Epedeme na: ma ikadepe koko wua: dla atlema. Ta:lamo hema opa dapiyamtetapo malamale hatlope depame koko hadima inoma sumale pato himimpopa:lepiye, yia: koko eye na: A Pepele dimo dla hala tle ma-halepe. ²⁰ Epapedeme opa dapiyamte epapele o dapahatlope epapeleta na: hi tle puame alupo popa:lepiye, na: yia: mate me-halapo.”

Ya:mkale popolowamalalo wekelalo oplami

²¹ Epapele oloma edla Pitata puame Yesu watle epo atlaiyo, “Lod, namkale mikadepe dle oplamita na: dla batalimale koko halomhallati asiyama na:ta ya: batalimal-eye adisowa oloma dla wowelipa:? 7 oloma dla tame gudepa:?” diyo.

²² Epalati asiyama Yesuta epo atlaiyo, “Hao, 7 oloma edla ya: batalimaleye powelilowa, amasiyama 77 oloma dla ya: batalimaleye wowellipe.

²³ Epedeme Pepele dimo kokoye ipapena. Dokopala oplami ya: oko sotapo ya: tle ya: maniye isikimi samta halomaiyo, alotle ma mesowa ya: watle hapilowedeme. ²⁴ Epapeleye ya: oko oplami hale, ya: tle mani pato holaleye, ya: hala dla sempuaiyo. ²⁵ Amasiyama oplami etapo mani mesowa ilame hamiloweye po-ala:iyo. Epalati dokopala oplamitapo ya: opa watle epo atlaiyo, 'Oplami i mate epo ya:llu mate epo ya: yimlala mate epame ya: alisisi hapuloma mate tame opa opi watle hohopo ipame asiyama mani tlo hapo ma na: watle hampuaiya,' diyo.

²⁶ Epalati oko oplami etapo ya: dokopala oplami hete sitali isili dla teyume alumata kellepo polomama otele mate epo atlaiyo, 'Wa: na: polowamama aseka alila yimka:mala omhalane. Na: monolo alotle asiyama mesowa himilowepo,' diyo.

²⁷ Epalati dokopala oplamita ya:ye sikemte polowamama ya: watle epo atlaiyo, 'Wa:ta na: mani hauwa asiyama dla wa:ta na: watle alotle hamili dleye memelene. Adipalati, na: ma koko eye mo-welima. Epedeme wa: siyele mate tane,' diyo.

²⁸ Epalati oko oplamita ma ilame tamama natilati ya:mkaleta pula natiyo. Oplami itapo oko oplami ya: tle mani pastoye isikimi samta haiyo. Epapeleye oko oplami etapo ya: natipame tumuku dla hamame popokalemama epo atlaiyo, 'Wa:ta na: tle mani hauwaye wata asiyama mesowaye na: watle hamine,' diyo.

²⁹ Epalati asiyama ya:mkale etapo oko oplami e ya: hete isili dla teyume alumata kellepo polomama otele mate epo atlaiyo, 'Wa: na: polowamama aseka alila yimka:mala omhalane. Adipalati, na: ma monolo alotle mani mesowaye wa: watle hamilowama,' diyo. ³⁰ Amasiyama oko oplamitapo ya:mkaleta epo atlati alimama ya:ye

hamamtame amtuwale aya dulu dla ka:staiyo, ya:tapo hapele asiyama mesowa hamilipo depame.

³¹ Amasiyama dokopala oplami ya: oko so opitapo koko i natipame dupa kolemana yia: dokopala oplamiye atla tamalaiyo. ³² Epalati dokopala oplamita koko i dalepame ya: oko oplami eye sisilapame ya: watle epo atlaiyo, 'Wa:ye sikemte batalimale oplami ikadepepo. Wa:ta isikimi yepa:ta na: mani pato hapame ma alotle himiloweye wa: dla po-ala:lalo wekelati na:ta wa:ye polowamama mope memelene duwapo. ³³ Epedeme wa: ma asiyama wa: amkale polowamama epapolowe ka:pipo,' diyo. ³⁴ Epo atlepame dokopala oplamitapo siyalademama ya: oko oplami e watle epo atlaiyo, 'Wa:ta wa: amkale popolowamala amtuwale aya dla ka:staleye, na: ma asiyama wa:ye mepo amtuwale aya dla ka:stlowepo. Epame wa:tapo na: tle mani pato isikimi samta hauwaye ma mesowa himilipe,' diyo."

³⁵ Yesuta yu i atlepo gudepame ma opa watle epo atlaiyo, "Epedeme wua:tapo wua: amkale mikadepe dle oplami ya: batalimaleye wua: dupa dulu tle powelilalo ha:ha:lepiye, asiyama na: A Pepele di dla halatapo wua: batalimaleye powelilowa."

19

*Yesuta a:ya mellowe koko dla imale
(Maka 10:1-12)*

¹ Yesu koko i atlemhalepo gudepame Ga:lili mo saliyome ma Yudiya mo dla tamama Yoden aloma ulumtaiyo. ² Ya: edla tlati opa hapulomatapo ya: dolumtamalaiyo. Epalati Yesutapo yia: dulu dla esusulumale hutiyele hapulomaye ka:ka:diyo.

³ Epame oloma edla Pa:lisi so opita puame Yesu dla batalimale koko natilowedeme ya: watle epo atlaiyo, “Oplamitapo isikimi koko pa:le dla a:ya melloweye aiyalma elema:?” diyo.

⁴ Epalati Yesuta asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Wua: God yu posesa:lalo wekemdi? Godtapo ta:lamo mita:ple oloma edla oplami mate epo a:ya mate mimita:puwapo. ⁵ Epame Godta epo atluwapo, ‘Epedeme oplamitapo ya: a mate epo ya: wai mate melepame ma ya:llu mate hatlope depo hallepe. Epame yia:ta madipatatapo moto hatlope depo ha:ha:lepe,’ duwapo. ⁶ Epedeme yia:ta ha:ha:le dulu dla yia: podapiyamte, amasiyama yia: ma hatlopepo. Epapedeme Godta yia:ta dapiyamte ma-hatlope dleye ma oplami haleta poduka gladlowa.”

⁷ Amasiyama Pa:lisi sota ma asiyama Yesu watle epo atlaiyo, “Ame adipalati Mosesta atlemama a:ya mellowedeme isikimi a:ya mellalo pepa tlo ilipo a:yaye matane demha:ha:iye duwa?” diyo.

⁸ Epalati asiyama Yesuta epo atlaiyo, “Mosestapo wua: dupa dulu kokalalimale tlapame wua:ta wua: wola: memelloweye me-ka:pi duwapo. Amasiyama kotiyamale sitali dla Godtapo a:ya mellowe kokoye po-atlana. ⁹ Epedeme na: wua: watle atlema, oplamitapo ya:llu pomellowa. Amasiyama a:ya etapo oplami hale uhalepiye, etapo ya:wolalitapo ya:ye mellowe ka:pi. Epedeme oplamitapo ya:lluye isikimi koko pa:le melepame ma a:ya hale halepiye, ya: a:ya eye uhapo.”

¹⁰ Epalati Yesu ya: alotle tlalo sotapo ya: watle epo atlaiyo, “Epedeme epapele kokotapo ellepiye, poka:dena, oplamitapo a:ya haloweye,” diyo.

¹¹ Epalati Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Imale koko iye opa hapuloma dla potasema. Amasiyama isikimi wola: halomalalo so dla tapo. ¹² Adipalati, opa opiye wola:

halopo yimlala hatitimoloweye po-ala:na. Adipalati, yia: waidulota yia: hohomale tle yia: mepapena. Epapele koko tle yia: wola: pohalomasemde. Epalati opa opiye me-yimkadulotapo yia: moto dla ulu hatitimale koko tle yia: mape wola: pohalomha:ha:sema. Epalati asiyama opa opitapo Pepele dimo koko yilo wola: pohalomha:ha:sema. Epedeme oplami antapo a:ya hali dlepiye, ya: ka:dena, na:ta a:ya halowe koko dla ima iye dolumelepe.”

Yesu mate yimlala yimka:sikili mate

(Maka 10:13-16; Luk 18:15-17)

¹³ Opa opitapo yia: yimlalaye Yesu hala dla elempumu-laiyo, Yesutapo yia: yilo inoma sumama ya: do mate yia: u-umamelepo depame. Epalati ya: alotle tlalo sota koko e natipame yia:ye humatlaiyo. ¹⁴ Amasiyama Yesuta ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Yimlalaye na: hala dla pumula diya, yia: humatlemiya. Adipalati, ipapele sotapo Pepele dimo dla u-ulapo tulupe,” diyo. ¹⁵ Epame ya:tapo ya: do mate yia: u-umapame ma mo hale dla taiyo.

Alisisi pasatale oplami

(Maka 10:17-31; Luk 18:18-30)

¹⁶ Oplami haleta Yesu watle puame epo atlaiyo, “Imalalo oplami, na: apa koko ka:dle hapo, halepo halepo pasakalo hapa:?” diyo.

¹⁷ Epalati Yesu asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Wa: adipalati na: watle puame ka:dle koko dalema:? Hatlo God tlo ka:dle halapo. Epapedeme wa: halepo halepo pasakalo halowedeme apelepiye, wa: aiyalma koko dolumhalane.”

¹⁸ Asiyama oplamita epo atlaiyo, “Apa aiyalma kokota:?” diyo.

Epalati Yesu ya: watle epo atlaiyo, “Wa: ya:mkale yu-mula aiyalma, epo wa: upo a:ya uhala aiyalma, epo wa: upo

alिसिसि uhala aiyalma, epo wa: amkale hi mate isikimi mala-atla aiyalma, ¹⁹ amasiyama wa: a mate epo wa: wai mate yia: yu dla heodepame salladepo sela:lepe, epame wa: wa:skamu sikemte bokotiyapo malamdiye, epammama wa: amkale ma sikemte bokotiyapo malamelepe.”

²⁰ Amasiyama oplamitapo Yesu watle epo atlaiyo, “Aiyalma koko hapuloma iye na:ta mo-dolumhaluwapo. Epele tlope na: ma apa koko hapa:?” diyo.

²¹ Epalati Yesuta ya: watle asiyama epo atlaiyo, “Wa: ullu pa:po halemama woloma Godta solotamale koko mate ala:po halli dlepiye, wa: tame wa: alisisi hapulomaye opa opi watle hapipame asiyama mani tlo hapo puame atali so dla hapine. Wa:ta epapelepiye, Pepele dimo dla alisisi pasataletapo wa: hi mate ellepe. Epame ma na: dolumpuane,” diyo.

²² Oplamitapo Yesu yu i dalepame sikemte dupa kolle mate taiyo. Adipalati, ya:ye alisisi pasatepo halaiyo.

²³ Epalati Yesuta ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Na: ikadepe kokoye wua: dla atlema. Alisisi pasatale oplamitapo Pepele dimo dla ulatuluweye pta kokalena.

²⁴ Epedeme na: matle wua: dla atlema, ka:mol aliyatapo tluka dedlemalalo tuwale opokoko tle ulatuluweye ka:deta? Hao, po-ulatuluwa. Epedeme e ma epapena, alisisi pasatale sota Pepele dimo dla ulatuluweye pta kokalena,” diyo.

²⁵ Amasiyama ya: alotle tlalo sota imale i dalepame yiyelemama epo atlaiyo, “Ame epo kokalleye oplami anta ulatupa:?” diyo.

²⁶ Epalati Yesuta yia: watle omhalemama epo atlaiyo, “Oplamita meyelo ya: pasakalo gadloweye po-ala:na. Amasiyama God tlo ala:na. Adipalati, ya:ta koko hapuloma haloweye pokokalena,” diyo.

²⁷ Epalati Pitata Yesu watle epo atlaiyo, “Dia:ye wa: dolumpumama di alisisi hapulomaye medla pomelepo pumulalepo. Epapedeme di asiyama apa koko hapa:?” diyo.

²⁸ Epalati asiyama Yesuta epo atlaiyo, “Na: ikadepe kokoye wua: watle atlema. Godta koko hapuloma ma-amko dlowe oloma edla Opa Yamitapo dokopala depame ya:ta pollalo mo dla pollope. Epalati oloma edla na: dolumsiyamalalo so 12 wua: mape dokopala sota popa:lalo mo 12 dla popa:mama Isalael so elele 12ye ompopa:lepe.

²⁹ Epame oplami antapo na: hi yilo ya: bapadulo mate epo ya: eidulo mate epo ya: nanadulo mate epo yotumadulo mate epo ya: a mate ya: wai mate epo ya: yimlala mate epo ya: ta:la mate epo ya: aya mate salepame na: dolumpulupiye, ya:ta wata oloma hema asiyama pato halepe. Epame ma alotle ya:tapo halepo halepo pasakaloye halepe. ³⁰ Epedeme itapu dla ha:ha:lalo so opita ma alo dla ha:ha:lepe. Asiyama alo dla ha:ha:lalo so opita ma itapu dla ha:ha:lepe.”

20

Oko so koko dla wayu atlale

¹ “Pepele dimo kokoye ipapena. Osalo ya: atapo utulala ikadepe oko so elemala telepe, ya:ta gla:pi dlomoko emale dla oko halepo depame. ² Epame ya:tapo opa opi natipo yia: mate yia: oko asiyama dla esemama alila hatloye elo mani hatlo hamilipe diyo. Epame yia:ye mo-oko hala taiya diyo.

³ Epedeme osalo ya: atapo sali inoma 9 oloma dla hallati ya: mamisika: mo dulu dla tamama natilati opa opitapo isikimi koko pa:le duka dla siyamalati natiyo. ⁴ Epalati ya:tapo yia: watle epo atlaiyo, ‘Wua: ma tame na: alisisi emale dla oko haiya. Epalati na:tapo tamila:la dla wua:

oko asiyama mate ala:le mani hapilowepo,' diyo. ⁵ Epame yia:ye mo-oko dla taiyo.

Epo alila hatlo medla sali inoma mo-duka dla hallati ya: opa opi mape elemtame ya: osalo dulu dla oko haiya diyo. Epame ma alila hatlo medla sali inoma dapahatlope oloma dla hallati ya: matle opa opiye eleme tame oko hapiyo. ⁶ Epame ma alila hatlo medla sali inoma do supulastale oloma dla hallati ya: ma mo dulu dla ilamtame natilati opa opitapo koko pa:le siyamalati natiyo. Epalati ya:tapo yia: watle epo atlaiyo, 'Wua: adipalati koko pa:le alila pato isikimi hema ha:ha:ma:?' diyo.

⁷ Epalati asiyama yia:ta epo atlaiyo, 'Oplami haleta dia:ye ya: oko halepo depo di watle po-atlana,' diyo. Epalati ya:ta yia: watle atlemama, 'wua: ma na: osalo dla oko hala puaiya,' diyo.

⁸ Epame tamila:la oloma edla osalo ya: atapo ya: oko oplami hale watle epo atlaiyo, 'Osalo dulu dla oko halomalalo so sisilapame yia: oko asiyama mani halopine,' diyo. 'Epedeme wa: mani halopimama opa alo ikadepe tle pumulale so tatile halopine,' diyo.

⁹ Epapalati oko sotapo asiyama halomolowedeme mo-puame alupalati alotle oko hala tlalo so tatile yia: oko asiyama dla elo mani hatlope hatlope dle halopiyo. ¹⁰ Epalati opa yia: tatile utulala ikadepe oko hala tamalale sota koko e natipame yia:ta malamaleta yia: tlo yia: oko asiyamaye pato halomelepe depo momalampopa:iyo. Amasiyama yia: ma elo mani hatlo me-epapele halomaiyo. ¹¹ Yia: mani i halopame allimama osalo ya: a watle epo atlaiyo, ¹² 'Dia: tlo alila pato sali alemalle dla oko hamha:ha:lepo. Amasiyama opa iwoloye isikimi sali inoma kiyele dla oko halepo. Epapele tlope wa: adipalati yia: watle mani hapili mepapeleye ma di watle hapi?' diyo.

¹³ Epalati osalo ya: ata yia: dulu dla oplami hale watle epo atlaiyo, ‘Na: batalimale koko hale wa: dla pohana. Adipalati, wa: alila hatlope oko asiyama elo mani hatlo me-epapeleye hali depame oko halowe solotamalepo. ¹⁴ Epedeme wa: mani e hame ma-tane. Na: solotama, na:tapo wa: watle mani hamili mepapeleye ma opi watle hapilowedeme. ¹⁵ Adipalati, na: ka:dena, na:tapo na: mani mate na:ta solotamale koko halowe. Epapele tlope wa: adipalati na:ta ka:dle koko halati ma na: watle siyaladema:?’ diyo.”

¹⁶ Epalati Yesuta ma epo atlaiyo, “Epedeme wata oloma hema alo dla ha:ha: sotapo ma itapu dla ha:ha:lepe. Epame ma itapu dla ha:ha: sotapo ma alo dla ha:ha:lepe.”

*Yesu mamisika: ya:ta polowe koko atlale
(Maka 10:32-24; Luk 18:31-34)*

¹⁷ Yesu Yelusalem dla hetamama ya: alotle tlalo soye alikili dla hohopo tame halemama yia: watle epo atlaiyo, ¹⁸ “Ka:e! Di Yelusalem dla matamayo. Edla Opa Yamiye Yu so aiyalma aya dokopala so mate epo aiyalma imalalo so mate dla homellepe. Epalati yia:tapo ya: koko gladepo, ya:ta polowe kokoye atlepame ma po-Yu so dla homellepe. ¹⁹ Epame po-Yu sota ya:ye hampame ya: dla tetlemye-mama putlopo atlamyelepe. Epame ya:ye hopolemtame dali yekelehmihili di dla gogodlepe. Amasiyama ya:ye wabasi dulu dla powame elepame ma dapahatlope alila dla pasakalo depame sila:tilipe.”

*Yeims mate epo Yon mate yia: waita solotamale koko
(Maka 10:35-45)*

²⁰ Epame Sebedi ya: akimlala Yeims mate epo Yon mateye yia: waita eleme Yesu hala dla puaiyo. Epame yia: waitapo ya: akimlala koko dla Yesu watle dalla natilowedeme ya: hete sitali dla polaiyo.

²¹ Epalati Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Wa: apa kokoye na: watle atla puo?” diyo. Epalati asiyama ya:ta Yesu watle epo atlaiyo, “Wa: mo kokota pulati na: akimlala dapiyamte dulu dla haletapo wa: dowala tiyama dla pola epo haletapo wa: weke tiyama dla pola dlowe ka:deta:?” diyo.

²² Amasiyama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Wua: wua:ta atla kokoye powua:malama. Wua: na:ta wotiyalle pato halowedeme halaye wua: ma mepapele halowe ala:ta:?” diyo.

Epalati asiyama yia:ta epo atlaiyo, “Yao, di ma-ala:na,” diyo.

²³ Epalati Yesuta asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Ikadepe, wua: ma wotiyalle mepapele halepe. Amasiyama na: dowala tiyama dla popa:lalo so mate epo na: weke tiyama dla popa:lalo so mate sesalemolowe ye na: dla itiyamale hawa. Amasiyama isikimi na: Ata ma-sesalemale so siyapotapo mo edla popa:lepe.”

²⁴ Epapele dulu dla Yesu ya: alotle tlalo so opa opitapo yu i dalepame Yeims mate epo Yon mate dla sikemte siyalasiyaladiyo. ²⁵ Epalati Yesuta yia: sisilapame yia: watle epo atlaiyo, “Po-Yu so dokopala sotapo yia: isili tle ha:ha:lalo soye sikemte itiyamale mate omha:ha:mdepo. ²⁶ Amasiyama wua: dulu dla epapolowe poka:dena. Epedeme wua: dulu dla anta pato halowe solotamelepiye, ya: ka:yapa wua: yu dla salladepo sela:lepe. ²⁷ Epame antapo itapu hallowe solotamelepiye, ya: ka:yapa ya:skamu isili dla hamtulupame ya: motoye yimkadulo gadlowe oko dla himilipe. ²⁸ Adipalati, Opa Yamita ta:lamo hema puwaye, opata ya: gadlepo depame popuana. Amasiyama ya:ta opaye gadlowedeme puwapo. Epo opata pasakalo halepo depame polowedeme puwapo.”

*Yesuta inoma pa:talo opa dapiyamte ka:ka:dle
(Maka 10:46-52; Luk 18:35-43)*

²⁹ Yesutapo ya: alotle tlalo so mate Yeliko mo meleme tamha:ha:lati opa hapulomatapo yia: dolumtamalaiyo.

³⁰ Epapele oloma edla inoma pa:talo so opa dapiyamteta api duka dla popa:iyo. Yia:tapo Yesuta pua koko dalepame yu teta:le mate epo atlampopa:iyo, “Lod, Deibidi Yami, wa: di polowamama di gadene,” dempopa:iyo.

³¹ Amasiyama opata yia: watle epo atlaiyo, “Wua: yu dimi popa:iya,” diyo. Amasiyama opata yia: watle epo atlati yia:tapo yia: yu podallalo ma sikemte yu teta:le mate epo atlempopa:iyo, “Deibidi Yami, wa: di polowamama di gadene,” dempopa:iyo.

³² Epalati Yesutapo medla hedepame yia: sisilapo yia: watle epo atlaiyo, “Wua: na:ta wua: watle apa koko halepo depo solotama:?” diyo.

³³ Epapalati asiyama yia:ta ya: watle epo atlaiyo, “Di inoma ka:dene. Di ma tlamsiyamolowe solotama,” diyo.

³⁴ Yesuta yia: polowamama yia: inomaye u-umamaiyo. Epalati pakasiyamalalo yia: inomata ma-ka:ka:dlati yia:tapo Yesu alotle dolumtamalaiyo.

21

*Yesuta Yelusalem dla tale
(Maka 11:1-11; Luk 19:28-40; Yon 12:12-19)*

¹ Yesu mate ya: alotle tlalo so mate Yelusalem mo mateka:pi dla tamalemama Olipi tamali kikiwi isili dla mo yemala Betapage dla woyamaiyo. Yia: edla puame woyapo ha:ha:mama Yesuta ya: alotle tlalo so opa dapiyamteye taiya demama epo atlaiyo, ² “Wua: mo yemala itapu pola huma taiya. Wua: edla tame natilati donki aliyata ya: yemala mate kikitama hihimapo ha:ha:lati natilipe.

Epalati wua: yia: kikitamaye totowatipame na: watle el-empulupe. ³ Epapele dulu dla oplami haletapo wua:ye atlepiye, wua: asiyama atlemama, ‘Lodta aliya i solotamuwo,’ dlepe. Epalati oplamita wua: watle me-elemtaiya dlepe,” diyo.

⁴ Epedeme koko ita wowoyamaleye God tle yu hapame molo atlamalalo oplamita atlamale yu mate ala:lowedeme apiyo. Adipalati, ya:ta ipo atluwapo,

⁵ “Wua: Yelusalem so atlaiya, ‘Wua: dokopala oplamiye wua: dla mo-puapo.

Ya:ye pta sadena. Ya:ye donki aliya yemala tle puapo.’”

⁶ Epapeleye Yesu ya: alotle tlalo sotapo tame Yesuta atlamale koko eye halomaiyo. ⁷ Yia: tame donki ya:ya mate epo donki yemala mate eleme pumulaiyo. Epame yia: kapumale tluka uptipame donki aliya dimsisi di dla kolumalati Yesutapo di dla hetame polaiyo. ⁸ Epalati opa hapulomatapo yia: kapumale tlukaye uptipame api duka dla yalemtilati opitapo usiye kolepame Yesuta tlowe api dla yalemtaiyo. ⁹ Epalati Yesutapo aliya di tle matamhallati itapu dla tamha:ha:le so opa mate epo Yesu ko tle pumha:ha:le so matetapo yu teta:le mate epo atlamtamalaiyo,

“Deibidi Yami dla sisiyeiya.

Lod hi tle pua oplami dla sisiyeiya.

Di ikadepe dla hallalo God dla sisiyeiya,” demtamalaiyo.

¹⁰ Yesu Yelusalem mo dulu dla mo-ulatulati opa hapuloma edla ha:ha:le sotapo yiyelepame epo atlamyaiyo, “Oplami iye anata:?” demyaiyo.

¹¹ Epalati opa alumaletapo asiyama epo atlaiyo, “Iye God tle yu hapame molo atlalo oplami Yesupo. Ya:ye Galili mo pato dulu dla Nasalet mo yemala tle puapo,” diyo.

*Yesuta opaye Yu so aiyalma aya tle dodolomsalle
(Maka 11:15-19; Luk 19:45-48; Yon 2:13-22)*

¹² Yesu Yelusalem dla puame aiyalma aya dla hetaiyo. Ya: hetame natilati opata aiyalma aya dulu edla alinepi mate alisisi opi mateye asiyama mate halomyela natiyo. Epela natipame alimama ya:tapo aya dulu dla hutiyele alisisi yia: adulo mate epo alisisi e halomalalo so opa mate alikili dla dodolomsaliyo. Epo mani mila:pi meye-lope meyelope dle omha:ha:lalo sota mani kolumalaloye dodokotipo pololiyo. Epame opata seselema tea halopo puame hatitimalalo mape dodokotimaiyo.

¹³ Epame Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “God yu bukata ipo atlapo,
‘Na: aiyalma ayaye inoma sumalalo aya demha:ha:lepe,’
depo.

Amasiyama epapele tlope wua:tapo God ya: aya iye ma uhalalo aya dlepo,” diyo.

¹⁴ Epapele oloma edla Yesu aiyalma aya dulu dla hallati inoma pa:talo so mate epo akoloyalemale so mate ya: hala dla pumulaiyo. Epalati ya:tapo yia:ye ka:ka:diyo.

¹⁵ Amasiyama aiyalma aya dokopala so mate epo aiyalma imalalo so mate Yesuta koko ka:dle halomale natipame sikemte siyalasiyaladiyo. Epammama yia:tapo yimlalata aiyalma aya dulu dla ha:ha:mama “Yesu Deibidi Yami dla sisiyeiya” demyela dalepame sikemte alliyo.

¹⁶ Epame ma yia:ta Yesu watle epo atlaiyo, “Wa: yimlalata atlamya kokoye me-dalema:?” diyo.

Epalati asiyama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Yao, me-dalema. Amasiyama wua: God yu bukata atla kokoye ala posesa:lalo ha:ha:ma? Adipalati, God yu bukata epo atlapo,

‘Godtapo yimlala mate epo owayimlala mateta ya: hi di dla ta:dlowe kokoye me-imuwapo,’ depo.”

¹⁷ Epame Yesu yia: saliyome Yelusalem tle ma Betani mo dla ella taiyo.

Pigi dlomoko dalita powale

(Maka 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Utulalati Yesu ma Yelusalem dla ilame tamama daya ta:iyo. ¹⁹ Epalati tamama pigi dlomoko dalita api duka dla hallati dlomoko mita: depo natila tuwaiyo. Amasiyama dlomoko tlo pomilalo isikimi upa siyapo asipo halla natiyo. Epalati Yesutapo pigi dlomoko dali edla epo at-laiyo, “Wa: matle dlomoko pomimhallowa,” diyo. Epapele oloma medla dalitapo pakasiyamalalo mo-powaiyo.

²⁰ Yesu ya: alotle tlalo sotapo koko i natipo yiyelepame epo atlaiyo, “Pigi dlomoko dali iye adipammama pakasiyamalalo mo-poma:?” diyo.

²¹ Epalati Yesutapo asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Na: ikadepe koko wua: watle atlema. Wua: mikadepe depo ha:ha:mama malamale potatlamalalo hallepiye, na:ta dali hema koko halëye wua: ma epapele koko halowepe ala:lepe. Epame hatlo koko ipapele tlo pahalomolowa. Amasiyama wua: koko opi patoto ma me-halomelepe. Epammama wua:ta tamali hema atlemama ‘wa:skamu dokastapame yú dulu dla tulune,’ dlepiye, koko eta mepapelepe. ²² Epapedeme wua: apa koko solotamama koko eye ikadepe hali depo mikadepe dle mate God dla otele himilipiye, wua: koko eye halepe.”

Yesuta itiyamale dla atlanatili

(Maka 11:27-33; Luk 20:1-8)

²³ Yesu ma Yu so aiyalma aya dla hetame opa watle God yu imhallati aiyalma aya dokopala so mate epo Yu so dokopala so mateta puame Yesu watle epo atlaiyo, “Wa: apa itiyamale tle koko iye hamsela:ma:? Anta wa: watle itiyamale iye hamiwa:?” diyo.

²⁴⁻²⁵ Epalati Yesuta asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Na: mape wua: watle atlanatili yu hatlo atlowama. Anta Yon watle itiyamale hamiwa, opa yú dla ka:ka:timelepo depame? Godta itiyamale hamiwa, o oplamita itiyamale hamiwa? Epedeme wua:ta asiyama yu na: watle atlepiye, epalati na: ma asiyama na:ta itiyamale hamsela: iye wua: watle atlowepo,” diyo.

Epalati yia:ta yu i dalepame yiskamu yia: dulu dla esemyemama epo atlamyaiyo, “Di adipo atlepa:? Di Yonta itiyamaleye God tle puwa dlepiye, ma asiyama Yesuta di watle epo atellepe, ‘Ame wua: adipalati Yon yu dla pomikadepe dlalo wekuwa?’ dlepe. ²⁶ Epame di ma ya:ta itiyamaleye oplami tle puwa dlepiye, ma asiyama opata dia: dla siyalasiyaladlepe. Adipalati, opa hapulomata Yonye God tle yu hapame molo atlalo oplami ikadepe demdepo.” ²⁷ Epammama yia:ta asiyama Yesu watle epo atlaiyo, “Di podimalamana, Yonta itiyamale halë sitaliye,” diyo.

Epalati asiyama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Na: ma asiyama wua: watle na:ta itiyamale hamsela: iye po-atlowa,” diyo.

Yesuta akimlala dapiyamte mate wayu atlale

²⁸ “Epedeme wua: koko hema apa koko malama:? Oplami haletapo akimlala dapiyamte elemhalaiyo. Epa-peleye ya:tapo ka:yapa hamale maseyemala dla epo atlaiyo, ‘Wa: tame na: gla:pi dlomoko emale osalo dla oko hane,’ diyo.

²⁹ Amasiyama maseyemalatapo atlemama, ‘Na: alima,’ depame ma alotle malamale meyeloje depame oko hala taiyo.

³⁰ Epame ya: ata ma tame ya: maseyemala hale dla epo atlaiyo, ‘Wa: tame na: gla:pi dlomoko emale osalo dla oko

hane,' diyo. Epalati ya: maseyemalata atlemama, 'Yao, na: oko hala tlowepo,' depame ma potlalo wekiyo.

³¹ Epedeme akimlala dapiyamte dulu hema maseyemala aditapo ya: ata solotamale koko hauwa?"

Epalati asiyama aiyalma aya dokopala so mate epo Yu so dokopala so mateta epo atlaiyo, "Ka:yapa hamale maseyemalatapo ya: ata solotamale kokoye hauwapo," diyo.

Epalati Yesuta yia: watle epo atlaiyo, "Na: ikadepe koko wua: watle atlema. Ta:kis mani halomalalo so mate epame opa ala:msiyamalalo so wola: matetapo yia: tatile Pepele dimo dla u-ulapo tumama asiyama wua: tlo alikili dla pomellepe. ³² Adipalati, Yontapo wua:ye api ka:dle nati-ilati wua: ya: yu dalepame pomikadepe dena. Amasiyama bobtalimale so ewolotapo Yon yu dalepame mikadepe duwapo. Epame wua:tapo yia:ta mikadepe dle koko nati-pame malamale pomeyelo dlalo ha:ha:mama Yon yu dla ala pomikadepe dlalo wekuwapo."

*Batalipo omha:ha:lalo so kokoye wayu mate atlale
(Maka 12:1-12; Luk 20:9-19)*

³³ "Epame wayu hale i ma daliya. Alila haleta osalo ya: atapo ya: osalo dla gla:pi dlomoko ale emaiyo, epame alikili kosukuliyo. Epo dlomoko dala okolloweye ta:la dla munamu muwalepame matle alisisi e ompollowe kimna:ya di dla haiyo. Ya: epame opa opi watle omha:haiye depame ma mo hale pateka:mu dla halla taiyo. ³⁴ Ya: edla tame hallati dlomokota milipame namolowe alilata mopuaiyo. Epalati ya:tapo ya: oko so opi watle ya: osalo dla tame dlomokoye halopo puaiye diyo. ³⁵ Amasiyama osalo omha:ha:lalo sota yia:ta pula natipame hohopo opi tlo hohopoliyo. Epame opi tlo ewala mate kelepo potimaiyo.

³⁶ Epalati osalo ya: ata koko i dalepame matle oko so pasataleye taiya diyo. Amasiyama osalo omha:ha:lalo sotapo yia: mape mepo hohopolemama opi tlo ewalata kelepo potimaiyo. ³⁷ Epalati ma mosukulu dla ya: maseyemala tlo tane demama epo malamaiyo, ‘Osalo omha:ha:lalo sotapo na: maseyemala dla heodemama ya:ye poyumlowa,’ diyo.

³⁸ Amasiyama osalo omha:ha:lalo sotapo osalo ya: a yamita pulati natipame yiskamu yia: dulu dla epo atlamyaiyo, ‘Maseyemala itapo osalo ya: a elo dla halala. Epedeme ya:ye yumpame osalo iye dita halowa,’ demyaiyo. ³⁹ Epammama yia:tapo maseyemala eye osalo alikili dla hamamtame yumiyo. ⁴⁰ Epedeme osalo ya: ata puame ya: osalo omha:ha:lalo so dla apa koko hapa:?”

⁴¹ Epalati aiyalma aya dokopala so mate epo Yu so dokopala so mateta asiyama epo atlaiyo, “Osalo ya: ata puame osalo omha:ha:lalo soye potipame osaloye ma opa opi watle omha:ha:iya dlepe. Epedeme opa ewolotapo dlomoko ma hauwallowe oloma edla hauwalepame yoye halopi demha:ha:lepe.”

⁴² Epalati Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Wua: God yu bukata atlama kokoye posesa:lalo wekemdi? Adipalati, edla ipo atlapo,

‘Aya halalo sota alumiti allimama

alumiti hamastaletapo ma wata aya duka dla molopa
kestale some halapo.

Epedeme koko iye Lodta hauwapo.

Epalati dita koko i natipo yiyelemama sikemte
ka:dena depo.’

⁴³ Epedeme na: ikadepe koko wua: watle atlema. Pepele dimo kokoye wua: tle kolahapame ma opa anawolotapo Godta solotamale koko tlo halomha:ha:ma:, ma ewolo watle halopilipe. ⁴⁴ Epedeme oplami antapo alumiti edla kustamtame teyulupiye, ya:ye susupulastepo hamastlepe.

Epame alumiti etapo oplami haleye goludlepiye, oplami eye totola:timtame ellepe,” diyo.

⁴⁵ Epalati aiyalma aya dokopala so mate epo Pa:lisi so mate Yesuta wayu atlamale koko dalepame “di koko atlemhalema,” depo momalamaiyo. ⁴⁶ Epammama yia:tapo Yesu hamolowe apiye totamaiyo. Amasiyama opa hapulomatapo Yesuye God tle yu hapame molo atlalo oplami ikadepe demyelati dalepame ya:ye hamolowe wowota:iyo.

22

A:ya hamili daya dele dla wayu atlale

(Luk 14:15-24)

¹ Epame Yesu matle wayu mate ipo atlaiyo, ² “Pepele dimo kokoye ipapena. Dokopala oplamitapo yamita a:ya halowe dla daya pato dinapiyo. ³ Ya: daya ma dinapopo gudepame ma ya: oko so wadle taiya demama epo atlaiyo, ‘Wua: na:ta daya dinapele dla pulupo depame yu halop-imtauwa opaye elempuaiya,’ diyo. Epalati ya: oko sota yu hamtame opa ewolo atlamalati asiyama yia:ta pula alliyo. ⁴ Epela dalepame dokopala oplamitapo ya: oko so opa opiye mamisika: tame atlamama epo atlaiye diyo, ‘Aliya haloye mo-poyupo halema, epame daya ma madinapopo halema. Epapedeme wua: a:ya hamili daya dele dla puame daya deiya diye,’ diyo. ⁵ Amasiyama yia:tapo yu hamtame atlati opa opita yu i dalepame allimama ma yia: oko dla tamalaiyo. ⁶ Epalati ma opa opitapo yu i dalepo dokopala oplami ya: oko so opaye hohopolepame potimaiyo. ⁷ Epalati dokopala oplamitapo koko i dalepo sikemte siyaladepame ya: opa hapuloma wadle atlemama, ‘Yimkadulo potimalalo so ewoloye potipame yia: mo ma dlapa mistaiya,’ diyo.

⁸ Epame dokopala oplamitapo ya: oko so watle ma epo atlaiyo, ‘Daya patoye mo-dinapopo elema. Amasiyama na:ta sisilamale soye me-yia: batalimale koko tle populalo wekelepo. ⁹ Epedeme wua: tame mo duka dla siyama opa hapulomaye daya delepo depame elempuaiya,’ diyo. ¹⁰ Epalati ya: oko sota tame opa hapuloma ka:ka:dle so mate epo bobtalimale so mate elepame daya dele dla pumulaiyo. Epapele oloma edla aya dulu eye opata alumama sikemte pasataiyo.

¹¹ Amasiyama dokopala oplamita aya dulu edla opa natila hetamama natilati oplami haletapo a:ya hamili dla tluka didiyelalo epapele po-asilalo puame polla natiyo. ¹² Epalati dokopala oplamita ya: watle epo atlaiyo, ‘Namkale, wa: a:ya hamili dla tluka didiyelalo epapele po-asiyampolasema. Wa: aya dulu hema adipo matao?’ diyo. Amasiyama oplami etapo asiyama atlowe yu pa:iyo.

¹³ Epalati dokopala oplamitapo ya: oko so watle epo atlaiyo, ‘Oplami iye do mate epo hete mate kokotipoliyepame alikili amtuwale dla hamastaiya. Ya: edla halemama amale mate a:pe tetekelemhallepe,’ diyo.

¹⁴ Epedeme Godtapo opa hapulomaye ma-sisilamhalapo. Amasiyama ya: isikimi opa opi tlo elemhalapo.”

*Sisa dla ta:kis mani hapilowe koko
(Maka 12:13-17; Luk 20:20-26)*

¹⁵ Epame Pa:lisi sotapo alikili dla tame Yesutapo batalimale koko atlati ya:ye hamolowe kokoye esemaiyo.

¹⁶ Epammama yia:tapo yia: opa mate epo Helod ya: opa mate Yesu hala dla taiya diyo. Epalati opa ewolota tame Yesu watle epo atlaiyo, “Imalalo oplami, dimalamana, wa:ye ikadepe koko tlo halalo oplamipo. Epame wa:ta God koko imama ikadepe koko siyapo tlo imdepo. Epame wa:

opa powota:semde. Epo wa: opa isikimi kapala di dla pot-lamasemde. ¹⁷ Epedeme wa: di atlane, di ka:deta:, Loum dokopala oplami Sisa watle ta:kis mani halopiliweye?” diyo.

¹⁸ Yesu yia:ta batalipo malamale kokoye momalanati-pame yia: watle epo atlaiyo, “Wua: wuskamu pepemalalo sopo. Wua: adipalati na:ye elemala natilowedeme amma:?” ¹⁹ Epedeme wua:ta ta:kis mani kolumha:ha:lalo mani hal-eye na: watle nati-ya.” Epalati yia:ta ya: watle elo mani hale hamiyo. ²⁰ Epalati Yesutapo yia: watle epo atlaiyo, “Mani hema ana mila:pi mate epo ana hi mate hutiyema:?” diyo.

²¹ Epalati asiyama yia:ta epo atlaiyo, “Sisa mila:pi mate epo ya: hi mateta hutiyema,” diyo. Epapalati Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Wua: epapedeme Sisa teteye Sisa watle halopiya, epame God teteye God watle halopiya,” diyo.

²² Yia:tapo yu i dalepo sikemte yiyelepame Yesu saliy-ome ma-tamalaiyo.

*Palli tle ma silliwe dla Yesu watle atlanatili
(Maka 12:18-27; Luk 20:27-40)*

²³ Epame alila oloma edla Sa:dusi so opa opita Yesu hala dla pumulaiyo. Opa iwolota atlemama, “Palli sota ma posilliwa,” demdepo. Epeleye yia:tapo puame Yesu watle epo atlaiyo, ²⁴ “Imalalo oplami, Mosesta di watle molo atlale yuye ipo ilipo hamiwapo. ‘Oplamitapo a:ya hapo yimlala pohatitimalalo halepo polopiye, ma oplami e ya: eita sepeyama eye hapo ya: bapa elo dla ha:ha:lowe yim-lala hatitimelepe,’ duwapo. ²⁵ Epapedeme oplami hale-tapo akimlala 7 hatitimaiyo. Epame yia: bapa tatlle a:ya haiyo. Epo yimlala pohatitimalalo halemama powaiyo. Epalati ma medla hallalota ya: bapa ya:llu sepeyama me-eye haiyo. ²⁶ Ya: mape yimlala pohatitimalalo powaiyo. Epela ma medla hallalota sepeyama hatlo me-eye haiyo.

Amasiyama ya: mape yimlala pohatitimalalo powaiyo. Epamtamama akimlala 7 hapuloma ewolotapo yimlala pohatitimalalo pataiyo. ²⁷ Epo a:ya sepeyama eta mosukulu powaiyo. ²⁸ Epapedeme palli tle silliwe oloma edla a:ya eye ikadepe ana ya:llu depa:? Adipalati, yia:ta 7ta a:ya hatlo metlo halompuwapo,” diyo.

²⁹ Amasiyama Yesuta asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Wua:ye yeitamale sopo. Adipalati, wua: Godta itiyamale mate epo ya: yu mate ala yeitamha:ha:po. ³⁰ Adipalati, palli sota wabasi tle sillipiye, yia: matle wola: mate epo opa mate pohalomha:ha:lowa. Amasiyama yia:tapo God ya: banakaka sota Pepele di dla ha:ha:ye epapele some ha:ha:lepe. ³¹ Epedeme wua: Godtapo palli sota matle pasakalo depo silliwe koko dla atlale yuye posesa:semdi? Adipalati, ya:ta epo atluwapo, ³² ‘Na:ye Ai:iblaham ya: Godpo, epo Aisek ya: Godpo, epame Yokob ya: Godpo,’ duwapo. Epapedeme God iye popalli so yia: God. Hao, pasakalo ha:ha:lalo so yia: Godpo.” ³³ Epalati opatapo Yesuta imale koko i dalepame sikemte yiyeliyo.

Aiyalma hatitimale dulu dla adita patota:?

(Maka 12:28-34; Luk 10:25-28)

³⁴ Yesuta Sa:dusi sota yuhalowe api himomelle koko natipame asiyama Pa:lisi sotapo yimkata alupame esemaiyo. ³⁵ Epame yia: dulu dla aiyalma imalalo oplami haleta Yesu elemala natilowedeme puame ya: watle epo atlaiyo, ³⁶ “Imalalo oplami, Mosesta aiyalma hatitimale dulu dla aiyalma adi tlo sikemte patota:?” diyo.

³⁷ Epalati Yesutapo asiyama epo atlaiyo, “‘Wa: Lod wa: Godye sikemte malahalane, wa: dupa dulu malamale tle, epo wa: soko tle, epame wa:ta malamale tle.’”

³⁸ Epedeme aiyalma hatitimale dulu dla aiyalma itapo ikadepe pato halapo. ³⁹ Epame ya: ko tle aiyalma hale pato me-epapele sepeleye ipo,

‘Wa:ta wa:skamu sikemte malamdiye,
epammama wa: amkale ma sikemte malamhalane.’

⁴⁰ Epedeme Mosesta aiyalma hatitimale hapuloma mate epo God tle yu hapame molo atlamalalo sota hatitimale hapuloma matetapo aiyalma dapiyamte iwolo dla hitaha:ha:po.”

Kelisoye ana yamita:?

(Maka 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹ Pa:lisi so ala yimkata me-alupo popa:lati Yesuta yia: watle epo atlaiyo, ⁴² “Wua: Keliso kokoye adipo malama:, ya:ye ana yamita:?” diyo. Epalati yia:tapo epo atlaiyo, “Deibidi yamipo,” diyo.

⁴³ Epalati asiyama Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Ame adipalati Deibiditapo Soko tle atlemama Kelisoye ya: Lod duwa? Deibidita meyelo epo atluwapo, adipalati,

⁴⁴ ‘Godta na: Lod watle epo atluwapo,
Wa: na: dowala tiyama dla polane.

Epalati na:tapo wa: watle opahale demha:ha: soye wa: hete sitali isili dla hatitimolowepo,’ duwapo.

⁴⁵ Epedeme Deibidita Kelisoye ya: Lod duwapo. Ame adipammama Kelisoye Deibidi yami depa:?” diyo. ⁴⁶ Epalati oplami haletapo ya: yu ipi dla yu hale asiyama po-atlaiyo. Epedeme oloma etle ma oplami haletapo Yesu watle atlanatili yu hale atloweye wowota:m diyo.

23

Yesuta aiyalma imalalo so mate epo Pa:lisi so mate yia: koko dla imale

(Maka 12:38-39; Luk 11:43-46, 20:45-46)

¹ Epame Yesuta ma opa hapuloma dla epo ya: alotle tlalo so dla epo atlaiyo, ² “Aiyalma imalalo so mate epo Pa:lisi so mate yia: dla itiyamale elapo, yia:tapo Mosesta aiyalma hatitimale wua: dla imolowe. ³ Epedeme yia: yu dla salladepo siyamama yia:ta atlamha:ha: kokoye halomha:ha:iya. Amasiyama wua: yia:ta moto mate koko halomha:ha: e natipame wua: ma e halomiya. Adipalati, yia: aiyalma koko wua: dla ipo ma miyelo moto mate koko eye pohalomasemde. ⁴ Epapedeme yia:ta aiyalma imale kokotapo opa dla upiyele pato hapimdepo. Amasiyama yia:tapo yimkadulo gagademama upiyele ipi eye ma miyelo pohasemde.

⁵ Epedeme yia:ta koko halomale dulu dla isikimi opatapo yia:ye natilipo depa ammdepo. Epame yia: God yu ipi ilalimaleye dawale patoto tilimale epapele dulu dla hatitipo didiyepo siyamdepo, opata natilipo depame. Epame opata natilipo depame yia:ta inoma sumama tluka didiyelalo patoto seselemalliye didiyepo siyamdepo. ⁶ Yia: epame dita inoma sumalalo aya dla epo daya pato dele dla itapu ikadepe dla popa:lowe tlo solotamdepo. ⁷ Epame api duka dla opata yia: dla heodepame namkale dle yu atlamalati yia: sikemte dallowe tlo solotamdepo. Epame yia: ma solotamdepo, opatapo yia: watle imalalo so dlepo depame.

⁸ Amasiyama poka:dena, opatapo wua: watle atlemama imalalo oplami dloweye. Adipalati, wua: imalalo oplamiye hatlopepo. Epame wua: dulu dla haleta potla:mtamhalasema. ⁹ Epame ta:lamo hema oplami hale watle atlemama a demiya. Adipalati, wua: A hatlope Pepele dimo dla halapo. ¹⁰ Epame poka:dena, oplami haletapo wua: watle atlemama dokopala oplami dloweye. Adipalati, wua: dokopala oplami mape hatlo Kelisopo. ¹¹ Epedeme wua: dulu dla salladepo sela:lalo oplamitapo

pato halapo. ¹² Epapedeme opa anawolotapo yiskamu yia:ye di dla halopo hetamha:ha:ma:, asiyama Godtapo yia:ye isili dla ipila:lepe. Amasiyama opa anawolotapo yiskamu yia:ye isili dla halopo tulumha:ha:ma:, yia:ye asiyama Godta di dla ipila:lepe.”

Ka:e, aiyalma imalalo so mate epo Pa:lisi so mate!

(Luk 11:39-52, 20:47)

¹³ “Epapedeme ka:e, aiyalma imalalo so mate epo Pa:lisi so mate, wua: wuskamu sikemte pepeyalimalalo sopo! Wua: yimkadulota Pepele di dla ulatuluw-eye api komha:ha:po. Epame wua: muwolo edla polatuwasemde.

[¹⁴ Ka:e, aiyalma imalalo so mate epo Pa:lisi so mate, wua: wuskamu sikemte pepeyalimalalo sopo! Wua: isikimi elemale tle sepeyamataloye dodolomsalepame yia: ayaye kokolahamdepo. Epame wua: opa hapuloma inoma dali tle inoma sumale yu seselemalli atlamdepo. Epedeme wua: asiyama wotiyalle pato halepe.]

¹⁵ Ka:e, aiyalma imalalo so mate epo Pa:lisi so mate, wua: wuskamu sikemte pepeyalimalalo sopo! Wua: solotamde, po-Yu so opatapo ma Yu so dlepo depame ta:lamo pato dla opaye totamsiyamdepo. Epame wua:ta oplami hale ma-hampame wua:ta batalipo imale koko mate ya:ye sikemte batalipo hamastamdepo. Epapele koko tle wua:tapo ya:ye Dlapa mo dla semtamama am-mdepo.

¹⁶ Ka:e, wua: wolomape! Wua: inoma watalo so tlope ma inoma pa:talo so some opaye elemtapo. Epame wua:tapo ipo imdepo, ‘Oplami haletapo yu itiyapo himimama aiyalma aya hi mate aiyalma soloweye pase koko pato,’ demdepo. ‘Amasiyama oplami antapo aiyalma aya dulu dla mani ela hi tle yu itiyapo himimama aiyalma selepiye, e tlo koko pato,’ demdepo. ‘Epammama ma alotle

yu itiyapo himili eye pohauwokokomolowa,' demdepo. ¹⁷ Wua: yiyilamale sopo! Manita koko pato pohalasema. Amasiyama aiyalma ayata koko pato halapo. Adipalati, mani eta aiyalma aya dulu dla ellati mani e ma aiyalma depo elapo.

¹⁸ Epame wua: ma ipo imdepo, 'Oplami haletapo yu itiyapo himimama God watle namkale dle alisisi ha:po hamilalo tile, aiyalma aya dulu dla pola, e ya: hi tle aiyalma soloweeye pase koko pato,' demdepo. 'Amasiyama ya:ta yu itiyapo himimama tile edla namkale dle alisisi himili e hi tle aiyalma selati e tlo sikemte koko pato,' demdepo.

¹⁹ Wua: inoma pa:talo sopo. Aiyalma aya dulu dla tile pola dla himili alisisita koko pato pohalasema. Amasiyama tileta koko pato halapo. Adipalati, tiletapo namkale dle alisisi hamili eye aiyalma demdepo. ²⁰ Epedeme oplami antapo yu itiyapo himimama tile hi tle aiyalma selepiye, ya: isikimi tile hi siyapo mate aiyalma posolowa. Amasiyama ya:tapo tile hi mate epo tile edla namkale dle alisisi himili e ya: hi mate aiyalma selepe. ²¹ Epame oplami antapo yu itiyapo himimama aiyalma aya hi tle aiyalma selepiye, ya: isikimi aiyalma aya hi siyapo mate aiyalma posolowa. Amasiyama ya:tapo aiyalma aya hi mate epame dulu edla hallalo God hi mate aiyalma selepe. ²² Epame oplami antapo yu itiyapo himimama Pepele dimo hi tle aiyalma selepiye, ya: isikimi Pepele dimo hi siyapo mate aiyalma posolowa. Amasiyama God hi mate epo ya:ta pollalo hi mate aiyalma selepe.

²³ Epapedeme ka:e, aiyalma imalalo so mate epo Pa:lisi so mate, wua: wuskamu sikemte pepeyalimalalo sopo! Wua: God dla namkale dle alisisi hapimama mala mate epo sosoko mate epo alisisi opi yimka:sikili mate woloma kolumale 10 dulu dla kolumale hatlope God watle hapi demha:ha:mama asiyama aiyalma hatiti-

male dulu dla koko patoto hutiyē halomolowe tlo wow-elimdepo. Eye ka:dle koko halowe mate, epo ya:mkale bokotiyapo malamolowe koko mate, epo mikadepe dlowe koko matepo. Epedeme koko patoto e tlo woloma halomha:ha:iya. Epammama God dla namkale dle alisisi halopiliwe koko ma wowelimiya. ²⁴ Wua: inoma pa:talo sopo. Wua: amama yemalata wua: daya dla pollati woloma natipame alikili dla auwemdepo. Amasiyama aliya patota wua: mila:pi dla ellati e ponatilalo me-gola:demdepo.

²⁵ Epapedeme ka:e, aiyalma imalalo so mate epo Pa:lisi so mate, wua: wuskamu sikemte pepeyalimalalo sopo! Wua: muwolo kapo mate epo palita mate alikili tlo sikemte howahalomama asiyama dulu tlo pohowahalalo wekemdiye, wua: ma mepo ha:ha:po. Adipalati, wua:tapo kapala di tlo howahalomdepo. Amasiyama wua: dupa duluye batalimale koko mate epame alisisi solotamolowe koko mateta sikemte poposatilipo hutiyepo. ²⁶ Pa:lisi so, wua: ikadepe sikemte inoma pa:talo sopo. Wua: ka:yapa wua: kapo dulu mate epo palita dulu mate tatile howahalo-maiya. Epapelepiye, alikili ma mepo ullu pa:po hallepe.

²⁷ Epapedeme ka:e, aiyalma imalalo so mate epo Pa:lisi so mate, wua: wuskamu sikemte pepeyalimalalo sopo! Wua: wabasi ka:pi dinapopo halemdiye, epapele some ha:ha:po. Adipalati, wabasi di tle tlo sikemte ka:pi dinapopo halemdepo. Amasiyama duluye powale elo mate hutallu mate sikemte wokasepo elemdepo. ²⁸ Epammama wua: opa mila:pi tle wuskamu wua:ye ka:ka:dle so dem-siyamdepo. Amasiyama wua: isikimi wuskamu pepeyalimalalo sopo. Adipalati, wua: opasi duluye batalimale kokota poposatilipo hutiyepo.

²⁹ Epapedeme ka:e, aiyalma imalalo so mate epo Pa:lisi so mate, wua: wuskamu sikemte pepeyalimalalo sopo! Wua:ta God tle yu hapame molo atlamalalo so

palli hatili wabasi di tle aya yimlala halopame ka:pi dinapomha:ha:po. Epammama ka:ka:depo ha:ha:le sota palli wabasi mape wua:ta mepo ka:depo dinapomha:ha:po. ³⁰ Epame wua: ma epo atlamha:ha:po, 'Di mamadulota ha:ha:uwa oloma edla di ma me-ha:ha:matiye, di God tle yu hapame molo atlamalalo soye dia: mate pe-epo potima,' demha:ha:po. ³¹ Amasiyama wua:ta epo atlamha:ha: koko tle muwolo wuskamu wua:ye God tle yu hapame molo atlamalalo so potimale yia: mamadulopo demha:ha:po. ³² Epedeme wua: mamadulotapo batalimale koko kotiyapo meluwaye ma wua:ta mosukulu dla tame gudiya. ³³ Wua: ilama yimlalapo. Apa kokotapo wua:ta Dlapa mo dla tamalaye himomelepa:?

³⁴ Epedeme na: wua: watle God tle yu hapame molo atlamalalo so mate epo ka:ka:dle so mate epo God yu imalalo so mate taiya dlowepo. Amasiyama wua:tapo opiye potimelepe. Epo opiye dali yekelemhimili dla gogodlalimelepe. Epame opiye aiyalma aya dulu dla hohopollepe. Epalati opiye wua:tapo wotiyalle hapimha:ha:mama mo hale tle ma mo hale dla dodolomsalemha:ha:lepe. ³⁵ Epedeme ta:lamo hema wua: mamadulotapo ka:ka:depo ha:ha:lalo soye mopotimpuwapo. Epammama yia:tapo ka:dle oplami Eibol tle yumuluwe kotiyapame potimpuame Belekaya yami Sekalaya yumpo guduwapo. Epedeme yia:tapo Sekalayaye aiyalma aya ka: epo God dla alinepi poyupo halomalalo tile ka: duka dla hallati yumuwapo. Epapedeme wata ha:ha: so wua:tapo wua: mamadulota ka:yapa God tle yu hapame molo atlamalalo so potimpuwa yia: batalimale asiyamaye wua:ta halepe. ³⁶ Epedeme na: ikadepe kokoye wua: dla atlema. Wua:tapo wua: mamadulo batalimale asiyamaye halepe.”

Yesuta Yelusalem koko dla dupa kolle
(Luk 13:34-35)

³⁷ “Yelusalem, Yelusalem, wa: adipalati God tle yu hapame molo atlamalalo so potimama Godta taiya dle soye ewala mate kelemhalemdi? Na: alila adisowa dla gagapota ya: yimlalaye woloma suku dulu dla ipila:po opolomdiye, epapolowedeme na:ta wa: yimlalaye elem-puluwe solotamduwapo. Amasiyama yia: posolotamdena. ³⁸ Epapedeme Yelusalem so, wua: daliya. Wua: aiyalma ayaye aya siyapo hallepe. ³⁹ Epedeme na: ikadepe kokoye wua: watle atlema. Wua: matle na: mila:piye ponatilowa. Amasiyama alilata pulati wua:tapo epo atlamyelepe, ‘God hi mate pua oplami dla sisiyeiya,’ demyelepe. Epapele oloma edla wua:tapo ma na: mila:pi natilipe.”

24

Yesuta aiyalma aya dokostlowe atlale
(Maka 13:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Yesu aiyalma aya saliyome ma-tamhallati ya: alo-tle tlalo sota puame ya: watle atlemama “aiyalma aya ka:pi dinapele pola i natine,” diyo. ² Amasiyama Yesuta epo atlaiyo, “Wua: koko hapuloma iye woloma natiya. Na: ikadepe koko wua: watle atlema. Aya hema ewala haletapo matle yimkadulo tama di dla popopa:lowa. Amasiyama aya e dokostlati ewala hapuloma etapo matle ta:la dla teteyupo tulumu popa:myelepe,” diyo.

Wotiyalleta kotiyamolowe alila
(Maka 13:3-23; Luk 21:7-24)

³ Epame Yesu Olipi tamali di dla hetame pollati ya: alotle tlalo sota miyelo puame ya: watle ipo atlanatiyo, “Wa: di atlane, aiyalma aya dokostlowe alilaye adipalalota:? Epame wa:ta puluwedeme hallati apa kokota woyapa:?”

Epame ta:lamo mosukuluta woyamolowedeme hallati ma apa kokota di watle nati-ipa:?”

⁴ Amasiyama Yesuta ma yia: watle epo atlaiyo, “Ka:e wolomape! Oplami haleta wua:ye ikadepe api tle ma alikili dla elemtullala. ⁵ Adipalati, opa opitapo na: hi mate puame atlamyemama yiskamu yia:ye Kelisopo demyelepe. Epamyemama yia:ta opa pasataleye ikadepe api tle alikili dla eleme telepe. ⁶ Epapedeme wua: opahale koko mate epo natalimale koko mateta wowoyamalati dalepame ase sikemte wowota:miyo. Ame adipalati, koko ipapele tatile wowoyamelepe. Amasiyama dulu edla mosukulu alilata yipta populuwa.

⁷ Mo haletapo mo hale mate opahale de demyelepe. Oloma edla mo opi dla daya pa:le kokotapo pulupe. Epo allutuwale patotota mo opi dla ellepe. ⁸ Epapele kokota wowoyamelepiye, wotiyalle alilata kotiyamama apelepe.

⁹ Epapele dulu dla opatapo wua: dla wotiyalle hapi-pame potimolowe dla eleme telepe. Epame wua:ta na: dla mikadepe dle koko tle opa hapulomatapo wua: dla elle pato himha:ha:lepe. ¹⁰ Epapele oloma edla opa opitapo yia:ta mikadepe dleye polollepe. Epammama yia:tapo yimkadulo mikadepe dle soye allimama yia: dla opahale demha:ha: so dla hohopo ilipe. ¹¹ Epame biskapa God yu molo atlamalalo sotapo wowoyapame opa opiye elemala natilipe. ¹² Epapele dulu dla batalimale kokota sikemte ta:mhetlati asiyama opatapo ya:mkale bokotiyapo malamolowe kokota pomelepe. ¹³ Amasiyama oplami antapo ya:ta mikadepe dleye kokalepo halemama mosukulu dla tame woyamelepiye, ya: pasakalo hallowe halepe. ¹⁴ Epedeme mo hapuloma dla opa hapulomata ikadepe koko dlallepo depame ka:dle yu Pepele dimo kokoye atlamtelepe. Epalati ka:dle yuye opa hapuloma

dla ma-atlamtepo gudepo hallati ta:lamo mosukuluta edla woyamelepe.

¹⁵ Epedeme sesa:lalo oplami, wa: yu i ya: dulu kokoye woloma hane. Adipalati, God tle yu hapame molo atlalo oplami Da:niyolta epo atluwapo, ‘Wua: ulugiyemale alisisi batalimaletapo aiyalma aya dulu dla tulumhalla natilipe,’ duwapo. ¹⁶ Epalati Yudiya sotapo ulugiyemale alisisi e natipame tamali di dla pohetlepe. ¹⁷ Epame oloma edla aya potopali dla pollalo oplamitapo poka:dena, ma aya dulu dla tuwame ya: alisisi halomolowe. ¹⁸ Epame osalo dulu dla sela:lalo oplamitapo ma ilame aya dla ya: tluka alisisi pahalomala tlowa. ¹⁹ Epo oloma edla mopapo koko watalo so mate epo owayimlala meme ilimalalo so matetapo potlowe pta kokalle pato natilipe. ²⁰ Epapedeme wua:ta potlowe alilata teneyapi dla o dita inoma sumalalo alila dla powoyamalalo wekelepo depame God dla inoma sumale yu himme ha:ha:iya. ²¹ Adipalati, oloma edla wotiyalle koko patota pulupe. Epedeme ta:lamo kotiyamale oloma etle pualeye, opatapo wotiyalle koko ipapele ponatimdena. Epame wotiyalle koko pato ita tame gudlepiye, ma alotle wotiyalle koko ipapeleye ponatilowa. ²² Amasiyama epapele tlope Godta wotiyalle alila iye kiyepo mellepe. Adipalati, ya:ta alila selemalipo melematiye, oplami haleta wotiyalle dulu edla halloweye po-ala:ma. Amasiyama wotiyalle dulu edla Godta sesa:lemale so opa ma me-ha:ha:deme ya:tapo alila eye kiyepo mellepe.

²³ Oloma edla oplami haleta puame, wua: wate atlemama, ‘Iye Kelisopo’ o ‘Huma natine, eye Kelisopo,’ dlatiye, ya: yu dla mikadepe demiyo. ²⁴ Adipalati, biskapa elemala natilalo keliso mate epo biskapa God yu molo atlamalalo so matetapo puame ulugiyemale koko patoto halomyelepe, Godta sesa:le so elemolowa depame.

²⁵ Epedeme koko iye ala powowoyamalalo hallati na: tatile wua:ye molo atlamayo.

²⁶ Epapedeme oplami haletapo wua: watle atlemama ‘Kelisoye dalupa dulu dla halema,’ dlati natila tamiyo. Epame ma ya:tapo ‘Kelisoye aya dulu dla halema,’ dlati mikadepe demiyo. ²⁷ Adipalati, omaplatapo hela:hela:demama ta:lamo pato hela:demdiye, epapele some wua:tapo Opa Yamita pulati natilipe. ²⁸ Mo hadima hutale ellepiye, kepilitapo hutale e dlowedeme tame edla topulumdepo.”

Opa Yamita puluwe koko

(Maka 13:24-37; Luk 21:25-36, 17:26-36)

²⁹ “Epame wotiyalle alila ita tame gudlati pakasiya-malalo ‘salita sumtlepe.

Epalati mamata ma hela:dle pohamilowa.

Epo tamili mape omapla di dla popa:ye ta:la dla teteyulupe.

Epame itiyamale alisisi omapla di dla ha:ha:tapo hohoulalumama itiyamale pa:lepe.’

³⁰ Oloma edla Opa Yamita puluwe kokoye omapla di dla imale koko hamilati opata natilipe. Epalati opa hapulomatapo koko e natipame dupa kolle mate sikemte a:lemyelepe. Epapele oloma edla opatapo Opa Yamiye wuala dulu tle hela:dle mate epo itiyamale pato mate pulati natilipe. ³¹ Epame ya:ta pumama ya: banakaka soye hulu yu mate taiya dlepe, Godta sesa:le so opa hapuloma ta:lamo pato dla ha:ha:mtaye elemtelepo depame.

³² Epedeme wua: ipili dali tle koko i malamaiya. Wua: ipili tokiyeta matlati natipame sali silaplowe alilata mokotiyama depo malamdepo. ³³ Epedeme koko i ma epapena. Wua: na:ta atlama koko ita wowoyamalati natipame Opa Yamita puluweye mo-mateka:pi mle dlepe. ³⁴ Na:

ikadepe kokoye wua: watle atlema. Wata oloma hema ha:ha: soye ala me-ha:ha:latai koko hapuloma ita wowoy-amelepe. ³⁵ Epedeme pepele di mate epo ta:lamo mate pa:lepe. Amasiyama na: yu tlo popa:lowa.

³⁶ Epedeme Opa Yamita puluwe alilaye oplami haleta poya:malamana. Epame God ya: banakaka so Pepele di dla ha:ha: mate epo God Yami mate yia: ma poyia:malamana. Amasiyama hatlo God tlo alila eye ya:malamana. ³⁷ Epedeme Nowata haluwa oloma edla koko wowoyamuwaye, epammama ma Opa Yamita puluwe oloma dla mepo woyamelepe. ³⁸ Adipalati, Nowata halale oloma edla yúta ala populalo hallati opatapo daya mate epo yú mate dlomha:ha:mama opa mate wola: mate halomha:ha:mdiyoy. Epamha:ha:le oloma edla alila haleta Nowatapo koa dulu dla tuwaiyo. ³⁹ Nowata koa dulu dla tulati opa hapulomatapo koko woyamoloweye ala yeitapo ha:ha:latai yúta puame poyuiyo. Epammama Opa Yamita puluwe alila dla opa hapulomata dinapopo ha:ha:latai populuwa. ⁴⁰ Amasiyama alila oloma edla opa dapiyamtetapo osalo dulu dla oko hamsiyamalatai hale tlo hamame hetamama hale tlo medla pomellepe. ⁴¹ Epame oloma edla wola: dapiyamtetapo daya yulumha:ha:latai hale tlo hamame hetamama hale tlo medla pomellepe.

⁴² Epedeme wua: woloma dinapopo omha:ha:iya. Adipalati, powua:malamana Lodta puluwe alilaye. ⁴³ Amasiyama wua: koko iye woloma malamaiya. Oplamitapo uhalalo oplamita ya: aya dla puluwe alilaye dallepiye, ya: ma-dinapo polomama ompollepe. Epame uhalalo oplamita mo-pulati natipame ya:ye dodolomelepe. ⁴⁴ Epapedeme wua: mape ma-dinapopame dalemha:ha:mama omha:ha:iya. Adipalati, wua: powua:malamana, Opa Yamita puluwe alilaye.”

Oko ka:depo halalo oplami mate epo oko batalipo halalo oplami mate

(Luk 12:41-48)

⁴⁵ “Koko dla salladepo sela:mama oko ka:depo hamhalalo oplami anata:? Dokopala oplamitapo epapele oplami dla itiyamale hamilipe, ya:tapo ya: oko so hapuloma omhalemama ma yia: dla daya alemhallepo depame. ⁴⁶ Adipalati, dokopala oplamitapo haka:ma dla tame halepo puame natilati ya: oko oplamita woloma ya: okoye ka:depo hamhalale natipame ya: dla siyele hamilipe. ⁴⁷ Epapedeme na: wua: dla mikadepe koko atlema. Dokopala oplamitapo ya: oko oplamita woloma okoye ka:depo hamhalla natilipiye, ya:tapo ma ya: watle ya: alisisi hapulomaye omhalane dlepe.

⁴⁸⁻⁴⁹ Amasiyama oko batalipo halalo oplamitapo ya: dokopala oplamita ala hapele populalo hallati natipame epo atellepe, ‘Na: dokopala oplami hapele popuasema,’ depame ya:mkadulo oko soye hopolemhalemama kawata yú dlalo so eleme daya mate yú mate dlomhalemdepo. ⁵⁰ Ya: epamhalemama podinapolalo hallati ya: dokopala oplamita puame woyamelepe. ⁵¹ Epalati ya: dokopala oplamitapo puame ya:ye sikemte hopolepame alikili dla ka:stlepe, ya:tapo yiskamu pepemalalo so mate hallepodepame. Epalati ya:tapo edla tame halemama amale mate a:pe tetekelemhallepe.”

25

Ipilatalo 10 koko dla wayu atlale

¹ “Alila oloma edla Pepele dimo kokota puluweye ipapena. Ipilatalo 10tapo yia: tuloma halopo a:ya hala pua oplami dla ompopa:la taiyo. ² Epapeleye yia: dulu dla wola: 5 opiye sikemte sasalalimale soyo. Asiyama wola: 5 opi tlo sikemte hutulli soyo. ³ Epapele dulu dla

sasalle so wola: yia: tamalemama tuloma yú pasto tilipo tamalaiyo. ⁴ Amasiyama hutulli so tlo tuloma yú pato tilipo tamalaiyo. ⁵ Yia: tame ompopa:lata a:ya halowedeme pua oplamiye yipta popuaiyo. Epalata yia:ta hapulomata inoma teta:mama mo-hutiyeiyo.

⁶ Epame mo-utula:la dukuslopi dla oplami haletapo yu teta:le mate epo atlaiyo, 'A:ya hala pulalo oplamiye mo-mateka:pi dla pumhalemo. Epedeme wua: tame ya:ye umaiya,' diyo.

⁷ Epalata ipilatalo hapulomata yimkata sillipame yia: tuloma o-ota:timaiyo. ⁸ Amasiyama sasalle sotapo hutulli so wola: wale epo atlaiyo, 'Di tuloma yúye mo-pokadla yakoma. Wua: di tuloma yú hapiya,' diyo.

⁹ Epalata asiyama hutulli so wola:tapo yia: wale epo atlaiyo, 'Hao. Dita di tuloma yúye wua: tuloma dla sisimamelepiye, dia: mate po-ala:lowa. Epapedeme wua: tame alisisi aya dla tuloma yú amko tilimaiya,' diyo.

¹⁰ Amasiyama yia: ala tuloma yú tilimala tlata a:ya hala pulalo oplamita mo-puame woyamaiyo. Epalata hutulli so wola: ya: ompopa:letapo ya: mate daya dlowedeme aya dulu dla me-hetaiyo. Yia: aya dulu edla me-hetame popa:lata kokolomaye mo-godiyo.

¹¹ Amasiyama sasalle sotapo ma-alotle puame kokoloma dla heyulumama epo atlaiyo, 'Kokoloma gowaladiya, di aya dulu dla tuluwama,' demha:ha:iyo.

¹² Amasiyama a:ya hala pulalo oplamitapo asiyama yia: wale epo atlaiyo, 'Hao. Wua: pomatiliwa. Adipalata, na: wua: kokoye ikadepe pona:malamana,' diyo.

¹³ Epedeme wua: woloma omha:ha:mama dalemha:ha:iya. Adipalata, Opa Yamita puluwe alilaye powua:malamana."

*Oko so dapahatlope koko dla wayu atlale
(Luk 19:11-27)*

¹⁴ “Epame Pepele dimo koko ma ipapele some hallepe. Dokopala oplamitapo mo pateka:mu dla tlowedeme ya: oko so sisilamaiyo. Epame yia: watle ya: alisisi woloma omha:ha:iye diyo. ¹⁵ Epammama ya:ta ya: oko so dla mani halopimama yia:ta momalamale mate ala:le maniye halopiyo. Epammama ya:tapo sikemte malamale oplami watle 5,000 elo mani halopiyo. Epo ma oplami hale ya: ko tle hallalo watle 2,000 elo mani halopiyo. Epame ma mosukulu alo dla hallalo oplami watle 1,000 elo mani halopiyo. Epame ya: ma mo pateka:mu dla halla taiyo. ¹⁶ Epapalati ya: oko so dulu dla 5,000 elo mani halomale oplamitapo mani e mate tame alisisi aya tipo halemama ma 5,000 elo mani opi halomaiyo. ¹⁷ Epalati 2,000 elo mani halomale oplami mape mepapiyo. Epammama ya:tapo 2,000 elo mani mate ma tame alisisi aya tipo halemama ma 2,000 elo mani opi halomaiyo. ¹⁸ Amasiyama 1,000 elo mani halomale oplamiye ya: mani e hapame tame koko hale pohalalo isikimi ta:la muwalepo dulu dla hamatiyo. Epapele koko tle ya: mani hale pohaiyo.

¹⁹ Dokopala oplamitapo mo pateka:mu dla tame halepo depame ma ilame mo-puaiyo. Ya: puame ya:ta mani halopili soye sisilamaiyo, ya:ta yia: watle mani hapiliye ma adisowa hutiyema: depo dallowedeme. ²⁰ Epalati 5,000 elo mani halomale oplamitapo mani hampuame epo atlaiyo, ‘Dokopala oplami, wa:ta na: watle 5,000 elo mani halopiwaye ma wata mo-pasatamama 10,000 elo mani umpo elapo,’ diyo.

²¹ Epalati dokopala oplamitapo asiyama ya: watle epo atlaiyo, ‘Wa: ka:depo oko halalo oplamipo. Wa:ta oko ka:pi halë natipo na: siyema. Epedeme wa:ta yimka:sikili koko woloma omhaluwa tle asiyama na:tapo wa: watle ma

patoto kokoye omhalane dlowepo. Epapedeme wa: na: mate matime daya dele dla polomama siyele mate polane,' diyo.

²² Epalati 2,000 elo mani halomale oplamitapo mani hampuame ya: dokopala oplami watle epo atlaiyo, 'Dokopala oplami, wa:ta na: watle 2,000 elo mani halopiwaye ma wata mo-pasatamama 4,000 elo mani umpo elapo,' diyo.

²³ Epalati dokopala oplamitapo asiyama ya: watle epo atlaiyo, 'Wa: ka:depo oko halalo oplamipo. Wa:ta oko ka:pi halë natipo na: siyema. Epedeme wa:ta yimka:sikili koko woloma omhaluwa tle asiyama na:tapo wa: watle ma patoto kokoye omhalane dlowepo. Epapedeme wa: na: mate matime daya dele dla polomama siyele mate polane,' diyo.

²⁴ Epalati ma 1,000 elo mani halomale oplamitapo puame ya: dokopala oplami watle epo atlaiyo, 'Dokopala oplami, na:malamana, wa:ye sikemte itiyamale oplami. Epame wa: opa opita emale alisisiye wa:ta isikimi me-hauwalemdepo. ²⁵ Epapedeme na: wota:mama wa: mani mate koko hale pohalalo isikimi tame ta:la muwalepo dulu dla hamatiwa. Epedeme wa:ta na: watle mani hamiwa mesowata ela ipo,' diyo.

²⁶ Epalati ya: dokopala oplamitapo asiyama ya: wale epo atlaiyo, 'Wa: sikemte batalipo omhallalo oko oplamipo. Wa:ta malamaleta na:ye ya:mkale alisisi emal-eye isikimi me-hauwalemde dlepo. ²⁷ Amasiyama wa: adipalati na: manita ta:lepo depame hamtame mani omha:ha:lalo so aya dla pohimilalo wekuwa? Wa:ta na: maniye edla tame himimatiye, eta na:ta ilame puale oloma dla manita mo-pato depo ellati halemla,' diyo.

²⁸ Epedeme dokopala oplamitapo ya: opa dla epo atlaiyo, 'Wua: ya: watle 1,000 elo mani hutiyeye e halopame

ma 10,000 elo mani halomalalo oplami watle halopiya. ²⁹ Adipalati, opa anawolotapo yia: dla hapili alisisiye woloma ka:depo omha:ha:lepiye, asiyama yia: dla ma pasataleye hapilipe. Amasiyama opa anawolota yia: dla hapili alisisiye batalipo omha:ha:lepiye, yia: dla hutiyete alisisi hapuloma kokolahalepe. ³⁰ Epedeme batalipo omhalalo oko oplamiye alikili amtuwale dulu dla hamastaiya. Ya: edla halemama amale mate a:pe tetekelehmhalle.’”

Mosukulu alila dla koko gladle

³¹ “Opa Yamitapo ya:ta itiyamale mate epo banakaka so hapuloma mate pulupiye, oloma edla ya:ta hela:dle pato mate puame ya:ta pollalo mo dla pollope. ³² Epalati ta:lamo meyelo meyelo dle so hapulomaye banakaka sotapo elempuame ya: mila:pi dla ipila:lepe. Epalati ya:tapo aliya omhallalo oplamitapo ya: aliya duka hukulumama sipi aliya ma meyelo ipila: epame gaut aliya ma meyelo ipila: demdiye, epammama ya:tapo ta:la so hapulomaye duka hukulupame alumale dapiyamte dla ipila:lepe. ³³ Epammama ya:tapo opa alumale haleye ya: dowala tiyama dla ipila:pame ma alumale haleye ya: weke tiyama dla ipila:lepe.

³⁴ Ya: epame ya: dowala tiyama dla ha:ha: so watle epo atellepe, ‘Na: ata sesa:le so opa wua: puaiya, Godta ta:lamo kotiyamale dla wua: yilo dinapopo himili moye halowedeme. ³⁵ Adipalati, na:ta daya ta:mpollati wua:tapo daya hapimduwapo. Epo na:ta yú ta:mpollati wua:tapo yú imduwapo. Epame na: asepe oplami some pulati wua:tapo na:ye wua: aya dla seme hetamduwapo. ³⁶ Epame na: tluka alisisi pa:le pollati wua:tapo na:ye tluka didiyemelemduwapo. Epame na:ta esiyemellati wua:tapo na:ye woloma gademduwapo. Epame na: amtuwale aya

dulu dla pollati wua:tapo na:ye puame natimduwapo,' dlepe.

³⁷ Epalati asiyama ya: dowala tiyama dla ipila:le ka:ka:dle so opatapo epo atellepe, 'Lod, di adipalalo wa:ta daya ta:msela:lati natipo daya imduwa? Epame di adipalalo wa:ta yú ta:mpollati natipo yú imduwa? ³⁸ Epame di adipalalo wa:ta asepe oplami some pula natipame di aya dla seme hetamduwa? Epame di adipalalo wa:ta tluka alisisi pa:le sela:lati tluka alisisi didiyemelemduwa? ³⁹ Epame di adipalalo wa:ta esiyemellati wa:ye woloma gademduwa? Epame di adipalalo wa:ta amtuwale aya dulu dla pollati wa: natila tamduwa?' demyelepe.

⁴⁰ Epalati dokopala oplamitapo asiyama epo atellepe, 'Na: ikadepe kokoye wua: dla atlema. Wua:ta opa opi gagademduwaye na: dla ammduwapo,' dlepe.

⁴¹ Epame dokopala oplamita ma ya: weke tiyama dla ha:ha: so dla epo atellepe, 'Wua: na: tle alikili a:ma taiya. Adipalati, wua:ye Godta kasilamale dulu dla ha:ha:lalo sopo. Epedeme wua:ye Godta Saiten mate epo ya: banakaka so mate dla posumtlalo wekele dlapa dinapopo himili dla taiya. ⁴² Adipalati, na: daya ta:mpollati wua:tapo na:ye daya po-imdena. Epame yú ta:mpollati yú po-imdena. ⁴³ Epame na:ta asepe oplami some pulati na:ye poseme hetamdena. Epame na:ta tluka pa:le pollati wua:tapo na:ye tluka podidiyemelemdena. Epame na:ta esiyemellati wua:tapo na:ye woloma pogademdena. Epame na:ta amtuwale aya dulu dla pollati wua:tapo puame na: ponatimdena,' dlepe.

⁴⁴ Epalati asiyama yia:ta epo atellepe, 'Lod, di adipalalo wa:ta daya ta:le mate yú ta:le mate polla natiwa? Epame di adipalalo wa:ta asepe oplami some pulati natiwa? Epame di adipalalo wa:ta tluka pa:le pollati natiwa? Epame di

adipalalo wa:ta esiyemellati natiwa? Epo di adipalalo wa:ta amtuwale aya dulu dla pollati natiwa?’ demyelepe.

⁴⁵ Epalati dokopala oplamitapo asiyama epo atellepe, ‘Na:ta wua: watle ikadepe koko atlema. Wua:ta opa opi gadla allimduwaye na: dla ammduwapo,’ dlepe.

⁴⁶ Epedeme opa iwoloye kokó elepo ellalo wotiyalle dla tame ha:ha:lepe. Amasiyama Godta ka:dena dle sotapo kokó elepo ellalo pasakalo dla ulatulupe.”

26

Yesu yumuluwedeme yu himili

(Maka 14:1-2; Luk 22:1-2; Yon 11:45-53)

¹ Yesuta koko hapuloma iye atlepo gudepame matle ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, ² “Wua: mo-wua:malamana, Godta Namilatale daya dele kotiyamoloweye alila dapiyamte ma a:ma hutiyepo. Epame alila oloma edla Opa Yamiye dali yekelehmhimi di dla gogodlepo depame opahale so dla homellepe,” diyo.

³ Epame oloma edla Yu so dokopala so mate epame aiyalma aya dokopala so mateta yia: dokopala oplami Kayapas aya dla alupame esemaiyo. ⁴ Yia:ta esemale dulu dla isikimi mala-atlale koko tle Yesuye hampame yumuluwa depo yu himiyo. ⁵ Epammama yia:ta epo atlaiyo, “Di daya dele alila dla ya:ye poyumulowa. Adipalati, opata siyaladle ta:dlala,” diyo.

Betani mo dla ayata dakopala ullu ka:dle mate Yesu dokopala dla simale

(Maka 14:3-9; Yon 12:1-8)

⁶ Yesu Betani mo dla Saimon kapala batalimale oplami aya dla taiyo. ⁷ Ya: edla halemama daya dempollati a:ya hale isilako dla dakopala ullu ka:dle tipo hampuaiyo.

Ya: dakopala hampuame Yesu dokopala di dla simaiyo. Amasiyama dakopala iye mani pta patota halë alisisipo.

⁸ Epalati Yesu ya: alotle tlalo sota koko i natipame sikemte allimama epo atlaiyo, “A:ya i adipalati dakopala ullu ka:dleye koko pa:le dla simama me-pokadi?” ⁹ Ya: ka:dena, dakopala ullu ka:dleye opa watle hamipame asiyama mani pato hapo, alisisi pa:talo so gadloweye,” diyo.

¹⁰ Amasiyama Yesuta yia:ta alli kokoye natipame yia: watle epo atlaiyo, “A:ya ita halë koko natipame ya: dla batalipo atlemiya. Adipalati, ya:tapo na: dla ka:dle koko halëpo. ¹¹ Epedeme alisisi pa:talo sotapo alila hapuloma dulu dla wua: mate ha:ha:lepe. Amasiyama na: alila hapuloma dulu dla wua: mate pohallowa. ¹² Ya:tapo na: motota wabasi dla ellowe malamama dakopalata na: dla simalepo. ¹³ Na: wua: watle mikadepe koko atlema. Opata ta:lamo hadima ka:dle yu atlamtelepiye, yia:tapo a:ya ita koko halë ma atlamtelepe. Epalati opata ya: koko ma malamelepe.”

*Yudasta Yesu hamame iliwe yu ka:dle
(Maka 14:10-11; Luk 22:3-6)*

¹⁴ Epame Yesu ya: alotle tlalo so 12 dulu dla hallalo hale Yudas Iskaliyotta aiyalma aya dokopala so watle tame epo atlaiyo, ¹⁵ “Na:ta Yesu wua: watle hamame ilipiye, wua: asiyama apa alisisiye na: watle hamipa:?” diyo. Epalati asiyama yia:tapo 30 elo maniye ya: watle halopiyo. ¹⁶ Epalati oloma etle tamama Yudastapo Yesuye yia: do dla hamame iliwe api totamaiyo.

*Yesuta ya: alotle tlalo so mate Godta Namilatale daya dele
(Maka 14:12-21; Luk 22:7-13, 21-23; Yon 13:21-30)*

¹⁷ Isip mo tle alikili dla woyamale malamale daya dele kotiyamale alila dla Yesu ya: alotle tlalo sota tame Yesu

watle epo atlaiyo, “Di hadima tame Namilatale daya dlow-eye dinapopa:?” diyo.

¹⁸ Epalati Yesuta asiyama epo atlaiyo, “Wua: Yelusalem dla tame oplami hale natipo ipo atellepe, ‘Imalalo oplamita epo atla, Ya:ta sale alilata mo-puwo. Epedeme ya:ta ya: alotle tlalo so eleme wa: aya dla Namilatale daya dele dloweyo,’ dlepe.” ¹⁹ Yesuta epo atla dalepame ya: alotle tlalo sotapo yu e dolumama tame Namilatale daya dinapiyo.

²⁰ Epame Yesutapo tamila:la oloma edla ya: alotle tlalo so eleme daya dlowedeme polaiyo. ²¹ Yia: edla daya dempopa:mama Yesuta epo atlaiyo, “Na: ikadepe koko wua: watle atlema. Wua: dulu dla oplami haletapo na:ye opahale do tama dla homellepe,” diyo.

²² Yesu ya: alotle tlalo sota yu i dalepame dupa kolle mate popa:mama Yesu watle epo atlamyaiyo, “Lod, na:ta: na:ta:?” demyaiyo.

²³ Yesu asiyama yia: watle epo atlaiyo, “Oplami antapo na: mate palita hatlope dla daya saodepo delepiye, oplami eye na: opahale do tama dla hamame iliwe epo. ²⁴ Amasiyama God yu bukata atla e dolumama Opa Yami-tapo polope. Amasiyama Opa Yami opahale do tama dla homallalo oplamiye wolomape. Ya: wotiyalle dulu dla tullupe. Epapalala depame ya: waita ya:ye pohamalalo wekematiye, eta ya: ka:dlemla.”

²⁵ Epalati Yesu opahale do tama dla homallalo oplami Yudasta epo atlaiyo, “Imalalo oplami, na:ta:?” diyo. Epalati Yesuta asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Yao, mowolo ma-atlapo,” diyo.

Lod malamale daya dele

(Maka 14:22-26; Luk 22:19-20; 1Kol 11:23-25)

²⁶ Yia: daya dempopa:lali Yesuta daya hapame God dla siyele yu atlepame hauwokokomaiyo. Epame ya: alotle tlalo so watle alemama epo atlaiyo, “Daya halopo deiya. Iye na: motopo,” diyo.

²⁷ Epame Yesu matle isilako hapame God dla siyele yu atlepo gudepame ya: alotle tlalo so watle hamimama epo atlaiyo, “Wua:ta hapuloma yú i deiya. ²⁸ Iye na: omalipo, opa hapuloma yia: bobtalimale howahalowe yilo dla olostapo. Na: omalitapo Godta opa mate yu itiyapo himili amkoye kokalepo. ²⁹ Epedeme na: ikadepe koko wua: watle atlema. Na: wata oloma itle tamama wain yú matle podlowa. Amasiyama na:tapo alotle wua: mate wain yú amkoye na: A mo dla dlowepo.”

³⁰ Epame yia:tapo siyele sala sepo gudepo ma Olipi tamali dla taiyo.

*Yesuta Pitata ya: welilowe kokoye atlale
(Maka 14:27-31; Luk 22:31-34; Yon 13:36-38)*

³¹ Yesuta matle ya: alotle tlalo so watle epo atlaiyo, “Wua:ta hapulomata wata utula:la na: saliyome potlepe. Adipalati, God yu bukata epo atlapo, ‘Godtapo sipi omhallalo oplamiye yumulati sipi hapulomata ya: tle potlepe.’ ”

³² Epame Yesu ma epo atlaiyo, “Amasiyama na: powale tle sila:tipame na: tate tame Ga:lili dla wua: omhallowepo.”

³³ Epalati Pitata asiyama Yesu watle epo atlaiyo, “Opa hapulomatapo wa: saliyome potlepiye, asiyama na: tlo wa: posaliyome tlowa,” diyo.

³⁴ Amasiyama Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Na: wa: watle ikadepe koko atlema. Wata utula:la gagapo ala poyulumalalo hallati wa:tapo na: kokoye dapahatlope oloma dla wellipe,” diyo.

³⁵ Amasiyama Pitata ya: watle epo atlaiyo, “Na: pe-epapolowa. Opata wa:ye yumama yumilipiye, na: mate polowepo,” diyo. Epalati ya: alotle tlalo so hapulomata ma yu hatlo mepo atlamyaiyo.

*Yesuta Getsemani osalo dla God dla inoma sumhalale
(Maka 14:32-42; Luk 22:39-46)*

³⁶ Yesuta Getsemani osalo dla ya: alotle tlalo so mate tame halemama yia: watle epo atlaiyo, “Wua: midla popa:iye. Na: huma tame inoma sumolowama,” diyo. ³⁷ Ya: epo halemama isikimi Pita mate epo Sebedi ya: akimlala dapiyamte mate tlo eleme hetaiyo. Ya: hetame hallati dupa kolle mate opasi upiyele mateta ya: dla puaiyo. ³⁸ Epalati ya:ta yia: watle epo atlaiyo, “Na: opasi duluye upiyele patota hetamama polowe mateka:pi dla puma. Epedeme wua: hema ha:ha:mama omha:ha:iye,” diyo.

³⁹ Yesu epo atlepame yia: tle alikili a:ma tame alumata kellepo ta:la dla heodepo polomama inoma sumpolaiyo. Ya: inoma sumama epo atlaiyo, “A, wa: solotamelepiye, na: dla wotiyalle pua iye alikili a:ma hamastane. Amasiyama mowolo solotamale koko tlo hane, pona:ta solotamale koko,” diyo.

⁴⁰ Epame ya: inoma sumhalepo tame natilati ya: alotle tlalo so dapahatlopeta mo-hutiyelati natiyo. Epalati natipame Pita watle epo atlaiyo, “Saimon, wua: adipalati hutiyema:? Wua: poka:deta:, alila yimka:mala dla na: mate inoma sumha:ha:loweye? ⁴¹ Wua: omha:ha:mama inoma sumha:ha:iya, wua:tapo elemala natili dla tul-lala depame. Adipalati, soko wua: dulu dla halatapo solotamapo, itiyamolowedeme. Amasiyama wua: motota hohopeyamapo,” diyo.

⁴² Ya: matle tame ipo inoma sumaiyo, “A, na:ta wotiyalle halowe koko hema api hatlo ita ellepiye, na: wotiyalle me-halowepo. Adipalati, na:tapo wa:ta solotamale koko tlo halowepo.”

⁴³ Yesu ma tame inoma sumhalepo depo puame natilati ya: alotle tlalo so dapahatlopeta inoma teta:mama mo-hutiyela natiyo. ⁴⁴ Epalati Yesu matle ilame tame dapahat-lope oloma dla inoma sumale yu hatlo metlo atlamaiyo.

⁴⁵ Ya: matle ilame puame ya: alotle tlalo so dla epo atlaiyo, “Wua: ala me-sikemte hutiyepa? Adipalati, Opa Yamiye batalimale so dla hamame iliwe alilata mo-puapo. ⁴⁶ Epedeme huma natiya, na: batalimale so watle hamame iliwe oplamiye mo-puapo. Epedeme silliya, medla tlowa.”

*Opata Yesu yumuluwedeme hamame tale
(Maka 14:43-50; Luk 22:47-53; Yon 18:3-12)*

⁴⁷ Yesu ala me-yukamhallati ya: alotle tlalo so oplami hale Yudastapo Yesu hamolowe so opa elempuame edla woyamaiyo. Epapeleye Yesu hamolowe so opa iwoloye aiyalma aya dokopala so mate epo Yu so dokopala so mateta taiya diyo. Epalati yia:ta pumama aipa:ya mate epo bulukupi mate halopo puaiyo. ⁴⁸ Epapele dulu dla Yudasta ala puluwedeme halemama Yesu hamolowe so watle epo atlaiyo, “Na:ta tame oplami hullupiye, oplami epo. Wua: epalati ya:ye woloma hamame taiye,” diyo. ⁴⁹ Epedeme Yudas opa me-eleme puame halemama Yesu hala dla tame epo atlaiyo, “Namkale, imalalo oplami,” depame ya:ye huliyo.

⁵⁰ Epalati Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Namkale, wa:ta hala puale kokoye hane,” diyo. Epalati opata puame Yesu ma-hamaiyo. ⁵¹ Amasiyama ya: alotle tlalo so oplami haleta aipa:ya hame aiyalma aya dokopala oplami ya: oko oplami haleye heyumama molo ketamastaiyo.

⁵² Epalati Yesuta ya: watle epo atlaiyo, “Wa: aipa:ya alikili dla himine. Adipalati, yimkadulo potimolowedeme aipa:ya halopo siyamalalo soye yia: ma aipa:ya tama dla pallipe. ⁵³ Epedeme wa: powa:malamata:, na:ta gadle yilo na: A dla atlepiye, ya:tapo na: gadlepo depame ya: banakaka so hapulomaye tuluiya dlepe. ⁵⁴ Amasiyama na:ta epelepiye, God yu buka dla na:ta wotiyalle hapo polowe koko dla atlaleye adipo ala:pa?” diyo.

⁵⁵ Epame Yesuta ya: hamala puale so opa watle epo atlaiyo, “Wua: na: uhalalo oplamita hallati natipame na:ye hamolowedeme aipa:ya mate epo bulukupi mate halopo pumulo? Amasiyama wua: na:ye alila hapuloma aiyalma aya dulu dla imsela:la natimduwapo. Ame wua: adipalati na:ta edla hallati pohamalalo wekemduwa? ⁵⁶ Epele tlope wata wua:ta na: hamala puale kokotapo God tle yu ha-pame molo atlamalalo sota atlamale yu mate ma-ala:po.” Epalati oloma edla Yesu ya: alotle tlalo so hapulomata ya: saliyome mo-potaiyo.

Opata Yesuye dokopala so dla hamamtale

(Maka 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Yon 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Opata Yesu hamame aiyalma aya dokopala oplami Kayapas aya dla seme hetaiyo. Amasiyama aya dulu edla aiyalma imalalo so mate epo Yu so dokopala so mate yia: tatle ma-alupo popa:iyo. ⁵⁸ Epalati Pitata alo ikadepe tle Yesu dolumtame aiyalma aya dokopala oplami aya alikili dla halaiyo. Ya: edla aiyalma aya dokopala oplami ya: oko so mate polomama Yesu dla apa koko halowe depo ompolaiyo.

⁵⁹ Epalati aiyalma aya dokopala so mate epo Yu so dokopala so mate Yesu yumuluwedeme ya: batalimale to-tamaiyo. ⁶⁰ Epammama opata isikimi Yesu hi mate mala-atlamyemama koko meyelope meyelope dle atlamyaiyo.

Amasiyama yia:ta koko meyelope meyelope dle atlamyale dulu dla ikadepe koko hale ponatiyo, yia:tapo Yesu yumuluweye.

⁶¹ Epalati opa dapiyamteta ma alotle puame epo atlaiyo, “Di Yesuta epo atla daluwa, ‘Na: dla itiyamale elapo, aiyalma aya iye dokostapame ma alila dapahatlope dulu dla amko halowe,’ duwa.”

⁶² Epalati aiyalma aya dokopala oplamita sila:time Yesu watle epo atlaiyo, “Wa: opata wa: koko dla yu meyelope meyelope dle atlamya dla asiyama yu po-atlalo wekepa:?” diyo. ⁶³ Amasiyama Yesu yu hale po-atlaiyo. Epalati aiyalma aya dokopala oplamita matle ya: watle epo atlaiyo, “Na: God hi tle wa: dla atlema, wa: di atlane, wa: ikadepe God Yami Kelisota:?” diyo.

⁶⁴ Yesu asiyama epo atlaiyo, “Yao, mowolo ma-atlapo. Epame na: wua: dla ma-atlema. Wua: Opa Yamiye God dowala tiyama dla polla natilipe. Epame ya:tapo pepele di tle wuala dulu dla malla natilipe.”

⁶⁵ Aiyalma aya dokopala oplamita yu i dalepame sikemte alimama ya: tluka tallatallademama epo atlaiyo, “Oplami iye God hi mate putlopo atlema. Epedeme di ya: koko gladlowe dla ma yu opi dlallowe posotamasema. Adipalati, wua: ma-dallepo ya:ta God hi mate putlopo atlaleye. ⁶⁶ Epedeme wua: apa koko ya: dla halowe solotama:?” diyo.

Epalati asiyama Yu so dokopala sota epo atlaiyo, “Ya: polowe ka:dena,” diyo.

⁶⁷ Epame yia:tapo ya: dla mitikape tilitipame tette-myaiyo. Epame ya: mila:pi dla heyulumyemama ya: watle epo atlamyaiyo, ⁶⁸ “Keliso, anta wa:ye heyu?” demyaiyo.

Pitata Yesu welli

(Maka 14:66-72; Luk 22:56-62; Yon 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Pita ala aya alikili dla me-pollati aiyalma aya dokopala oplami ya: oko a:ya haleta puame ya: watle epo atlaiyo, “Wa: mape Yesu Ga:lili oplami mate sela:uwa oplami halepo,” diyo.

⁷⁰ Epalati Pitata opa hapuloma mila:pi tle epo atlaiyo, “Na: wa:ta atla kokoye pona:malamana,” diyo.

⁷¹ Ya: epame aya kosukulli kokoloma tala dla hallati oko a:ya haletapo ya: natipame opa edla ha:ha:le so dla epo atlaiyo, “Oplami i mape Yesu Nasalet oplami mate sela:uwapo,” diyo.

⁷² Epalati Pitata matle yu itiyamale mate epo atlaiyo, “Na: ikadepe koko atlema. Na: oplami e ya: kokoye pona:malamana,” diyo.

⁷³ Alila yimka:mala popa:pame edla ha:ha:le so opata puame Pita watle epo atlaiyo, “Ikadepe, wa: ma Yesu mate sela:uwa oplami hale wa:po. Adipalati, wa:ta yukamatapo Ga:lili sota yuhalaloye epo yukamapo. Epedeme wa:ta yukamale kokota wa: kokoye botomastapo,” diyo.

⁷⁴ Epalati Pitata yu itiyamale mate God hi tle aiyalma semama yia: watle epo atlaiyo, “Na: pona:malamana, oplami eye,” diyo. Pitata epo atlepo hallati gagapota mo-yulumaiyo. ⁷⁵ Epalati Pitata gagapota yulumalati dalepame Yesuta atlale yu malamaiyo. Adipalati, Yesuta ya: watle ipo atluwapo, “Wa: gagapota ala poyulumalalo hallati wa:tapo dapahatlope oloma dla na: kokoye wellipe,” duwapo. Epapedeme ya: yu e malapame alikili dla ulatame sikemte dupa kolle mate amaiyo.

27

Yudasta ya:skamu yumili

¹ Utulalati ikadepe aiyalma aya dokopala so hapuloma mate epo Yu so dokopala so hapuloma mateta Yesu yumuluwe koko dla esempopa:mama yu mo-kokalepo himiyo.

² Epame yia:ta Yesu doye deata kokotipoliyepame gamani dokopala oplami Paelet hala dla semtaiyo.

³ Yesu opahale do tama dla homallalo oplami Yudasta Yesuye ikadepe mo-yumuluwe dla halema dla dalepame sikemte dupa yumama wota:iyo. Epammama ya:ta 30 elo mani halomaleye matle aiyalma aya dokopala so mate epo Yu so dokopala so mate dla hamila taiyo. ⁴ Ya: tame yia: watle epo atlaiyo, “Na: batalimale koko hauwa. Adipalati, batalimale pa:le oplamiye na:tapo opahale so dla home-luwapo,” diyo. Amasiyama dokopala sota asiyama epo atlaiyo, “E podi koko. Wa: kokopo. Mowolo ka:dene,” diyo.

⁵ Epalati dalepame Yudasta mani eye aiyalma aya medla kustapame ma ilame tame ya:skamu tumuku dla dea himomelepo yumiyo.

⁶ Epalati aiyalma aya dokopala sota mani kikilamha:ha:mama epo atlamyaiyo, “Mani iye ma ilame aiyalma aya dla hamilowe poka:dena. Adipalati, mani iye omali olostlowe dla asiyama himiwapo,” demyaiyo.

⁷ Yia: epame mani e mate koko haloweye esepame isilako mimita:plalo oplami ya: ta:la haiyo, po-Yu sota palilati hatimha:ha:loweye. ⁸ Epapedeme opata ta:la e semama omali ta:la demdepo. ⁹⁻¹⁰ Epalati oloma edla koko etapo God tle yu hapame molo atlalo oplami Yelemayata atlale mate ma-ala:iyo. Adipalati, ya:ta epo atluwapo,

“Yia:tapo Isalael sota ya: moto asiyama dla sale 30 elo maniyehalopame

matle isilako mimita:plalo oplami ta:laye haiyo,
Lodta na: watle atlale yu e dolumama.”

Paeletta Yesu koko gladle

(Maka 15:2-15; Luk 23:3-5, 13-25; Yon 18:33-19:16)

¹¹ Yesuye Loum gamani oplami Paelet hala dla seme hetlati asiyama gamani oplamita ya: watle epo atlaiyo,

“Wa:ye ikadepe Yu so dokopala oplamita:?” diyo. Epalati Yesuta asiyama ya: watle epo atlaiyo, “Yao, wa:ta atla mepo,” diyo.

¹² Epalati aiyalma aya dokopala so mate epo Yu so dokopala so mateta Yesuye batalimale pasatale oplami depame ya: dla batalimale yu atlamyelati ya: asiyama yu hale po-atlaiyo. ¹³ Epalati Paeletta ya: watle epo atlaiyo, “Wa: opata wa: koko dla yu meyeloqe meyeloqe dle atlamyaye podallalo wekema:?” diyo. ¹⁴ Amasiyama Yesuta yu hale po-atlalo wekelati gamani oplamita koko e natipame sikemte momalamaiyo.

¹⁵ Sokomoko hapuloma dulu dla Paeletta Yu sota sisiyelepo depame Godta Namilatale daya dele oloma edla opata solotamale oplami haleye amtuwale aya dulu tle hamame alikili dla woyamdiyo. ¹⁶ Oloma edla batalimale pasatale oplami hale Balabasye amtuwale aya dulu dla halaiyo. ¹⁷ Epeleye opa hapulomata alumalati Paeletta yia: watle epo atlaiyo, “Na: oplami adi tlo amtuwale aya tle alikili dla hamame woyapa: Balabasta:, o Yesu, opata Keliso demdeta:?” diyo. ¹⁸ Epele dulu dla ya: momalanatiyo, Yu so dokopala sota Yesu dla sikemte elle himimama ya: watle hamame pualeye.

¹⁹ Paelet ala koko glادلalo mo dla me-pollati ya:lluta ya: watle yu hamimama epo atlaiyo, “Wa: batalimale pa:le oplami edla koko hale hamiyo. Adipalati, na: wata utula:la milamalo ya: koko dla pta batalipo nati,” diyo.

²⁰ Amasiyama aiyalma aya dokopala so mate epo Yu so dokopala so mateta opa hapuloma watle ha:ha:limyemama epo atlamyaiyo, “Paelet watle atlemama ‘Yesu tlo yummana Balabas tlo alikili dla hamame woyamane,’ diya,” demyaiyo.

²¹ Epalati Paeletta opa hapuloma dla epo atlaiyo, “Wua: oplami adi tlo na:ta amtuwale aya dulu tle alikili dla

hamame woyamolowe solotama:?” diyo. Epalati opa hapulomata ya: yu ipi dla epo atlamyaiyo, “Balabas tlo alikili dla hamame woyamane,” demyaiyo.

²² Epalati Paeletta epo atlaiyo, “Na:ta Balabasye am-tuwale aya tle alikili dla hamame woyamelepiye, ame na: Yesu, opata Keliso demdiye, adipapopa:?” diyo.

Epalati asiyama opa hapulomata yu teta:le mate epo atlamyaiyo, “Ya:ye dali yekelehmihili di dla gogodiya,” demyaiyo.

²³ Asiyama Paeletta yia: watle epo atlaiyo, “Wua: ya:ta apa batalimale koko halë hallati natipo ya:ye yumuluwedeme amma:?” diyo. Amasiyama opa hapulomata sikemte yu sisikalle mate epo atlamyaiyo, “Ya:ye dali yekelehmihili di dla gogodiya,” demyaiyo.

²⁴ Epalati opata ya:ta solotamale koko pahalalo wekemama siyaladle ta:dla natipame ya:tapo yú tipo opa hapuloma mila:pi tle ya: do howahamama epo atlaiyo, “Wua:ta oplami i ya: omali olostlepiye, pona: mate, amasiyama wua: kokopo,” diyo.

²⁵ Epalati opa hapulomata epo atlaiyo, “Ya: omalita olostasiyamaye dita di yimlala mate halowepo,” diyo.

²⁶ Epedeme Paeletta opa Balabasye amtuwale aya tle alikili dla hamame woyamaiyo. Epame ya: opa watle “Yesuye tuwale dea mate hopolepame dali yekelehmihili di dla gogodiya,” diyo.

Opahale sota Yesu tetlemyale

(Maka 15:16-20; Yon 19:2-3)

²⁷ Epalati opahale sota Yesuye tuwale dea mate hopolepo Paelet aya dukuslopi haliyamale dla hamame hetaiyo. Epame edla opahale so opi hapuloma sisilapo alumaiyo. ²⁸ Yia: edla alupo Yesuye tetlowedeme ya: tluka

uptipo ma patoto sota didiyelalo tluka omteka:ple sele-malli didiyemeliyo. ²⁹ Epame tuwale dea tipo ya: dokopala dla asiyomelepame ya: dowala do dla dali hamiyo. Epame Yesu dla tetlemyemama ya: dla heodepame epo at-lamyaiyo, “Yu so dokopala oplami dla sisiyeiya,” demyaiyo. ³⁰ Epame ya: dla mitikape tilitimyemama ya: dla dali hamiliye ma kolahapame ya: dokopala dla siy-omyaiyo. ³¹ Epapopo gudepame opahale sotapo ya:ta tluka didiyepo halaleye uptipame ma ya: tluka ikadepe didiyemeliyo. Epame ya:ye seme dali yekelemhimili di dla gogodlowedeme taiyo.

Yesu dali yekelemhimili di dla gogodle

(Maka 15:21-32; Luk 23:26-43; Yon 19:17-27)

³² Opahale sota Yesu seme mo dulu tle alikili dla ulatame tamama Kulene oplami Saimon umaiyo. Ya: umpame Yesuta dali yekelemhimili hamtaleye ma ya: watle hamtane diyo. ³³ Yia: epo tame Golgota mo dla woyamaiyo. Mo hi ya: dulu kokoye dokopala elo. ³⁴ Yia: edla puame Yesu watle wain yúye etle yú mate dukupo hamiyo. Amasiyama Yesu yú iye isikimi yimka:mala dla natipame memeliyo. ³⁵ Epame opahale sota Yesuye dali yekelemhimili di dla gogodepame Yesu tluka hukul-luwedeme yia: dulu dla ewala mate tatipiyele hale tatipiyeiyo. ³⁶ Yia: Yesu tluka hukulupo popa:mama ya: ompopa:iyo. ³⁷ Epame oplami haleta yia:ta Yesu yumili sitali kokoye opata natilipo depame Yesu dokopala di dla ipo ilipo badiyo,

Iye Yu so dokopala oplami Yesupo

³⁸ Epame uhalalo so opa dapiyamte mape dali yekelemhatitimale di dla gogodlalimaiyo, haleta ya: dowala tiyama dla epo haleta ya: weke tiyama dla diyo.

³⁹ Epalati opata api etle tetla:po tamhalemama Yesu natipo yia: dokopala popokalimyaiyo. Epame ya: watle batalipo tetlalimiyemama tepelemyaiyo. ⁴⁰ Epamyemama ya: watle epo atlamyaiyo, “Wa:ta ipo atluwapo, ‘Na:ta aiyalma ayaye dokostapame ma alila dapahatlope dulu dla amko halepe,’ duwapo. Epapedeme wa: ikadepe God Yami dlepiye, wa: dali yekelehmihili di tle malame wa:skamu wa: gadene,” demyaiyo. ⁴¹ Epame aiyalma aya dokopala so mate epo aiyalma imalalo so mate epo Yu so dokopala so mate yia: mape Yesuye tepelemiyemama epo atlamyaiyo, ⁴² “Ya:ye opa opi tlo gagademsela:mduwapo, amasiyama ya: wata ya:skamu ya: pogadesema. Ya:ye ikadepe Keliso, di Isalael so dokopala oplami dlepiye, ya: dali yekelehmihili di tle mollowe ka:pi. Di eta ya:ta malla natipame ya: dla mikadepe dlowepo. ⁴³ Ya:ye God dla mikadepe demduwapo. Epedeme Godta ya: dla siyemhalematiye, eta Godta wata ya: pasakalo gadlemla. Adipalati, ya:ye ya:skamu atlemama, ‘na: God Yami,’ demsela:mduwapo.”

⁴⁴ Epame uhalalo so opa dapiyamte Yesu mate dali yekelehmihili di dla gogodle so mape ya: watle putlopo atlamyaiyo.

Yesuta powale koko

(Maka 15:33-41; Luk 23:44-49; Yon 19:28-30)

⁴⁵ Sali mo-dukuslopi dla hallati mo patota motiti tumama sali inoma dapahatlope pololiyo. ⁴⁶ Epame motiti tuwaleta ma hawa hallati Yesuta yu teta:le mate epo sisilamaiyo, “*Ilai, Ilai, lama sabakatani.*” Yu i dulu kokoye ipapena, “Na: God, na: God, wa: adipalati na: melema:?”

⁴⁷ Epalati opa mateka:pi dla ha:ha:leta Yesuta semte Ilaya sisilamapo depame epo atlaiyo, “Wua: daliya. Ya:ye

Ilaya sisilamapo,” diyo. ⁴⁸ Epame oplami haleta dali sele-malli ipi dla tluka polupo wain yú haka:le dla saodepame Yesu mati dla haiyeiyo, ya:tapo delepo depame. ⁴⁹ Epalati opata epo atlaiyo, “Di ya:ye Ilayata puame hamame tul-luwe depame aseka me-omha:ha:lowa,” diyo.

⁵⁰ Epame oloma edla Yesu yu sikemte di dla teta:pame powaiyo.

⁵¹ Epalati Yesuta powale oloma edla aiyalma aya dulu dla tluka deiyamaleta komaleye di tle tallademtulume isili dla gudiyo. Epame allu patota tumama teita meyelo glaglademyaiyo. ⁵²⁻⁵³ Epame wabasi mape gowalagowal-adiyo. Epalati God ya: opa opi pallitapo sillipo yia: wabasi tle alikili dla wowoyapo siyamaiyo. Epame Yesuta popo sila:tili alotle yia: mape Yelusalem dla tame yiskamu yia:ye opa opi dla nalati-iyoy.

⁵⁴ Epalati opahale so omhallalo oplami mate epo ya: mate Yesu omha:ha:le so mateta allutuwale mate epo koko opi edla wowoyamale mate tlapame sikemte wowota:mama epo atlamyaiyo, “Ikadepe, oplami iye God Yamipo,” demyaiyo.

⁵⁵ Epame wola: opi Yesu mate Ga:lili tle pumulale sota pateka:mu tle Yesu dali yekelehmhimi di dla ellati omha:ha:iyo. Wola: iwoloye Yesu mate Ga:lili tle pumulumama ya: gadempumulaiyo. ⁵⁶ Epapeleye wola: opiye iwolopo. Meli Magadalin, epo Yeims mate Yosep mate yia: wai Meli, epame Sebedi ya:llupo.

Yesu wabasi dla hamatili

(Maka 15:42-47; Luk 23:50-56; Yon 19:38-42)

⁵⁷ Tamila:la oloma edla alisisi pasatale oplami hale Alimatiya mo tle puaiyo. Ya: hiye Yosep. Ya: mape Yesu dolumtlalo oplami hale halaiyo. ⁵⁸ Epapeleye ya:tapo tame Paelet wate Yesu moto halowedeme daliyo. Epalati Paelettapo ya: opa wate atlemama “Yesu motoye Yosep

watle hamiya,” diyo. ⁵⁹⁻⁶⁰ Epalati Yosepta Yesu moye hapame tluka amko kamale mate polupame me-ya: wabasi tei seselemale dla muwalle dulu dla hamatiyo. Epame wabasi dulu dla tullalo kokolomaye ewala patota kokolum-malame himomeleme taiyo. ⁶¹ Epalati Meli Magadalin mate epo Meli hale mateta wabasi mateka:pi dla popa:mama ompopa:iyo.

Yesu wabasi alikili tle woloma omha:ha:le

⁶²⁻⁶³ Epo alallati Yu sota inoma sumalalo alila dla aiyalma aya dokopala so mate epo Pa:lisi so mateta Paelet hala dla tame ya: watle epo atlaiyo, “Isikimi mala-atlalo oplami Yesu itapo epo atlemduwapo, ‘Na:ye wabasi dulu dla alila dapiyamte elepame ma dapahatlope alila dla sila:tilowepo,’ demduwapo. ⁶⁴ Epapedeme di solotama, wa: opata alila dapahatlope dulu dla wabasi alikili tle omha:ha:lepo depame. Adipalati, ya: alotle tlalo sota puame ya: moto uhamtapame ma isikimi mala-atlemama ya: moye mo-sila:time hetana dlala depame. Epa-pelepiye, alotle mala-atlowe koko itapo ya:ta ka:yapa mala-atlale kokoye tla:mtelepe.”

⁶⁵ Epalati Paeletta epo atlaiyo, “Wua: na: opa opi elem-tame wabasiye woloma ka:pi omha:ha:iya,” diyo. ⁶⁶ Epalati ya:ta hapulomata tame wabasi dla ha:ha:mama wabasi dulu dla ulatulalo api ewalata himomelle dla ulu himiyo, oplami haleta hemele tumama ewala alikili dla gilidle hallati natilowedeme. Epo gudepame omha:ha:lalo so watle omha:ha:iya diyo.

28

Yesuta wabasi tle sila:tili
(Maka 16:1-10; Luk 24:1-12; Yon 20:1-10)

¹ Yu sota inoma sumalalo alilata tame gudepo alallati Meli Magadalin mate epo Meli hale mateta wabasi natila tamalaiyo.

² Yia: ala wabasi dla tamha:ha:lali pakasiyamalalo al-lutuware patota tulati Lod ya: banakakata pepele di tle malame ewalaye alikili dla kokolustame di dla polaiyo. ³ Ya:tapo tluka kamkamale didiyepo polomama sikemte hela:dle mate usiyepo polaiyo. ⁴ Epalati wabasi omha:ha:lalo so opatapo sikemte wowota:mama eseselalle mate powatatalepo palli some hutiyeyo.

⁵ Amasiyama banakaka oplamita wola: dapiyamte watle epo atlaiyo, “Wua: ase sikemte wowota:miya. Na:malamana, wua: Yesu dali yekelehmihili di dla gogoduwaye e totamsiyamapo. ⁶ Ya: hema pe-elasema. Ya:ta meyelo atluwa yu e dolumama ya: ma-sila:time hetana. Epedeme wua: puame ya: motota elale mo natiya. ⁷ Epame wua: ma hapele tame ya: alotle tlalo so watle ipo atlaiye, ‘Yesuye ma-sila:time hetana. Epame ya: tatile tame yia:ye Ga:lili dla ompolapo. Yia: edla tame ya:ye natilipe,’ diye. Iye na: yupo, wua: dla.”

⁸ Epo atla dalepame wola:ta ma ilame hapele sisiyele mate tamalemama me-wowota:mtamalaiyo, ya: alotle tlalo so atlamolowedeme. ⁹ Epo wowota:mtamalati pakasiyamalalo Yesuta api duka dla yia: umpame epo atlaiyo, “Namkadulo,” diyo. Epalati wola: dapiyamte iwolotapo puame ya: hete sitali dla heodepo ya: hete dla hohopo popa:mama ya: dla siyele hamiyo. ¹⁰ Epalati Yesuta yia: watle epo atlaiyo, “Wua: ase sikemte wowota:miya. Wua: tame na: alotle tlalo soye atlaiye, yia:tapo tame Ga:lili dla na: natilipo,” diyo.

Wabasi omha:ha:laloye manita inoma bopudle

¹¹ Wola: dapiyamte iwolota Yesu ya: alotle tlalo soye ala atla tamha:ha:lali wabasi omha:ha:lalo sota tame aiyalma aya dokopala so watle wabasi dla koko wowoyamale hapulomaye atlamaiyo. ¹² Epela dalepame aiyalma aya dokopala sota Yu so dokopala so mate esemaiyo. Yia: esepame mani pato wabasi alikili tle omha:ha:lalo so watle hamimama epo atlaiyo, ¹³ “Wua: opa dla ipo at-laiye, ‘Di utula:la sikemte hutiyelati Yesu ya: alotle tlalo sota hemele puame Yesu motoye hamta’ diye. ¹⁴ Epame gamani oplami Paeletta koko i dalepo siyaladlepiye, di-tapo ya:ta siyaladleye pustamama wua: koko ka:dlowepo,” diye. ¹⁵ Epalati wabasi omha:ha:lalo sotapo mani hapame yia:ta haiya dle kokoye haiyo. Epapele koko tle mala-atlale koko eye Yu sotapo yia: dulu dla yu hamsiyamama ala me-hamsiyamapo.

Yesuta ya: alotle tlalo so watle taiya dle

(Maka 16:14-18; Luk 24:36-49; Yon 20:19-23; Taiya 1:6-8)

¹⁶ Yesu ya: alotle tlalo so 11ta Yesuta atlale yu dolumama Ga:lili dla tame tamali hale dla hetaiyo. ¹⁷ Yia: edla hetame Yesu natipame ya: dla siyele hamiyo. Amasiyama yia: dulu dla opitapo malamale tatlalimaiyo. ¹⁸ Epalati Yesuta yia: mateka:pi dla puame halemama epo atlaiyo, “Pepele dimo mate epo ta:lamo mate dla koko hapuloma omhallowe itiyamaleye na: watle ma-hamiwapo. ¹⁹ Epapedeme wua: opa hapuloma ta:lamo meyelope meyelope dle dla ha:ha:mta so dla tame yia:ta na: dla mikadepe dlepo depame ka:dle yuye atlamtaiya. Epammama yia:ye A hi tle epo Maseyemala hi tle epame Hela:dle Soko hi tle yú dla ka:ka:timtaiya. ²⁰ Epame molo atlale yu na:ta wua:ta dolumha:ha:lepo depo hamiwaye ma yia: watle hamiya, ma yia:ta yu eye dolumha:ha:lepo depame. Amasiyama wua: malamaiya, wata oloma itle

kotiyapame ta:lamo mosukulu dla telepiye, na:tapo alila hapuloma dulu dla wua: mate hallowepo.”

Ka:dle Yu
Genesis, Exodus, Jonah, and the New Testament in the Kamula
language of Papua New Guinea
Buk Stat, Kisim Bek, Jona, na Nupela Testamen long tokples
Kamula long Niugini

Copyright © 2005 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Kamula

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-20

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Sep 2022 from source files dated 9 Oct 2020

74ad7974-9dcd-5470-9c22-0eda5fbabe15